

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Årsrapport 2019

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	4
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	4
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	4
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	5
1.4 Andre forhold	5
Sted, dato og fylkesmannens signatur	5
2 Introduksjon til embetets hovedtall	7
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	7
3 Årets aktiviteter og resultater	11
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	11
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	11
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	11
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	12
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	14
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	14
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	14
3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	16
3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	17
3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	18
3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	19
3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid	20
3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	21
3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	22
3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	22
3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert	23
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	23
3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket	24
3.1.1.13 Bærekraftig landbruk	26
3.1.1.14 Andre oppdrag	28
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	28
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	28
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	29
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	29
3.1.2.4 Andre oppdrag	30
3.1.2.5 Tilrettelegge for et godt sivil-militært arbeid	30
3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	31
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	31
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	32
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	35

3.1.3.4 Andre oppdrag	38
3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	38
3.1.3.6 Vergehaber skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	40
3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket	40
3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering	57
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	57
3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov	57
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	59
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	59
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	59
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	59
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	59
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	59
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	59
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	59
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	59
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	59
3.2.9 Landbruksdepartementet	60
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	60
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	96
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	97
4 Styring og kontroll i embetet	98
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	98
4.1.1 Embetets risikostyring	98
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	98
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	98
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	98
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	99
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	99
5 Vurdering av framtidssikter	100
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	100
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	100
6 Årsregnskap	101

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

1. januar 2019 ble Fylkesmannen i Buskerud, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og Fylkesmannen i Østfold ett embete, Fylkesmannen i Oslo og Viken. Vi dekker dermed et stort geografisk område, fra svenskegrensen i øst, til Hardangervidda i vest. I 52 kommuner og 15 bydeler bor det til sammen 1,9 millioner innbyggere noe som utgjør en tredjedel av Norges befolkning. Nå er vi 530 ansatte. Sterk befolkningsvekst i regionen gir vårt embete ekstra utfordringer på flere områder.

2019 har vært et spennende og krevende år. Sammenslåingen av tre embeter har preget driften, samtidig som alle oppgaver skal løses som før. Det er fortsatt tre kontorsteder: Drammen, Oslo og hovedkontoret i Moss.

Kontoret i Oslo flyttet ved årsskiftet inn i nye lokaler, deler av kontoret i Moss ble renovert høsten 2019 og i Drammen reiser de nye lokalene seg. Innflytting i Drammen vil skje i november 2020. I Oslo har vi fått åpne kontorlandskap. Det blir spennende å se hvordan dette vil fungere. FMFA har stilt opp for oss i flytteprosessene. Både de første dagene i nye lokaler i Oslo og med IT-fornyelse på de andre kontorstedene. Dette har bidratt til langt mer fleksible løsninger på tvers av kontorsteder. Vi er optimistiske, og det var en glede å flytte inn i de nye lokalene i Oslo hvor alt er nytt og moderne.

Embetet har økonomisk kontroll. Vi hadde med et samlet mindreforbruk fra de tre tidligere embetene på 7,6 millioner kr. inn i 2019. Dette ble benyttet til å gjennomføre flytting til nye lokaler i Oslo, intern flytting i lokalene våre i Moss og forberedelser til nye lokaler i Drammen. Overføringer og kostnadsfordeling i forhold til FMFA ble også innarbeidet i løpet av 2019. Vi tok høyde for utgifter med etableringen av et nytt embete og krevende flytteprosesser. Resultatet ble balanse i regnskapet med et underforbruk på kr 131 000 kr.

Vi jobber med å få på plass gode rutiner, nye og bedre maler og bedre arbeidsflyt for å sikre enhetlig praksis i embetet innenfor de ulike fagområdene. Innenfor flere områder må saksbehandlingstiden ned. Dette er noe fagavdelingene prioriterer høyt. Mange områder har mer press da mengden saker øker. Det har på grunn av harde prioriteringer, i kombinasjon med økt oppdragsmengde, vært gjennomført færre tilsyn på flere fagområder. Uten økte rammer vil det bli krevende å løse de oppgavene embetet har i dag. Tydeligere prioritering av oppgavene er ønskelig.

Jeg er samlet sett godt fornøyd med resultatene. Større og mer robuste fagmiljøer vil på sikt gi bedre tjenester og bedre kvalitet på oppgaveløsningen.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Barn og unge

Vi har prioritert saksbehandling etter kap. 9A «trygt og godt skolemiljø» i opplæringsloven. Dette har ført til at andre oppgaver på dette området har blitt nedprioritert. Tilsyn er også en prioritert oppgave. Dermed har saksbehandlingstiden for klagesaker økt. Vi er usikre på om vi har nok ressurser til å få ned saksbehandlingstiden på saker etter kap. 9A i opplæringsloven.

Når det gjelder sosial- og barnevernssaker, er det barn i lavinntektsfamilier som har hatt høyest prioritet også i 2019. Etter sammenslåingen har vi svært mange barnevernsinstitusjoner å føre tilsyn med. Vi har ikke klart å innfri lovkravet om antall besøk per institusjon. Det har vært holdt samlinger med lederne av barneverntjenestene og Nav/sosiale tjenester fra alle våre bydeler og kommuner.

Tverrfaglig arbeid

0-24-samarbeidet kom godt i gang i 2019. Vi har etablert en egen tverrfaglig 0-24-gruppe. Formålet med arbeidet er bedre samordnede tjenester og mer helhetlig innsats for at alle barn og unge skal få den støtten og hjelpen de har behov for slik at de kan mestre eget liv.

Velferdspiloten er en innovasjonspilot som har til formål å se på nye muligheter for samordning av regionale aktører opp mot kommunene som brukere. Arbeidsmåten ivaretar samordningsoppdraget vi har fått i tildelingsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet for 2020. Fylkesmannen skal fremme boligsosialt arbeid og sikre koordinering og samordning av sektorovergripende oppgaver og virkemidler på tvers av fagområdene. Boligsosiale hensyn skal vektlegges i helhetlig kommunal planlegging. Mange av Vikens folkehelseutfordringer må løses i partnerskap med regionale myndigheter og kommunene. Velferdspiloten omfatter også dette.

I mars sendte vi forventningsbrev til kommunene for 2019. Her satte vi søkelys på prioriterte oppgaver som regjeringen har klare forventninger til.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi har hatt fagsamling for beredskapskoordinatorer, atomberedskapsseminarer, fagsamling om krisekommunikasjon og informasjon for kommunene blant annet. Fylkesberedskapsrådet og Øvelse Oslofjord 2019 er satsinger som er gjort regionalt når det gjelder samfunnsberedskap. Egenberedskap er et område vi prioriterer. Vi har samlet sett hatt en god løsning av oppdraget innen samfunnssikkerhet, og embetet bidrar til å styrke samarbeidet og samfunnsikkerhetsarbeidet i vår region.

Miljø, klima og landbruk

Sentralisering, befolkningsutvikling og næringsutvikling gir økt press på landbruksarealer i regionen.

Et endret klima med mer ekstrem tørke, nedbør, flom og vind representerer trusler mot de driftsformene som landbruket i dag er basert på. For å løse samfunnsoppdraget har vi laget ukentlige digitale nyhetsbrev til alle landbrukskontor og felles samling for alle landbrukskontor på ulike fagområder. En egen samling for kommunalt skognettverk sammen med skogorganisasjonene har også vært viktige tiltak. Regionalt miljøprogram er satt i gang med

forskrift i tråd med nasjonal instruks. Behandling av søknader om erstatning etter avlingssvikt i 2018 har hatt et stort omfang også i 2019, delvis på bekostning av kontrollopgaver knyttet til tilskuddsforvaltningen.

Embetet satser på økt forurensningstilsyn. Klima, samordnet areal- og transportplanlegging, håndtering av masser, boligsosialt arbeid og jordvern er høyt prioritert. Vi har deltatt i styringsgruppen og arbeidsgruppen til regional plan for Norefjell og Reinsjøfjell, et krevende arbeid, da kommunenes ønsker for utbygging truer nasjonale og regionale interesser, blant annet villrein. Frivillig skogvern er et område som prioriteres høyt. Vi har passert 600 verneområder i Oslo og Viken, og arbeidet fortsetter.

Saksbehandling innenfor jus og helse

Det har vært flere og mer komplekse saker til behandling innen helse. Rettsikkerhetsområdet er prioritert. Vi har avsluttet flere hendelsesbaserte tilsynssaker og rettighetsaker enn de tre tidligere embedetene gjorde til sammen i 2018. Det er positivt. Vi klarer imidlertid ikke å nå de nasjonale kravene til saksbehandlingstid.

Juridisk avdeling har i løpet av 2019 behandlet samme antall saker som før sammenslåingen. Saksbehandlingen på de mindre saksområdene i embedet har god måloppnåelse og få registrerte avvik. Målkravet for saksbehandlingstid når det gjelder klagesaker er ikke nådd. Gjennomsnittlig har vi brukt 122 dager for alle registrerte saker. Restansene er høyest innen byggesaker og reguleringsplaner. Seksjon bevilning, tro og livssyn har ingen avvik i saksbehandlingstiden, og mengden saker er på nivå med det de tre embedetene hadde tidligere.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Embetet har i året som gikk utarbeidet felles verdier: «Åpen, troverdig og kompetent». Det er også laget strategiske mål for det nye embedet. Både mål og verdier ble tatt godt imot av de ansatte og er i ferd med å bli et viktig verktøy og rettesnor i arbeidet.

Vergemålsavdelingen opplevde økt press og klarte ikke i 2019 å oppnå målkravene som er satt av vergemålsmyndighetene. Dette grunnet ressursituasjonen, skjerpede krav til saksutredning og samtaler med alle som det vurderes vergemål for. Vergeregnskap ble noe nedprioritert i 2019 for å imøtekomme målkravene på de andre målkravområdene.

Sammenslåingen av tre embeter har hatt påvirkning på måloppnåelsen i embedet. Den nye organiseringen med blant annet flytting av kontorsteder har ført til at en del medarbeidere har valgt å slutte. I løpet av året ansatte vi ca. 120 nye medarbeidere. Det har gitt økt belastning på de avdelinger der det har vært høyest turnover. Ledere og medarbeidere har lagt ned mye tid og ressurser i forbindelse med nytilsetninger. I juridisk avdeling ble det ansatt 21 nye medarbeidere. I Barnehage og utdanningsavdelingen ble det ansatt nærmere 30 nye medarbeidere. Også helseavdelingen hadde høy turnover og mange personer med utviklingsansvar sluttet.

Fylkeslege Jan Petter Odden sluttet ved utgangen av april. Etter en lengre rekrutteringsprosess, ble Marianne Skjerven-Martinsen tilsatt som ny fylkeslege, noe vi er svært fornøyd med.

Ved starten av året merket mange avdelinger at det tok tid å få alle nye systemer på plass i overgangen til nytt embete. Det har tatt tid og ressurser å lære opp nye medarbeidere, få på plass nye rutiner og møteplasser. Nye kommunikasjonsløsninger er tatt i bruk og nytt teknisk utstyr installeres fortløpende. Oslokontoret startet flytteprosessen i desember og for de ansatte der ble det ikke en optimal arbeidsmåned.

Andre utfordringer knyttet til det å ha tre kontorsteder er økte reisekostnader. Med 530 ansatte fordelt på tre steder, er det en utfordring å få til å treffes. Vi arrangerte en felles fagsamling for alle ansatte i august. Det er viktig at vi alle møtes for å bygge en felles kultur.

Fagavdelingene melder at omstillingen i embedet har ført til at de ikke har hatt like tett kontakt med eksterne samarbeidspartnere som tidligere år.

1.4 Andre forhold

Fylkesmannen registrerer at Den europeiske menneskerettsdomstolens dommer innenfor barnevernsfeltet og Nav/EØS sakene har skapt betydelige tillitsutfordringer til forvaltningen, se også omtale under punkt 5 fremtidsutsikter.

Ved kongelig besøk har vi et overordnet ansvar for gjennomføring i Viken. I Oslo er det ordførerens kontor som har ansvaret. Fylkesmannen synes det er hyggelig å vise frem mangfoldet i Viken til den kongelige familie. I 2019 ble det gjennomført ni kongelige besøk i Viken.

Vi hadde for første gang felles seremoni for nye norske statsborgere fra Østfold, Akershus, Oslo og Buskerud. Vi arrangerte to vellykkede seremonier i Oslo konserthus. Vi fikk også tre stortingskomitébesøk i vår region. Vi gjennomførte 17 meklinger i 2019.

Vi har i 2019 satt i gang et klarspråkprosjekt.

Til tross for store utfordringer, som følge av sammenslåingen, mener jeg at vi har klart å levere et godt resultat. Det tar utvilsomt både tid og ressurser å få det til å fungere optimalt. Det krever godvilje og innsats fra alle medarbeidere i vårt embete. Jeg ser at alle har strukket seg langt for å imøtekomme samfunnsoppdraget vårt. Jeg er bekymret for den slitasjonen som noen mellomledere opplever med å følge opp medarbeidere på to og tre kontorsteder. Lederutvikling er en del av vår satsing. Vi gjennomførte en medarbeiderundersøkelse i høst. Det viser at vi har noen utfordringer som kan henge sammen med den store omstillingen vi er inne i. Vi er ikke overrasket over resultatet og jobber systematisk med tiltak for å forbedre situasjonen.

Jeg er stolt og glad på vegne av vårt nye embete og ser fram til 2020, et år jeg håper vi kan rette blikket mer utover.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Moss, 28. februar 2020

Valgerd Svarstad Haugland

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen i Oslo og Viken er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag for en rekke departementer og direktorater.

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i sitt fylke og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen utfører oppgaver som følger av lov, forskrifter og pålegg fra overordnede statlige myndigheter og har en sentral rolle som bindeledd og koordinator mellom stat, fylkeskommune og kommuner.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i 2019 forholdt seg til 4 fylker: Oslo (både fylke og kommune) med 15 bydeler, Akershus, Buskerud og Østfold. Samlet har embetet hatt 62 kommuner i 2019. Fra 2020 reduseres kommuneantallet til 52, og antall fylker til to (Oslo og Viken).

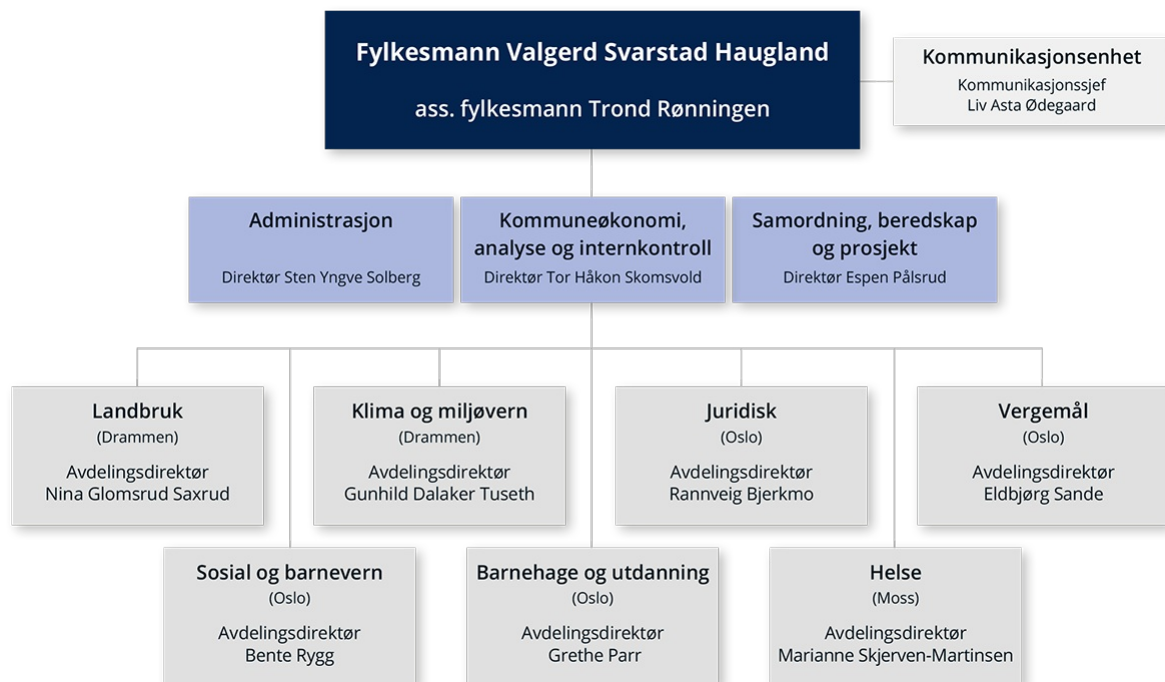
Embetet utarbeidet i 2019 verdier for organisasjonen og strategiske mål for perioden 2019-2023. I tillegg til å løse oppdragene i VØI og tildelingsbrev, har vi følgende strategiske mål:

- Vi er tilgjengelige for våre innbyggere og skriver klart språk
- Vi har god dialog med kommuner og foretak
- Vi fatter korrekte beslutninger som ivaretar innbyggernes rettigheter og plikter
- Vi er en attraktiv og veldrevet organisasjon

Embetets verdier er: Åpen, troverdig og kompetent

Embetet har samarbeidet med andre fylkesmannsembeter, regional statetater, fylkeskommunene og kommunene innenfor flere områder.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fokus i 2019 har vært omstillingsprosessen som følge av etableringen av nytt embete fra 1. januar 2019. Oppgaven med harmonisering av lønnsnivå for ledere/ansatte, fremforhandling av ny lokal lønnspolitikk og etablering av virkemidler/individuelle hensyn som følge av ny organisering har stått sentralt. Videre har embetet i 2019 iverksatt lederutviklingsprogram for avdelingsdirektører og seksjonssjefer, gjennomført en større flytteprosess til nye kontorlokaler i Oslo og startet planleggingen av flytteprosess til nye lokaler i Drammen.

Embetes øverste ledelse har vært stabil gjennom hele 2019, med unntak av ny fylkeslege/avdelingsdirektør for helseavdelingen som ble tilsatt den 1. august 2019.

Embetet er lokalisert i Moss, Oslo og Drammen.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Oslo og Viken. Tallene er tatt ut i samsvar med brukerveiledningene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2, og for nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4. Se også ledelseskommentar til årsregnskapet.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	131.0
Budsjettavvik (%)	0.0 %

Budsjettavviket er på 131 000 kr i mindreforbruk, dvs 0,04 % - i 2019 var tilsvarende tall for de tre tidligere embetene (FMOS, FMOA og FMBU) 7 885 999 kr i mindreforbruk, dvs 2,1 %. De tre tidligere embetene styrte mot størst mulig overskudd i 2018 for å frigjøre midler til flytteprosjektet som ventet i 2019

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	357 536.0
Lønn 052501	283 431.0
Lønnsandel av driftsutgifter	79.3 %

Nedgang i lønnsandel i forhold til tidligere FMOS (82,1) og FMBU (88,9) mens i forhold til FMOA (79,7) er det omtrent på samme nivå. En del av nedgangen skyldes at det har vært betydelige utgifter i forbindelse med husprosjekter og flytting i 2019. De samlede kostnadene for flytting i 2019 endte på ca. 11,7 millioner kroner.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	66 439
Husleie (% av driftsutgifter)	19 %

Husleiekostnadene er opp fra ca. 60 millioner kr samlet for de tre tidligere embetene i 2018. I tillegg til den årlige prisveksten skyldes dette dobbelt husleie i Oslo i desember samt leie av ekstra lagerplass i forbindelse med den pågående flytteprosessen.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	390 175	214 088	176 087

Det har vært en nedgang i antall journalposter i ephorte sammenlignet med de tre tidligere embetene samlet i 2018, noe skyldes at det i 2018 var ekstraordinært mange saker i forbindelse med avlingssvikt. Antall journalposter i Vergemåls-ephorte økte sammenlignet med 2018, det skyldes blant annet at basen ble stengt ned en periode på slutten av 2018 i forbindelse med sammenslåingen.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
052501	362 209
052521	8 576
Post 01 (unntatt 052501)	161 299
Post 20-29 (unntatt 052521)	277 139
Post 30-39	9 599
Post 40-49	0
Post 60-69	809 099
Post 70-79	353 219
Post 80-89	6 684

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Turnover i prosent	12.3 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	513.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	63.0
Totalt antall ansatte som sluttet	84.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	14.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	70.0

Det er gjort en antagelse om at alle ansatte (eksl. de som gikk av med pensjon) er erstattet, med unntak av de som sluttet i desember 2019. Gjennomsnittlig antall ansatte - måling 1.1, 1.6 og 31.12. Det er ansatte flere medarbeidere i 2019, enn antall som har sluttet. Bakgrunnen for dette er at flere av de som begynte i starten på 2019, var erstatning for medarbeidere som sluttet siste halvår i 2018. Vi opplever at tallene for turnover ikke illustrerer det høye antall rekrutteringer i 2019.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	6 757.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	5.9 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	983.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	3.2 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5 774.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	6.9 %
Antall legemeldte sykedager for menn	682.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	2.2 %
Avtalte arbeidsdager for menn	30 828.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	4 503.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	5.4 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	83 313.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	301.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	1.0 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	1 271.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.5 %

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	381.0	73.0 %	141.0	27.0 %	585 041.0	618 726.0	94.6 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	8.0	66.7 %	4.0	33.3 %	1 061 178.0	1 004 075.0	105.7 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	31.0	64.6 %	17.0	35.4 %	815 010.0	812 802.0	100.3 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	169.0	67.3 %	82.0	32.7 %	598 874.0	601 401.0	99.6 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	114.0	78.6 %	31.0	21.4 %	530 007.0	539 502.0	98.2 %
Kategori 5: Kontorstillinger	54.0	88.5 %	7.0	11.5 %	480 219.0	481 000.0	99.8 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	3.0	100.0 %	0.0	0.0 %	376 333.0	0.0	Infinity %
Kategori 7: Læringer	2.0	100.0 %	0.0	0.0 %	101 700.0	0.0	Infinity %

Timelønnede/pensjonister er ikke med i tallet over antall ansatte.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Sum antall ansatte	522.0
Antall kvinner	381.0
Antall menn	141.0
Sum antall deltidsansatte	28.0
Antall deltid kvinner	20.0
Antall deltid menn	8.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	16.0
Antall deltid kvinner, omsorg	16.0
Antall deltid menn, omsorg	0.0
Sum antall midlertidige ansatte	38.0
Antall kvinner, midlertidig	29.0
Antall menn, midlertidig	9.0
Sum antall ansatte med personalansvar	38.0
Antall kvinner, personalansvar	26.0
Antall menn, personalansvar	12.0
Sum antall ansatte	522.0
Antall ansatte under 20 år	2.0
Antall ansatte 20 - 29 år	65.0
Antall ansatte 30 - 39 år	117.0
Antall ansatte 40 - 49 år	127.0
Antall ansatte 50 - 59 år	136.0
Antall ansatte over 60 år	75.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	7.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	6.0
Antall menn i foreldrepermisjon	1.0

Timelønnede/pensjonister er ikke med i tallet over antall ansatte. Antall ansatte her er per 31.12(i motsetning til tabellen for turnover med gjennomsnittlig ansatte)

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2019
Totalt antall årsverk	440.0
Totalt antall årsverk for kvinner	313.0
Totalt antall årsverk for menn	127.0
Totalt antall årsverk for faste stillinger	416.0
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger	24.0
Sum andel administrasjon	5.0 %
Økonomi	8.1
Lønn	3.6
Personal	5.3
Resepsjon/sentralbord	5.2
Andre administrative oppgaver (spesifiser i kommentarfeltet)	0.0
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Nedgangen fra i fjor (ca 495 årsverk for FMBU, FMOS og FMOA til sammen) skyldes blant annet at IKT, arkiv og deler av personal/økonomi er tatt over av FMFA. Noe av nedgangen skyldes også at noen av de administrative ressursene sluttet i 2018, og at disse ikke har blitt erstattet. I Drammen og Moss blir også deler av stillingene i resepsjonen dekket av samlokaliserte virksomheter, dette er trukket fra her. I årsverkstallet for økonomi er det her også tatt med en andel for ledere samt de merkantile ressursene på fagavdelingene.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Vi sendte tidlig i 2019 et omfattende forventningsbrev til kommunene i Viken og Oslo. Hensikten var å formidle statlig politikk på områder som er relevante for kommunene og for å bidra til kommunenes gjennomføring av politikken. Forventningsbrevet er et supplement til andre treffpunkter med kommunens administrative ledelse. Det er et godt utgangspunkt for samarbeid med kommunene.

I 2019 har Helseavdelingen samarbeidet med flere sentrale og regionale kompetansesentre på helseområdet for å dele kunnskap om ulike satsninger og nasjonale strategier.

På sosial- og barnevernområdet har vi i 2019 søkt å bli kjent med alle våre nye kommuner i Viken og har gjennomført flere samlinger for å gjøre kjent nasjonal politikk og forventninger til kommunene. Det har vært særlig vektlagt temaer rundt barnevernsperspektivet i kommunens tjenesteyting. Vi har gjennomført 16 dialog møter som omfatter 19 kommuner hvor tema blant annet har vært risiko i egne tjenester og den fremtidige barnevernreformen. Vi har lagt vekt på oppfølgingen av den nasjonale kompetansestrategien for barnevernet både på våre samlinger og i dialog med kommunene.

På barnevernområdet hatt god kontakt og god dialog med kommunen, bydelene og andre offentlige aktører i fylkene. Vi har gjennomført to-dagers barnevernlederforum med alle kommunene unntatt Oslo. Vi initierte etablering av 10 læringsnettverk som har fått tildelt midler for kompetanseheving. Fem barneverntjenester har deltatt i utvikling av egen tjeneste gjennom deltakelse i tjenestetøtteprogrammet. To tjenester har fått veiledning gjennom deltakelse i et to-årig nasjonalt veiledningsteam.

Vi har også løftet frem skolen som den enkeltfaktoren med mest å si for levevilkår og helse senere i livet i vårt forventningsbrev til kommunene.

Vi holder informasjonsmøter med kommunale, fylkeskommunale og private skoleeiere og barnehagemyndigheter flere ganger i året hvor statlig politikk formidles. Vi gjennomfører samlinger på særskilte områder etter risikovurdering. I tillegg har vi faste kontaktmøter med andre aktuelle samarbeidspartnere i alle fylkene og dialogmøter for utvalgte kommuner på tema.

Psykososialt miljø i skole og barnehage er et fast tema på våre møter i barnehage- og utdanningsseksjonen, i tillegg til andre aktuelle statlige satsingsområder. Vår erfaring er at ansatte på alle nivåer bidrar i arbeidet med å utvikle gode rutiner og etablere god praksis for å sikre at alle barn og unge har det trygt og godt i skole og barnehage.

Beredskapskonferanse for alle kommunene og møte i fylkesberedskapsrådet og sivilt-militært kontaktmøte for Østlandet har vært de viktigste kanalene for formidling av statlig politikk på området. Vi opplever at både kommuner og regionale aktører er relativt godt kjent med de sentrale føringene i Sivilbeskyttelsesloven, men at oppfølgingen kan bli bedre, særlig innen samfunnsplanlegging.

Vi arrangerte to regionale samlinger for kommunene om Vær smart-kurs i klimatilpasning. I tillegg arrangerte vi en klimasamling i januar 2019.

Kommuneveiledning innenfor flere fagområder har vært noe redusert i 2019 på grunn av omstillingen, men vil løftes frem i 2020. Det årlige planseminaret som arrangeres sammen med fylkeskommunen ble ikke avholdt i 2019. Tidligere har det vært gjennomført samlinger om utvalgte tema i plan- og bygningsloven og det vil bli lagt opp til at det skjer i 2020 når den nye fylkeskommunen Viken er på plass.

Innen naturforvaltning har vi god måloppnåelse innenfor prioriterte saksområder som skogvern, verneområdeforvaltning og bekjempelse av fremmede skadelige arter. Vi har gjennomført verneplanprosess for statlig eid skog og skog som vernes gjennom ordningen med frivillig vern. Til sammen er det vernet 24 områder i Oslo og Viken i løpet av 2019. I tillegg har det blitt kartlagt flere nye områder. Vannforvaltningsarbeidet har krevet mye innsats i 2019 i forbindelse med kvalitetssikring og ajourføring av de miljøfaglige databasene på området opp imot arbeidet med rullering av forvaltningsplanene. Vi har mye dialog med Miljødirektoratet, fylkeskommunene og vannområdeansvarlige i denne prosessen.

Fylkesmannen har informert kommunene om gjeldende nasjonale mål, strategier og prioriterte satsinger på alle fagområder innen landbruk. Dette er gjort gjennom parallelle fagsamlinger og dialogmøter. I desember hadde vi en fellessamling for alle kommuner. Et ukentlig nyhetsbrev blir sendt til alle kommuner og samarbeidspartnere. Her gis fortløpende informasjon om aktuelle temaer og tilbud om kompetansebyggende tiltak. Nyhetsbrevet fra landbruksavdelingen er et viktig bidrag til å fylle oppgaven som kompetansesentre og bindeledd mellom nasjonalt og lokalt nivå.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Helseavdelingen har på ulike samlinger bidratt med erfaringsdeling og gitt innspill til Helsedirektoratet. Helseavdelingen har også gitt innspill til Helsetilsynet på hvilke fagfelt vi vurderer som viktige for landsomfattende tilsyn. Vi har i 2019 også hatt dialog med overordnede myndigheter om situasjonen knyttet til omorganisering, restanser og prioriteringene vi har tatt for å løse denne situasjonen. Vi har gjennomført flere konferanser og møter i helse- og omsorgstjenesten for ulike målgrupper med temaer innen nasjonal politikk og satsinger. Særlig er oppmerksomheten rettet mot utsatte barn og unge, psykososiale forhold for sårbare grupper, som personer med sammensatte og vedvarende psykiske og somatiske lidelser og personer med demens. I 2019 har satsingen «Leve hele livet» vært høyt prioritert, og fylkesmannen har hatt et tett samarbeid på regionalt nivå.

Vi bidrar i tverrfaglig samarbeid om utsatte barn og unge "0-24" og boligsosialt arbeid.

For å bidra til bedre samordning og mer helhetlige løsninger har barnehage- og utdanningsavdelingen i 2019 samarbeidet med: Foreldreutvalget for barnehager, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Statped sørøst, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Regionsenter for barn og unges psykiske

helse, Kompetansesenter rus - region øst (KoRus-Øst), Regionalt ressursenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS-Øst), Elev-, lærlinge- og mobbeombudene i Oslo, Akershus, Buskerud og Østfold, lærerorganisasjonene og universitet- og høyskolesektoren. På grunn av omstillingen i 2019 har vi ikke hatt mulighet til å prioritere samarbeid med de andre embetene i vår region. Arbeidet med å få på plass en felles praksis ved sammenslåingen av tre embeter har vært krevende. Vår region består av Innlandet, Vestfold og Telemark og Oslo og Viken. Vi planlegger fra 2020 faste grupper og grupper som settes sammen etter behov for å kalibrere vår klagesaksbehandling og vår tilsynsvirksomhet.

Vi har hatt møte i Fylkesberedskapsrådet og drøftet det nye rådets funksjon, prioriteringer og det tverretattlige samspillet. Vi har fulgt opp og gjort nødvendige tiltak etter NATO-øvelsen Trident Juncture 2018 og Øvelse Oslofjord 2019. Ny FylkesROS og forventninger til Fylkesberedskapsrådet ble drøftet. Rådet har en viktig funksjon i vårt helhetlige, regionale arbeid. Vi ser dette som en viktig samarbeidsarena fordi embetet omfatter svært mange viktige beredskapssetater. Vi arrangerte i 2019 den årlige samlingen for sivile og militære instanser i Østlandsregionen. Vi arrangerte også kommunekonferanser om beredskap og inkluderte helseberedskap, samfunnsplanlegging og sikkerhetsforhold i tillegg til kommunale utfordringer.

Når det gjelder arealforvaltningen gjennomfører vi tidlig og tydelig dialog med kommunene. Vi deltar også i regionale planforum som jevnlig arrangeres i Drammen, Oslo og Moss. Vi sendte i 2019 ut supplerende forventningsbrev til kommunal arealplanlegging der prioriterte nasjonale føringer klargjøres og videreformidles. Vi har deltatt på plannettverk i regi av Miljødirektoratet og KMD.

Vi har gjennomført to dialogmøter med Mattilsynet, for å diskutere felles utfordringer og oppfølging av felles oppdrag. Håndtering av dyrevelferdsaker er ett av temaene.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

I helseavdelingen har rettssikkerhetsoppgaver vært hovedprioritet. I denne sammenheng er det gjennomført et vellykket restanseprosjekt. Det er gjennomført strukturelle grep for bedre oppgaveløsning på området tvang og makt overfor psykisk utviklingshemmende. Denne prioriteringen har ført til redusert aktivitet på området for utviklingsoppgaver og nasjonale satsninger. På utviklingsområdet har arbeidet delvis vært videreført i etablerte samarbeidsformer med nettverk og arenaer innenfor de tidligere embetene/fylkene. Organisering av utviklingsområdet er evaluert høsten 2019 og endringer i retning av mer samordnet og helhetlige oppgaveløsning blir implementert fra 2020.

Ved inngangen til 2019 hadde helseavdelingen omtrent 700 hendelsesbaserte tilsynssaker og 450 rettighetssaker i restanse, hvor det i omtrent halvparten var overskredet nasjonale frister for saksbehandlingstid. I tillegg var det også betydelige saksmengder innenfor andre høyt prioriterte saksområder, blant annet vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 og pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A.

Som helhet har helseavdelingen en positiv utvikling på de fleste saksområder, selv om avdelingen fortsatt ikke klarer de nasjonale krav for saksbehandlingstider. Vi har hatt en betydelig økning i restanser og saksbehandlingstid på førerkorffeltet i 2019. Dette er både knyttet til utfordringer med høyt sykefravær (23%) i seksjonen som behandler førerkorfsaker, samt økt sakstifang.

Som nevnt ovenfor har helseavdelingen gjennomført et særskilt tiltak for å redusere antall restanser og andelen «gamle» tilsyns- og rettighetssaker.

Målsetningen for prosjektet var å avslutte ca. 300 saker i prosjektperioden; 180 tilsynssaker og 120 rettighetssaker. Resultatet ble 325 avsluttede tilsynssaker, 270 rettighetssaker og 95 saker etter pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A. Vi oppnådde økt produksjon på ca. 35% for tilsynssakene og 50% for rettighetssakene. Vi ser også at andelen av de eldste sakene er betydelig redusert i 2019. Andelen tilsynssaker eldre enn ett år er halvert og andelen rettighetssaker eldre enn seks måneder er redusert med nesten 65%.

Videre har vi i 2019 jobbet aktivt med å utarbeide og implementere nye rutiner for saksflyt og maler på de fleste områder. Dette både for å sikre likebehandling mellom seksjonene i avdelingen, og for å forbedre og forenkle vår praksis. Vi opplever i denne sammenheng utfordringer knyttet til at vi har seksjoner og medarbeidere fordelt på tre kontorsteder som også har løst oppgaver ulikt i de tre tidligere embetene. Arbeid med nye rutiner, maler med videre, er ofte både tidkrevende og komplisert, men av avgjørende betydning for at vi skal kunne ivareta rettssikkerheten til innbyggerne på en god måte.

Prioriteringen av rettssikkerhet i enkeltsaker, har medført at vi ikke har gjennomført planlagt tilsyn i tråd med resultatkravene. Når det gjelder ivaretagelse av rettssikkerheten på tvers av embeter, har vi i 2019 hovedsakelig prioritert eget embete/avdeling, og å få etablert nødvendige strukturer internt. Det kan likevel nevnes at vi i flere sammenhenger, både for tilsynssaker og rettighetssaker, har samarbeid med Statens helsetilsyn i deres arbeid med å utarbeide nasjonale veiledere.

Med omstillingen som bakteppe er vurderingen at de samlede resultatene på sosialområdet gode. Det er avvik på saksbehandlingstid, det vil si at vi klarte 84% av klagesakene innen tre måneder. Dette er en klar forbedring fra 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var imidlertid 1,7 måned. Kravet om 240 poeng knyttet til tilsyn ble ikke fullt ut oppnådd. Vi oppnådde 221 poeng. Ved siden av dette har vi behandlet 20 hendelsesbaserte tilsynssaker og har hatt telefonvakt hver dag fra 11.30-14.30. To medarbeidere har svart ut spørsmål fra Nav-ansatte og borgere i regionen. Vi har arrangert 16 kurs/konferanser med invitasjon til ansatte og ledere i Nav-kontorene knyttet til sosialtjenestelområdet. Medarbeidere er aktive deltagere i to prosjekter, Velferdspiloten (prosjektleder) og Økt kompetanse i Nav.

Vi har flere tverrgående satsinger i embetet, blant annet 0-24 arbeidet, og vi har jobbet godt med samordning av regional stat knyttet til strategien bolig for velferd. Her arrangerte vi i samarbeid med Husbanken, Imdi, fylkeskommunene og Oslo kommune en boligsosial konferanse over to dager på Sundvollen konferansesenter. Vi gjennomførte også en egen vurdering med tema kartlegging, vurdering og beslutning av barns behov ved søknad om økonomisk stønad. 16 kommuner/bydeler deltok. Det er en god metode der tjenestene selv kan vurdere egen praksis opp mot lovkrav. Tilbakemeldingene fra deltagende kommuner er gode.

I oppdragene på barnevernområdet har rettssikkerhetsarbeidet høy prioritet. Det ivaretas gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og omfattende råd og veiledning på fagområdet. Oppdraget er omfattende og sammensatt, og vi må prioritere innenfor knappe ressurser.

På institusjonsområdet har vi en stor tilsynsportefølje med ca. 380 tilsynsbesøk fordelt på ca. 180 tilsynsobjekter. Vi har jobbet mye med å øke kvaliteten i tilsynene, herunder bedre planlegging, tydeligere og bedre rapportering og mer målrettet innretning av tilsynsbesøkene. Vi har påbegynt arbeidet med systematisk risikovurdering av hver enkelt institusjon og avdeling. Dette har dannet grunnlaget for de prioriteringer vi har måttet gjøre med en omfattende

portefølje, utfordringer i forbindelse med omstillingen, samt knappe ressurser. I 2019 har vi ikke klart det forskriftsfestede kravet til antall tilsynsbesøk og har bare klart å gjennomføre 50%. Tilsyn gjennomføres i hovedsak på dagtid og noen ganger på kveld/ettermiddag. Dette har medført at ikke alle barn på institusjon får reelt tilbud om samtale.

Vi er bekymret for rettsikkerheten til enkelte barn som bor på barneverninstitusjoner fordi vi ikke får gjennomført nok tilsyn. Mange av barna i institusjonene har omfattende kompleksitet og problematikk. Vi har mange institusjoner og det vanskelig å få til besøk på tidspunkt hvor barna er hjemme. Dette medvirker til at antall samtaler med barn er for lavt. Vi ser at i de tilfeller der vi avdekker lovbrudd og følger institusjonene tett opp, bidrar dette ofte til en endring i kvaliteten på institusjonstilbudet og at rettsikkerheten i større grad ivaretas.

Vi har behandlet 185 klager på tvangsprotokoller med median saksbehandlingstid på 0,7 måned.

På kommuneområdet har vi avsluttet 452 klager. Av disse har vi behandlet 249 saker som tilsynssak eller rettighetsklage. 203 saker har vi avsluttet med råd og veiledning eller ikke funnet grunn til å foreta tilsyn. Median saksbehandlingstid har vært 7,4 måned for tilsynssaker og 2,5 måned for rettighetsklager. Restansene på tilsynssaker er redusert fra 148 til 119 i løpet av 2019. Selv om vi har redusert restansene, har vi fortsatt lang saksbehandlingstid på enkelte tilsynssaker og noen av restansene er over ett år. Vi har gjennomført seks systemrevisjoner med tema ettervern og samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV. Samtlige tilsyn følges opp inntil kommunene har rettet lovbruddene.

I 2019 har vi gjennomført 16 dialogmøter som omfatter 19 kommuner. Møtene har vært en dialog mellom Fylkesmannen, barnevernleder, rådmann og ordfører i den enkelte kommune. Tema har vært risiko i egen tjeneste og forberedelser til barnevernreformen og nye oppgaver til kommunene fra 2022. I tillegg har vi fulgt opp kommunenes halvårsrapportering og kontrollskjemaer. Som ledd i dette arbeidet har vi hatt særlig oppfølging av sju kommuner. Det er ikke gjennomført tilsyn med noen av de 13 familievernkontorene som er lokalisert i våre fylker. Vi har gjennomført tilsyn med en kommunes krisesentertilbud og to sentre for foreldre og barn.

Tilsyn, klagesaksbehandling, rollen som håndhevingsmyndighet og veiledning er de viktigste oppgavene som gjøres for å ivareta rettsikkerheten og sikre god regelverksetterlevelse i barnehage- og utdanningssektoren. I 2019 behandlet vi om lag 750 klager som hører inn under barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. I tillegg behandlet vi cirka 620 klager på områder der vi er førsteinstans; håndhevingsordningen, jf. opplæringsloven kapittel 9A og dispensasjon fra krav om vurdering med karakter i fremmedspråk i videregående opplæring. Fritak fra taushetsplikt og innsynsbegjæringer er andre oppgaver som vi bruker mye tid på.

Gjennom regelverksamlinger, veiledning, dialogmøter og tilsyn gir vi informasjon om lovverket for å sikre at kommunene/skolene/barnehagene har en enhetlig lovanvendelse.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2019 ikke gjennomført alle tilsyn som ble varslet. Vi har lang saksbehandlingstid i håndhevingsordningen, 140-150 dager i saker der det ble fattet vedtak, og også på andre saksområder som skoleplassering og skyss. Arbeidet med å finne beste felles praksis for tre sammenslåtte embeter har vært krevende, i tillegg til at vi har rekruttert inn 27 nye medarbeidere i en avdeling som består av 64 personer. Vi opplever likevel at kvaliteten i arbeidet vårt er godt og at omstillingen også har bidratt positivt til dette.

På grunn av omstillingen har vi i 2019 ikke gjennomført samlinger for saksbehandlere på tvers av fylker. For å ivareta en enhetlig lovforståelse og for å drøfte prinsipielle spørsmål knyttet til både klagesaksområder og tilsyn, er dette et område vi vil prioritere i 2020. Det har også i 2019 vært samarbeid på ledernivå i de tre nye embetene i vår region.

På vergemålsfeltet gikk de tre tidligere embetene inn i 2019 med tilfredsstillende måloppnåelse på så å si samtlige av de målkrav som er satt fra overordnet myndighet. Avdelingen i nytt embete er organisert med tre kontorsteder, hovedkontor i Oslo og kontorer i Moss og Drammen. Vi har skilt ut oppgaver knyttet til mindreårige, både norske barn og enslige mindreårige asylsøkere, i en egen seksjon for å sikre at det barnefaglige perspektivet ivaretas i alle saker etter vergemålsloven og utlendingsloven kap 11A. Det øvrige arbeidet er organisert i tre «voksen-seksjoner».

Det har vært et krevende første år i ny organisering. De opprinnelige vergemålsenheter hadde utviklet betydelige ulikheter knyttet til rutiner, maler, prioriteringer, rekruttering og oppfølging av verger. Å samordne praksis var derfor et hovedmål første halvdel av 2019. Dette arbeidet ble påbegynt i 2018. Samtlige embeter ble pålagt tilleggsoppdrag på vergemålsfeltet vinteren og våren 2019. Det ble også innført skjerpede kvalitative krav til saksbehandlingen hva gjelder samtaler med vergehavere. Dette ble også pålagt å være en del av intern- og vergeopplæringen.

Vergemålsenheten i embetet fikk redusert sin grunnbevilgning for 2019, uten at dette var kommunisert i forkant eller tilfredsstillende forklart i ettertid. Den svekkede ressursituasjonen, sammenholdt med omorganisering og skjerpede krav i TB/VØI, medførte at embetet ikke klarte noen av målkravene i 2019. Situasjonen oppleves forholdsvis alvorlig, i tillegg til økte restanser og lang saksbehandlingstid, klarer vi heller ikke å oppfylle krav til god tilgjengelighet og det er heller ikke mulig å ha et tilstrekkelig forsvarlig tilsyn med det arbeidet som utføres av verger og representanter.

Også i juridisk avdeling har det gjennom 2019 vært viktig å få oversikt og kontroll over alle restanser med opphav i de tidligere embetene, og sørge for god prioritering og effektiv saksavvikling av gamle og nye saker parallelt. Avdelingen hadde en krevende etableringsfase før tilfredsstillende dokumentforvaltning ble etablert i nytt embete, og en lite effektiv arbeidsmåned i desember på grunn av flyttingen i Oslo.

Juridisk avdeling har utarbeidet nye dokumenter for intern styring, maler og rutiner og jobbet for å sikre ensartet praksis etter sammenslåingen av embetene. Det har også vært viktig å lage noen møtepunkter for å bygge identitet og samhold i ny avdeling - ikke bare for å bli kjent på tvers av de tidligere embetene, men også for å ta imot de nye som ble en del av arbeidsfellesskapet vårt i fjor. Avdelingen består ved inngangen til 2020 av 51 medarbeidere - av disse ble 21 ansatt i 2019. Det ble følgelig brukt betydelige ressurser til ansettelse og opplæring, både fra ledere og medarbeidere. Saksbehandlingstiden er ved årsskiftet tilfredsstillende på de fleste områder. Unntaket er avdelingens største og tyngste fagområde - klagesaker etter plan- og bygningsloven. Her har turnoveren slått sterkest inn, både generelt i antall utskiftninger og spesielt ved at ingen byggesaksbehandlere fra Buskerud ble med over til Oslo og Viken. Vi har forsøkt å prioritere området gjennom hele året, blant annet ved betydelig bruk av overtid. Vi greide likevel ikke å forhindre at vi ved årsskiftet hadde lavere resultatoppnåelse på de parametrene som måles i SYSAM enn det de tre tidligere embetene rapporterte ett år tidligere.

For å forenkle klagesaksbehandlingen har vi tilskrevet kommunene og gjort rede for hvordan sakene bør oversendes. Vi har holdt noen foredrag etter anmodning fra kommuner og andre, men har måttet holde den utadrettede virksomheten på et minimum. Det vil trolig også bli situasjonen i 2020. Vi har

varslet ordførerne om at vi vil stille oss positive til å møte kommuner som måtte ha særlige utfordringer de ønsker å ta opp med oss.

Vi har hatt en aktiv dialog og lagt til rette for videreutviklingen av regionale beredskaps tiltak. Samordningen gjennom fylkesberedskapsrådet, sivil-militært kontaktmøte og andre fagkonferanser og samlinger vi har lagt opp for lokale, regionale og andre viktige samarbeidsaktører har styrket beredskapen. På minussiden noterer vi færre gjennomførte tilsyn enn pålagt, at underliggende planverk ikke er ferdigstilt og at kommunenes oppfølging av samfunnsikkerhet i arealplansaker ikke er tilfredsstillende. Innen forsyningssikkerhet er det behov for nærmere ansvarsavklaringer mot sentralt nivå før vi kan ferdigstille planene. Viktige overordnede problemstillinger ble spilt inn i styremøtet med DSB. Spørsmål om kommunenes ansvar i henhold til sikkerhetsloven er tatt opp i brev til Justis- og beredskapsdepartementet.

Søknader om utslippstillatelser på forurensningsområdet har økt ved sammenslåingen. Mange nye saker kommer inn da det er høy aktivitet i regionen, særlig knyttet til samferdselsprosjekter, massehåndtering og anleggsarbeid. Her er det ofte tidspress og behov for avklaringer knyttet til inngrep i naturen, arealbruk og forurensning. Forventninger om raske avklaringer som har betydning for næringslivets rammebetingelser legger press på saksbehandlingen og gjør det krevende å prioritere mellom saker. Det får betydning for saksbehandlingstiden og gjør det krevende å prioritere utviklingsoppgaver. I 2019 har vi brukt mye tid på å få oversikt over restanser fra de tre sammenslåtte embetene. Vi har laget nye rutiner og maler for å sikre enhetlig praksis på alle fagområdene i vår saksbehandling i nytt embete. Vi har særlig hatt fokus på å redusere etterslepet på konsesjonsbehandling og tilsyn på virksomheter i Østfold.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Vi registrerer at dette punktet bare gjelder Kunnskapsdepartementet. Vi informerer Utdanningsdirektoratet i saker som gjelder tilstanden i fylkene og effekten av statlig politikk, slik vi ser det. På samlinger i regi av Utdanningsdirektoratet gir vi erfarings-tilbakemeldinger og innspill. Vi har god dialog med vårt direktorat og melder inn problemstillinger der rettsstillingen er uavklart. Vi har brukt ulike virkemidler for å sikre best mulig regelverkssetterlevelse. Vi tar direkte kontakt med ledemivå i kommunene når vi er spesielt bekymret for enkeltbarn eller områder. Det er fremdeles mange kommuner og skoler som ikke er gode nok i å håndtere regelverket knyttet til kap 9 A i opplæringsloven. Mange av disse sakene er komplekse, krever et tverrfaglig samarbeid i kommunene, og har foregått over mange år før de meldes til oss. Vi rapporterer til direktoratet om tilstanden på området, som også ressursmessig er svært utfordrende. Vi har særlig løftet frem områder som bevisvurderinger i skolemiljø saker, personvern, partsrettigheter og innsyn. Vi melder også videre innspill fra skoleeierne og barnehagemyndighetene om hvordan de vurderer tilstanden i sektor og effekten av statlig politikk.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Gjennom tidlig dialog, aktiv medvirkning og tett oppfølging av planprosesser bidrar Fylkesmannen til at nasjonale mål og strategier innenfor arealforvaltningen ivaretas og følges opp.

Fylkesmannen sendte 15.mars 2019 ut forventningsbrev til alle kommunene. I tillegg har vi utarbeidet et supplerende forventningsbrev til kommunal arealplanlegging der prioriterte nasjonale føringer klargjøres og viderefremmes. Her presenteres kommunens ansvar som planmyndighet og vår rolle i planprosessene. Det er også en oversikt over dokumenter med føringer og veiledning innenfor Fylkesmannens fagområder. Dette veiledningsmateriale er nyttig både for kommunene og andre aktører, og med på å øke forutsigbarhet og effektivitet knyttet til planarbeidet.

Vi prioriterer deltakelse i regionale planforum som jevnlig blir arrangert i Drammen, Oslo og Moss. Landbruksavdelingen deltar når aktuelle saker er meldt inn.

Det er etablert rutiner som skal sikre faglige samordning på tvers i embete. I tillegg har berørte avdelinger/staber deltatt på felles seksjonsmøter for å finne frem til gode, effektive og praktiske løsninger i konkrete saker. Stab for samordning, Landbruksavdelingen og Klima- og miljøvern avdelingen samarbeider om opplæring i kommunalt planarbeid for nyvalgte kommunepolitikere, og samlingene gjennomføres mars/ april 2020.

Det årlige planseminaret som arrangeres sammen med fylkeskommunen ble ikke avholdt dette året. Fylkesmannen i Oslo og Viken arrangerer to regionale samlinger for kommunene Vær-smart kurs i klimatilpasning, i tillegg har det vært arrangert en klimasamling i januar 2019.

Tidligere har det vært gjennomført samlinger om utvalgte tema i pbl. og det vil bli lagt opp til at det skjer i 2020 når den nye fylkeskommunen Viken er på plass.

Nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen har gitt uttalelse til alle plansaker, både oppstart og offentlig ettersyn. Videre har vi utarbeidet to forventningsbrev som vi har sendt kommunene hvor nasjonale og regionale føringer og hensyn er fremhevet. Vi deltar videre aktivt i regionalt planforum for å formidle disse føringene så tidlig som mulig.

Fylkesmannen benytter også de ukentlige informasjonsbrevene til kommunal landbruksforvaltning (m.fl.) til å gjøre kjent nasjonale og regionale jordvern-,

klima- og landbrukshensyn.

Deltagelse i regionalt planforum (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen har prioritert å delta på alle regionale planforum i Drammen, Oslo og Moss. Andre fagavd/saksbehandlere er også representert i tillegg til planseksjonen når det er relevant.

Tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

100%

Fylkesmannen deltar aktivt på regionalt planforum for å komme med innspill så tidlig i prosessen som mulig. Videre har vi svart vi ut alle varsel om oppstart (503 uttalelser), planforslag (473 reguleringsplaner og 38 kommune(del)planer), dispensasjoner (1084 søknader) og markasaker (138 dispensasjon/oversendelser/oppstart. etc.). Tema som jordvern, kulturlandskap og øvrige landbruksinteresser er ivaretatt med innspill i relevante planer, men vi har utfordringer med å fange opp saker dersom landbrukstema og konsekvenser for jordvern og landbruk ikke er nevnt eller vurdert i oppstartsvarsler, utredninger og planbeskrivelser. Det samme gjelder hensynet til samfunnssikkerhet. Vi har ikke talt opp antall planer der det er gitt uttalelse om jordvern og landbruk, men vi kan gjøre det på forespørsel.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

100%

Det er gjennomført mekling i alle saker med uløste innsigelser. Det er gjennomført 17 meklinger i 2019.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Vurdering av samfunnssikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Kommuner med storulykkevirksomheter bør ved rullering av kommuneplaner etablere hensynssoner med tilhørende bestemmelser rundt storulykkevirksomheter. For eksplosivsanlegg underlagt storulykeforskriften bør dette ivaretas for sikkerhetsrapportpliktige virksomheter (§ 9- virksomheter).

Vi har kartlagt om kommunene med storulykkebedrifter har etablert hensynssoner. Dette gjelder 16 kommuner. Ti kommuner har så langt besvart kartleggingen. Kommunene Enebakk, Sarpsborg, Ullensaker, Røyken og Hurum har etablert hensynssoner.

Vi hadde storulykker og kommunens ansvar i planarbeidet som tema på kommunekonferansene på Sundvollen og i Ski. Status, krav og aktuelt veiledningsmateriell ble presentert av DSB. Vi tar også opp disse problemstillingene på tilsyn i de kommunene som har storulykkebedrifter. I tillegg er dette viktig i den løpende dialogen våre kommunekontakter har med den enkelte kommune. Vi bringer også dette opp på oppstartmøter og følger det opp i det løpende planarbeidet. Vi jobber med en GIS-løsning for å sikre bedre oversikt over storulykkebedriftene i den løpende behandlingen av plansaker.

Boligsosiale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen uttaler seg om boligsosiale hensyn i høringsuttalelser til plan dersom det er relevant, til alle kommunale planer etter plan- og bygningsloven. Ved rullering av kommuneplanen og ved utarbeidelse av planprogram er boligsosiale hensyn spesielt tema. I plansaker som omhandler større boligprosjekter for vanskeligstilte, er Fylkesmannen opptatt av at disse får en sentral lokalisering i tråd med statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging. Vi påser at boligsosialt arbeid er forankret i planstrategier, og at kommunens arbeid, mål og utredningsbehov for det boligsosiale arbeidet er beskrevet i kommuneplanen. Ved høring av planprogram og kommuneplaner oppfordres alle kommuner til å legge den nasjonale

strategien «Bolig for velferd» til grunn, og til å utrede boligsosiale tema, og bruke virkemidler som veilederen.no. Fylkesmannen påser at folkehelseloven er fulgt opp i arbeidet med kommunens planstrategi. Vi opplever at kommunene i Viken har svært ulik tilnærming til hvordan boligsosiale utfordringer løses, og hvordan dette adresseres i ulike planer på kommuneplannivå. Fylkesmannen ser et tydelig behov for veiledning til kommunene om hvordan boligsosiale utfordringer kan og bør adresseres på kommuneplannivå, og veileder kommunene i dette gjennom høringsuttalelser og gjennom vår årlige konferanse, som i år 2019 for første gang ble arrangert for alle kommuner i Viken (se ytterligere beskrivelse av tiltaket på post 7.3.6.9.1).

3.1.1.2 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Det er krevende å følge opp samarbeidet med 62 kommuner, inkludert landets hovedstad med sine 15 bydeler. Dette arbeidet har høy prioritet med vekt på tilsyn, øvelser, veiledning og dialog gjennom etablering av gode møteplasser.

Vi har etablert kommunenettverk slik at vår kommunekontakter har et overkommelig antall kommuner slik at den løpende fagdialog, lokalkunnskap og oversikt blir best mulig. Evalueringer viser at kommunekonferansene over to dager, atomberedskapsseminar over to dager samt tre endags fagseminar om krisekommunikasjon var svært nyttige. Kommunene etterspør faglig støtte. Vi får også positive tilbakemeldinger på nytten av vår faglige veiledning gjennom tilsyn, øvelser og arbeidet med krisestøtteverktøy inkludert varsling og rapportering.

Det ligger fortsatt en stor utfordring i å styrke samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging. Dette ser vi i behandlingen av plansaker og i våre tilsyn. I en del tilfeller legger kommuner sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse etter sivilbeskyttelsesloven til grunn for arealplanleggingen og har ikke utarbeidet spesifikk analyse etter plan- og bygningslovens krav. Vi ser behovet for fortsatt å bidra til at kommunens beredskapsmiljø og planmiljø samarbeider bedre.

Den regionale beredskapen er løftet betydelig gjennom Natøvelsen Trident Juncture 2018 og Øvelse Oslofjord 2019. Vårt Fylkesberedskapsråd er stort og vi har opplevd et godt engasjement om erfaringer og utfordringer. Vi har et løpende samarbeid med Oslo kommune og har brakt opp viktige tema til DSB for videre oppfølging.

Vi er representert i politidistriktenes LRS og deltatt på møter og fagsamlinger. Dette er svært nyttig og bidrar til avklaringer i roller og ansvar og er generelt kunnskapsbyggende.

Vår vurdering er at det sivilmilitære samarbeidet er vesentlig styrket. Dette har også stor betydning og relevans for kommunenes oppfølging av sitt beredskapsansvar, og det lokale samarbeidet mellom sivil og militære aktører.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Vi har gjennomført tilsyn i kommunene Eidsvoll, Gjerdrum, Gol, Nes, Råde, Sigdal og Ullensaker. Dette er under kravet til tilsyn i 1/4 av kommunene årlig. Vi orienterte DSB på styringsmøtet om at vi neppe ville kunne gjennomføre tilsyn som forutsatt i oppdraget. Årsakene er at staben ikke var fullt bemannet før 1. mars. Vi hadde dermed behov for å prioritere nødvendig opplæring for å sikre faglig kvalitet, samt etablere nye rutiner med videre som følge av ny organisasjon. Vi veide også inn hensynet til prosessene med sammenslåing av kommuner. Vurdering på bakgrunn av risiko og vesentlighet er gjort.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	-13.71	11.29 %	62.00	7.00

Felles tilsyn med beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen avgjør om det skal gjennomføres tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene basert på kunnskap om risiko og sårbarhet. Tilsyn med helsemessig beredskap i kommunene skal gjennomføres som felles tilsyn med fylkesmannens tilsyn med kommunal beredskapsplikt etter sivilbeskyttelsesloven, jf. veileder for felles beredskapstilsyn i kommunene fra DSB og Helsetilsynet.

Etter en helhetsvurdering besluttet vi at det ikke gjennomføres felles beredskapstilsyn før 2020. Årsaken var behovet for å gjennomføre nødvendig opplæring og organisering av beredskapsstaben, samt tilsvarende behov i Helseavdelingen. Felles beredskapstilsyn er besluttet gjennomført i utvalgte kommuner i 2020.

Veiledning om samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene (fra kapittel 3.1.1.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal styrke veiledningen i kommunene i arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap, herunder helseberedskap.

De viktigste arenaene for vår veiledning er beredskapstilsyn, beredskapsøvelser for kommunenes kriseledelse, våre kommunekonferanser som i 2019 ble gjennomført som todagers samlinger på henholdsvis Sundvollen og Ski 7.-8. oktober og 14. - 15. oktober. Videre todagers atomberedskapsseminar på Lillestrøm 27.-28. mai, og tre dagseminarer i krisekommunikasjon i Oslo 11. juni, Moss 13. juni og Drammen 14. juni. I tillegg kommer møter/fagdager for enkeltkommuner. Dette har vært knyttet til kommunesammenslåinger, rosanalyser, arealplansaker, beredskapsplaner, CIM og internopplæring.

I tillegg er samfunnsikkerhet ett av punktene som omtales i Fylkesmannens forventningsbrev til kommunenes ledelse tidlig i 2019.

Egenberedskap (fra kapittel 3.1.1.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i 2019 bidra til at kommunene arbeider for styrket egenberedskap hos innbyggerne gjennom å implementere egenberedskapskampanjen fra DSB.

Vi har oppfordret kommunene om å implementere egenberedskapskampanjen med henvisning til DSBs veilednings- og informasjonsmateriell. Dette var også tema på våre todagers kommunekonferanser på Sundvollen og i Ski. Kampanjen var også tema på våre tre fagseminarer for kommunene om krisekommunikasjon. Egenberedskap settes også på dagsorden under øvelser og tilsyn og i den løpende fagdialogen med kommunene. Embetet la ut informasjon om egenberedskap på nettsiden og omtalte kampanjen i forventningsbrevet til kommunens ledelse tidlig i 2019.

Øvelse for kommunens kriseorganisasjon (fra kapittel 3.1.1.2.3.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i løpet av 2019- 2022 gjennomføre øvelse for alle kommuners kriseorganisasjon.

Vi har gjennomført kommuneøvelser i henhold til DSBs føringer i veiledere i følgende kommuner: Hol, Ringerike, Lørenskog, Rælingen, Nes, Øvre Eiker, Modum, Nannestad og Hurdal. Samtlige øvelser er evaluert av oss og erfaringer drøftet med kommunene. Øvelsene oppleves som nyttige i videreutviklingen av kommunal beredskap og gir embetet bedre innsikt i lokale forhold. Viktige oppfølgingspunkter inngår i den løpende fagdialogen mellom våre kommunekontakter og kommunene. Vi tar hensyn til tema og erfaringer fra de øvelsene kommunene selv plikter å gjennomføre i henhold til forskrift om kommunal beredskapsplikt.

Gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene

År	Totalt antall kommuner i embetet	Antall gjennomførte øvelser for kommunens kriseorganisasjon	Overordnet øvingsmål
2019	62	9	Styrke kommunenes evne til krisehåndtering

3.1.1.3 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Det er gjennomført 3x2 fagdager for veiledere i Nav-kontorene i vår region. Temaene omhandlet lovendringer i sosialtjenesteloven vedrørende kvalifiseringsprogrammet, individuell plan, forvaltningsrett - klagesaker og aktuelle problemstillinger, bruk av vilkår samt barneperspektivet i Nav, herunder barnekonvensjonen. Det ble tatt opp av forelesningene som vi nå kan benytte ved forespørsel om innlegg i fagmøter på Nav-kontor. Det er meldt inn til oss at praksis er endret ved kontor pga. forelesninger på konferansene.

Tilbud om opplæring til alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Alle Nav-kontor har fått sende veiledere til kurs/konferanser. Alle de fem obligatoriske tjenestene i et Nav kontor har blitt fokusert på på våre fagsamlinger, herunder om forvaltningsrett, vilkår, individuell plan, barneperspektivet samt kvalifiseringsprogrammet. Basis- grunn- og videregående kurs i økonomisk rådgivning, herunder lovens § 17 om råd og veiledning er gjennomført i hele regionen.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	74	74

Det var 62 kommuner i Viken i 2019. Fire kommuner har et interkommunalt Nav kontor. I Oslo kommune er det 15 store Nav kontor.

NAV kontor med lav kunnskap tilbys opplæring (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

NAV-kontor som vurderes å ha lav kunnskap om sosialtjenesteloven og hvordan den skal praktiseres, eller forvaltningsloven og saksbehandlingsreglene i sosialtjenesteloven, tilbys opplæring.

Vi har en fast organisert telefonvakt hver dag som er bemannet med 2 personer. Telefonvakten er meget godt kjent og vi har svært mange henvendelser fra Nav-kontor som er i behov av veiledning. Vi har i 2019 registrert en merkbar økning i antall daglige henvendelser sammenlignet med tidligere år.

Vi har gjennom våre daglige saksbehandlingen og henvendelser fra Nav kontor fått en relativ god oversikt over hvilke kommuner som kan ha særlige behov for oppfølging for å sikre god tjenesteyting. Disse kommunene har vi prioritert når de fremmer ønsker om vår deltakelse på deres fagmøter for å forelese om eksempelvis forvaltningsrett og bruk av vilkår. Vi er i ferd med å få en base av webinarer/innspilte forelesninger som vi nå etterhvert tilbyr Nav-kontor til deres intern bruk ved fagsamlinger.

Oppfølging av kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har systematisk fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og veiledning er avdekket særlige utfordringer ved praktisering av sosialtjenesteloven.

Vi har hatt 20 hendelsesbaserte tilsynssaker i år. Det er påpekt lovbrudd i 13 saker. Der vi har sett flere saker fra samme kontor er det vurdert systemrevisjon og flere av disse er valgt ut til landsomfattende tilsyn 2020. Enkelte Nav-kontor har ønsket innlegg fra oss på fagmøter. Dette er imøtekommet der vi også har hatt tilsynssaker.

3.1.1.4 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

Ansatte i kommunale helse- og omsorgstjenester gjør daglig en stor jobb, med begrensede ressurser. Inntrykket er at tjenestene i stadig større grad «er på strekk» og at presset er særlig stort på personell med høgskoleutdanning, der kravet til faglig utviklingsarbeid og samarbeid konkurrerer med oppgaver knyttet til veiledning av studenter og daglig drift. Aller størst er mangelen på sykepleiere. NAVs årlige bedriftsundersøkelse (2019) viser at Øst-Viken mangler flest sykepleiere, totalt 775, hvorav 650 sykepleiere og 125 spesialsykepleiere. Vest Viken mangler totalt 325 sykepleiere, hvorav 275 sykepleiere og 50 spesialsykepleiere. Oslo mangler 275 sykepleiere (hvh 225 og 50) og for hele Oslo og Viken er mangelen på helsefagarbeidere totalt 575. Ny informasjon fra en av kommunene i Viken forteller om at 14 av 36 sykepleierstillinger i hjemmesykepleien er ubesatt.

Helseavdelingen har mottatt bekymringsmelding fra Norsk Sykepleierforbund i Østfold og Buskerud knyttet til situasjonen i kommunehelsetjenesten når det gjelder sykepleiermangel og bruk av ufaglærte. Helseavdelingen ser også at noen kommuner mangler kapasitet til å ta imot utskrivningsklare pasienter. Årsaken handler blant annet om mangel på kvalifisert personell.

Fylkesmannen har avholdt konferanser, blant annet tilskuddskonferanser, der forskrift om ledelses og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten med veileder samt veileder for oppfølging av personer med store og sammensatte har blitt benyttet. Her er det gitt veiledning av kommunene i analyse- og planlegging av tjenestene, peket på strategisk kompetanseledelse som verktøy i arbeidet med helse- og omsorgsplaner, herunder kompetanse- og rekrutteringsplaner og planer for å beholde kvalifisert personell. Kartlegging viser at mange kommuner oppgir å ha planer, men inntrykket er at få kommuner har gode kompetanse- og rekrutteringsplaner som er politisk behandlet og del av økonomiplanen. Inntrykket er også at tiltak for å beholde erfarne, kompetente medarbeidere er fraværende. Dette er svært uheldig, sett i lys av at andelen over 55 år er høy og at avgangsalder særlig for sykepleiere er lav, og at slike tiltak kunne utløse en mulig arbeidsreserve.

De fleste kommunene har langt igjen på mange områder for å nå målene i Omsorg 2020 (O2020) og Demensplan 2020 (D2020). For noen vil dagaktivitetsplasser, i tråd med målene i D2020 og faglige anbefalinger om individuell tilrettelegging, ikke være innen rekkevidde innen planperioden. De fleste kommuner har hukommelsesteam og/eller demenskoordinator. De som innehar slike stillinger forteller ofte om stillingsressurser som ikke tilsvarer behov/utfordringer og arbeidsmengde.

Det er stort press på sykepleietjenesten, det vil si både hjemmetjenestene og i sykehjem - og den enkelte yrkesutøver, særlig høgskoleutdannet personell med mye ansvar, opplever mange krav. Flere forteller om stor slitasje på fagressursene - og vi får ofte vite at manglende deltakelse på ulike fagsamlinger skyldes "at de ikke kan gå ifra". Rekruttering av vernepleiere og annet personell med fagutdanning er en stor utfordring i tjenestene til personer med utviklingshemming.

I kontakt med ansatte i kommunens helse- og omsorgstjeneste blir vi ofte fortalt at bedre statlige ordninger for videreutdanning og annen formell kompetanseheving er nødvendig for å innfri målet om økt kompetanse ute i tjenestene.

Planer for kompetanseheving, rekruttering og velferdsteknologi (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

100%

Vi har gjennomført en egen kartlegging av kommunenes planarbeid dette året. Vi har spurt alle 76 kommuner og bydeler i vår region om de hadde strategisk overordnet plan for kompetanse og om de har utarbeidet kompetanseplan for helse- og omsorgstjenestene i kommunen.

Vi fikk 72 svar, og 57 / 72 kommuner og bydeler svarer at de har en slik plan. Av disse 57 er det 11 av 18 kommuner i Østfold, 16 av 21 kommuner i Buskerud, 18 av 22 kommuner i Akershus og 12 av 15 bydeler i Oslo. 10 / 72 kommuner og bydeler har en slik kompetanseplan under arbeid (2 i Østfold, 2 i Buskerud, 3 i Akershus og 3 bydeler i Oslo). 5 kommuner har svart at de ikke har en slik plan (4 i Østfold og 1 i Buskerud).

I kartleggingen var det også et spørsmål om velferdsteknologi, og på det innrapporterte 52 / 62 kommuner i Oslo og Viken at de hadde tatt i bruk velferdsteknologi. Med få unntak er kommunene som har tatt i bruk velferdsteknologi med i prosjekter finansiert av tilskudd til dette formålet.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	-24	46

Dagaktivitetstilbud til hjemmeboende med demens (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

100% ved utgangen av 2019

De nasjonale tall for 2018 som ble publisert sommeren 2019 er siste oppdaterte tallgrunlaget vi har. Grunnet intern prioritering av oppgaver i 2019 har helseavdelingen ikke prioritert å utvikle en egen questback for å skaffe oversikt over antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2019.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2019
0	60	60

har ikke oppdaterte tall for 2019, så 2018 tall er lagt inn

Andel ansatte i helse og omsorgstjenesten med formell utdanning (fra kapittel 3.1.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Andelen har økt siden 2018.

Tall for 2019 blir publisert mars 2020 i KOSTRA

Det er stor mangel på sykepleiere. NAVs årlige bedriftsundersøkelse (2019) viser at Øst-Viken mangler flest sykepleiere, totalt 775, hvorav 650 sykepleiere og 125 spesialsykepleiere. Vest Viken mangler totalt 325 sykepleiere, hvorav 275 sykepleiere og 50 spesialsykepleiere. Oslo mangler 275 sykepleiere (hhv 225 og 50) og for hele Oslo og Viken er mangelen på helsefagarbeidere totalt 575.

Rekruttering av vernepleiere og annet personell med fagutdanning er en stor utfordring i tjenestene til personer med utviklingshemming.

3.1.1.5 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Tilskudd til kommunalt rusarbeid ble i 2019 gitt til alle 15 bydeler i Oslo kommune, i Østfold fikk 11 av 18 kommuner, i Akershus fikk 15 av 22 kommuner og i Buskerud fikk 17 av 22 kommuner. Fylkesmannen i Oslo og Viken tildelte kommunene 194 millioner til styrking av kommunalt rusarbeid.

I 2019 var det en nedgang i bevilgning i kommunerammen til opptrappingsplanen for rusfeltet. For Østfold er det en nedgang fra 65% i 2018 til 56% i 2019 i kommuner som svarer at de benytter de økte midlene til dette formålet. I Akershus er nedgangen fra 45% til 36%, og i Buskerud fra 57% til 48%.

For Oslo derimot er det en økning fra 53% til 60%

Helseavdelingen har samarbeidet med de tre Kompetansesentrene for rusfeltet som dekker vår region. 2019 har vært preget av omstilling til ny organisering og svært stor utskifting intern på dette fagfeltet, og vi har måttet prioritere tildeling og oppfølging knyttet til tilskuddsforvaltningen.

Egnet botilbud for personer med psykisk helse-/rusmiddelproblemer (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Ingen personer med psykiske helse- og/eller rusmiddelproblemer står uten egnet botilbud.

Vi har ikke en samlet oversikt over personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer som står uten egnet botilbud i Oslo og Viken. Fylkesmannen har ikke oversikt over Brukerplan for alle kommuner fra 2019.

I IS 24/8 fremkommer statistikk og oversikter over boligtilbud fra 2019.

Oslo er med 47% bedring best i landet med tanke på hvordan bosituasjonen har bedret seg for denne målgruppen. Samtidig er det også i Oslo 7% som oppgir forverring i bosituasjonen.

I Buskerud er det kun 30% som oppgir forbedring, men 5% som oppgir forverring.

I Akershus er det 27% som oppgir å ha fått forbedret boligsituasjon, mens ingen har fått forverret.

For Østfold er det 33% som har fått bosituasjonen forbedret, og heller ikke der noen som oppgir å ha fått forverret situasjon.

Når det gjelder tilbud om oppfølging i boligen, viser statistikken at kommunene svarer at i Oslo får 80% et godt tilbud, i Buskerud får 70% et godt tilbud, i Akershus får bare 55% et godt tilbud og for Østfold får 67% et godt tilbud.

Opptrappingsplanen mot vold og overgrep (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

<p>Rapportere på</p> <p>100 %</p>
--

Helseavdelingen har gjennomført dialogmøter med ledere i Oslo kommune i samarbeide med kompetansesenter for rus og RVTS.

I Østfold, Buskerud og Akershus har vi samarbeidet med RVTS og andre kompetansesentere om felles tiltak og samlinger.

Helseavdelingen har også i samarbeid med USHT Viken (Østfold), har invitert alle kommunene i den nye regionen til to-dagers konferanse om vold, der første dag hadde fokus på barn og andre dag hadde fokus på voksne.

Handlingsplaner mot vold i nære relasjoner (fra kapittel 3.1.3.2.3.1 i TB)

<p>Rapportere på</p> <p>Alle kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2018.</p>

Helseavdelingen har ikke i 2019 gjort egen kartlegging av handlingsplaner.

I statistikken fra IS 24/8 har vi tallgrunnlag som indikerer om det er et systematisk arbeide på dette feltet. Det fremkommer at kommuner i fylkene i ulik grad har skriftlige rutiner eller prosedyrer for samarbeidet med spesialisthelsetjenesten for oppfølging etter selvmordsforsøk. I Østfold mangler 28% rutiner, i Akershus mangler hele 45% slike rutiner, i Oslo mangler 47 % av bydelene rutiner, og i Buskerud 43%

3.1.1.6 Styrket folkehelsearbeid

Helseavdelingen er i tett dialog med planseksjonen for å utvikle bedre rutiner for samarbeide om plansaker, prioriteringer av saker og rutiner for operasjonalisert samhandling om faglige innspill på folkehelseområdet.

Grunnet ressursituasjonen og interne prioriteringer i 2019 har Helseavdelingen ikke gjennomført kartlegging av folkehelsearbeid i kommunene, ei heller etablert en oversikt over det langsiktige folkehelsearbeidet kommunene. Vi er kjent med at Viken fylkeskommune i 2019 har utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for en bærekraftig framtid med rapporten "Vi i Viken". Rapporten er utarbeidet som grunnlag for Viken fylkeskommunes første regionale planstrategi.

Vi har samarbeidet med Utdanningsavdelingen om implementering av Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i barnehagen og om satsningen "Måltider i skolen".

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

<p>Rapportere på</p> <p>100 %</p>
--

Helseavdelingen har måttet prioritere oppgaver knyttet til rettsikkerhet i 2019. Vi har ikke prioritert å lage en oversikt over andel kommuner i Oslo og Viken som har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid hvor psykisk helse er inkludert.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 100 %	0 %

Har ikke oversikt over hele Oslo og Viken

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Helseavdelingen har prioritert rettsikkerhetsoppgaver i 2019. Vi har ikke etablert en samlet oversikt over andel kommuner i Oslo og Viken som har etablert et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid hvor det er vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	-100 %	

har ikke oversikt over hele Oslo og Viken

3.1.1.7 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Økosystemene i Oslo og Viken er under press fra både endret arealbruk, utslipp og annen menneskelig aktivitet, klimaendringer og ekspanderende fremmede arter.

Vassdragsovervåkning viser at et stort antall vannforekomster fortsatt har moderat eller dårlig miljøtilstand. Vassdragsregulering og avløpsutslipp samt avrenning fra landbruksarealer og urban avrenning er de dominerende påvirkningene. I arbeidet med forvaltningsplan for Oslofjorden er det også vist store utfordringer med miljøgifter og avfall og overbeskatning av fisk. Det iverksettes tiltak i tråd med vedtatte vannforvaltningsplaner og vi registrerer at Fylkesmannens kompetanse er en etterspurt ressurs fra andre sektorer.

Naturkartlegging bidrar med et svært viktig kunnskapsgrunnlag for vår og andres forvaltning. I 2019 hadde vi noen utfordringer med å rekke å varsle til alle berørte grunneiere før årets kartlegging begynte. Det tar tid å finne frem til korrekte adresseopplysninger til omlag 2500 grunneiere, for deretter å ekspedere post til alle disse. Det er derfor viktig at vi mottar opplysninger om hvor det skal kartlegges i god tid før start.

Det er utført skjøtselssarbeid i verneområder for å opprettholde naturkvaliteten i disse i samarbeid med lokalt SNO. Innsatsen er prioritert slik at det er de mest utsatte områdene som skjøttes slik at vi forebygger irreversibelt tap av naturmangfold. Prioriteringene har i 2019 delvis gått på bekostning av kapasitet til arbeid med forvaltningsplaner og besøks-strategier. Kommende år styrker vi innsatsen på arbeidet med miljøinformasjon og besøksforvaltning i verneområder.

I samarbeid med kommunene er det gjort tiltak mot en rekke fremmede arter, i første rekke stillehavesøsters og landlevende kar-planter. Effekten av tiltakene er god på de områdene som skjøttes men ikke tilstrekkelige til å hindre at fremmede arter statlig dukker opp på nye steder. Vi er glad for at det nå arbeides med ny nasjonal strategi og handlingsplan på dette feltet.

Prosjekter for å ivareta prioriterte arter og utvalgte naturtyper er gjennomført som forutsatt for tildeling av midler. Vi ser at både tilskuddsordningene og vår bruk av fagmidler på området utløser et stort antall gode tiltak for naturmangfoldet som ellers ikke ville blitt gjennomført.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og annen våtmark (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle restaureringstiltak som har fått tildelt midler i 2019, skal være igangsatt i løpet av året.

Ved restaureringen av Prestebakkfjella naturreservat ble det prøvd ut en ny teknikk fordi det var veldig tett mellom grøftene. Kostnadsestimatet var derfor usikkert fra start, og arbeidet tok lengre tid enn estimert og det var behov for supplerende midler. Teknikken fungerte godt og har blitt brukt i senere prosjekter også. Ved Ødegårdsmåsan, på Oslo kommunes grunn, var det også benyttet en ny teknikk og det ble behov for supplerende midler. Området er et tidligere torvtak, og det var første gang torvuttak i denne skalaen ble restaurert. Restaureringen i Gaupesteinmarka naturreservat ble påstartet i desember 2018, men måtte avbrytes pga. snø. Prosjektet ble fullført iht. tildeling i 2019. Vangestadmyra naturreservat ble restaurert iht. tildeling. Myrene Nordre og Søndre Fjøsåsan samt Erikvannsmåsan, på Oslo kommunes grunn, ble restaurert iht. tildeling. Olavsmyr og Setertjern, også på Oslo kommunes grunn, ble påstartet men måtte avbrytes pga. snø. Prosjektene vil bli fullført først i 2020. Tomåsan, på Nesodden kommunes grunn, kunne ikke påstartes pga. snø, og vil bli fullført først i 2020. Midler som var tildelt restaurering av lukket bekk på Kalnes videregående skole ble ikke benyttet på grunn av forsinkelser i prosessen, blant annet lang behandlingstid på byggesøknad. Anbud på prosjektering ble sendt ut i 2019, og arbeidet fortsetter i 2020. Haldenvassdraget vannområde har jobbet videre med restaureringen av et lukket bekkeløp ved Kjelle videregående skole. Midlene er benyttet til å utføre grunnundersøkelser, rapportere på artsmangfold, samt arbeid med vannprøver. Totalt er 10 av 12 prosjekter som har fått tildelt midler i 2019, igangsatt i løpet av året.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
12	10	-2

Antall reviderte regionale vannovervåkingsprogram (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle overvåkingsprogram skal være revidert i løpet av året.

I Oslo og Viken er den regionale overvåkingen administrert av Fylkesmannen i samarbeid med Vannområdene. Denne tiltaksovervåkingen følger i hovedsak vannforskriftens kriterier. Finansieringen består av kommunale midler og statlige bidrag. Overvåkingsprogrammene vurderes og om nødvendig revideres hvert år. Resultater legges inn i Vannmiljødatabasen.

Revisjon av regionale overvåkingsprogram

Antall regionale overvåkingsprogram	Antall reviderte overvåkingsprogram	Resultat
14	14	0

Antall pålegg om tiltak og undersøkelser hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjon (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Bruk av sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner har økt sammenliknet med 2018.

I 2019 er det fastsatt 1 pålegg hjemlet i konsesjonsvilkår. Det gjelder utsetting av ørret i Heggelivassdraget i Bærum. Aktiviteten de senere årene har ligget på 1-2 pålegg. Påleggene blir revidert etter behov basert på oppdaterte undersøkelser i regi av regulantene), bl.a. etter henvendelse fra rettighetshavere

Regulantene foretar ofte tiltak på frivillig basis (biotopforbedring osv.). Dette blir utført innenfor rammer /tillatelse gitt fra FM/NVE. Slike tilfelle anses pålegg ikke å være nødvendig. I eldre konsesjoner foreligger det heller ikke naturfaglig vilkår. Avventer derfor at også eldre konsesjoner får innarbeida standard naturforvaltningsvilkår eller bli revidert.

Ellers er det løpende møter/befaringer med regulanter etter behov.

3.1.1.8 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Vi har fulgt opp oppgaver knyttet til skogvern, supplerende vern og marint vern.

Arbeidet med skogvern er beskrevet under punkt 3.1.4.2.1.1.

Fylkesmannen sendte sine forslag om områder til supplerende vern til Miljødirektoratet. Utvalget av områdene var basert på målene om å sikre et representativt utvalg av norsk natur, samt vurdering av mangler i dagens vern.

Fylkesmannens tilråding om vern av Rauerfjorden marint vern ble sendt til Miljødirektoratet 4. juli 2019. Verneforslaget omfatter et sjøareal på ca. 30,8 km², samt et mindre naturreservat.

Skogareal tilrådd for vern (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal tilrå vern av skog i et omfang som bidrar til at skogvernbudsjettet for 2019 utnyttes fullt ut

Vern av skog er en høyt prioritert oppgave hos Fylkesmannen i Oslo og Viken. Vi har gjennomført verneplanprosess for statlig eid skog og privat skog som vernes gjennom ordningen med frivillig vern. Til sammen er det vernet 24 områder i Oslo og Viken i løpet av 2019. I tillegg har det blitt kartlagt flere nye områder.

Fylkesmannen har god dialog med skogeierforeningene om frivillig vern av skog. Vi har relativt mange områder som er kartlagt som prioritert skogtype og som har høy verneverdi, men som ikke er sjekket ut mht. mulig frivillig vern. Dette har vi fokus på i kontakten med skogeierforeningene. I perioder opplever vi at det er kapasitetsutfordringer, særlig hos de skogsakkyndige.

3.1.1.9 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Fylkesmannen i Oslo og Viken ferdigbehandlet 101 søknader etter forurensningsloven i 2019. Av disse ble det gitt 96 tillatelse, hvorav 57 nye tillatelse og 39 endringer av eksisterende tillatelse. Vi ga 5 avslag. Vi har fortsatt et stort etterslep av søknader fra før sammenslåingen. Vi har brukt mye tid i 2019 på å utarbeide nye enhetlige maler for å sikre en enhetlig behandling i det nye embete.

I 2019 har vi gjennomført 85 inspeksjoner/revisjoner. Østfold har vært prioritert og det er gjennomført 35 tilsyn i Østfold fylke. I tillegg er det gjennomført 5 kommunetilsyn.

Varsel om reviderte tillatelse (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle avløpsanlegg etter kapittel 14 i forurensningsforskriften som har tillatelser som er gitt før 1.1.2007, skal ha fått varsel i løpet av 2019 om revidering

Tillatelser gitt før 2009: ca 35 stk.

5.februar 2019 sendte vi generelt varsel til alle om at tillatelser gitt før 2007 skal revideres. Vi fortsatte arbeidet med å be om utfyllende egenkontrollrapportering via Altinn for å kartlegge. I forbindelse med egenkontrollrapportering fikk flere anleggseiere pålegg om å søke om ny tillatelse. Deretter gjennomførte vi 19 tilsyn på avløpssektoren, og fulgte i forbindelse med dette opp flere med pålegg om å søke. I desember 2019 sendte vi ut informasjonsbrev med påminnelse om at anlegg med tillatelse før 2009, og ledningsnett uten tillatelse, skal ha ny tillatelse. Vi vil fortsette arbeidet i 2020 med å pålegge flere anleggseiere å søke om ny tillatelse. Status er at vi har 7 søknader i prosess, og har som mål å ferdigstille 20 tillatelser innen 2021. I løpet av 2021 må vi fortsette arbeidet, så alle 35-40 som per nå har behov for ny tillatelse vil få dette innen utgangen av 2021.

Varsel om reviderte tillatelser med å oppfylle rensekrav for avløpsanlegg

Resultatmål	Andel avløpsanlegg som har fått varsel om revidering	Resultat
100 %	100 %	0 %

Alle har fått varsel

3.1.1.10 Marin forsøpling er redusert

Vi har ikke kvantitativ kunnskap om marin forsøpling er redusert, men det har blitt gjennomført tiltak både for å rydde eksisterende søppel og forebygge mer forsøpling. Det har vært gjennomført omfattende strandryddeaktiviteter i Oslo og Viken i 2019. Oslofjorden Friluftsråd har en aktiv og koordinerende rolle for arbeidet, men Fylkesmannen følger arbeidet og har dialog og jevnlig med Oslofjorden Friluftsråd. Marin forsøpling har vært tatt opp som tema ved flere forurensningstilsyn, og det er satt fokus på i tillatelser etter forurensningsloven.

Fylkesmannen har begrenset dumping av snø til vann og vassdrag blant annet for å hindre utslipp av avfall.

Avfallsplaner i Oslo og Viken (fra kapittel 3.1.4.4.1.3 i TB)**Rapportere på**

100 havner uten tidligere avfallsplan har fått godkjent avfallsplan

For rapportering se tabell.

Antall havner som har fått godkjent avfallsplan

Mål antall havner	Antall havner med godkjent plan	Differanse
100	59	-41

59 havner uten tidligere godkjent avfallsplan er godkjent i 2019 og 22 havner har fått godkjent sine avfallsplaner. Det betyr at det er 216 havner i Oslo og Viken som har godkjente avfallsplaner. Vi har gjort 1 tilsyn på småbåthavn i år som har manglet godkjent avfallsplan.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

2019 var et spesielt år. Fylkesmannsembetene i Oslo og Akershus, Buskerud og Østfold ble slått sammen til Viken, mens kommunene fremdeles tilhørte Akershus, Buskerud og Østfold. Dette har påvirket arbeidet. I 2019 var det til sammen 62 kommuner og 15 bydeler som Fylkesmannen i Oslo og Viken hadde ansvaret for. Til sammen er det vel 1,9 millioner mennesker bosatt i dette området fordelt på 20 000 kvadratkilometer. Det er store ulikheter mellom kommunene. 17 kommuner har under 5.000 innbyggere, mens 7 av kommunene har over 50.000 innbyggere. Forskjellene mellom kommunene er store.

I Viken var det 7 kommunesammenslåinger som ble forberedt i 2019. Disse sammenslåingene omfatter til sammen 19 kommuner i Viken, samt Svelvik fra Vestfold. Fylkesmannen har fulgt opp arbeidet i Fellesnemndene. Fylkesmannen har bl.a. stilt opp i møter med fellesnemnda for Indre Østfold der fokuset har vært å begrense investeringer som vil gi den nye kommunen begrenset handlingsrom fremover. Kommunesammenslåingene påvirker også det interkommunale samarbeidet mellom kommunene.

Merskatteveksten de siste årene har bidratt til gode resultater i flere kommuner. Til tross for dette ser vi at bildet endrer seg i 2019. Både små og store kommuner signaliserer trangere økonomiske forutsetninger, etter flere gode år med merskattevekst. Svært mange kommuner gjør nå en ekstra innsats på omstilling, digitalisering og effektivisering for å kunne frigjøre midler til drift.

Kommunene har et gjennomgående høyt investeringsnivå. Vi ser at det ved kommunesammenslåinger har vært noen ekstra utfordringer med hensyn til investeringsnivå.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2019 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2018.

Vi hadde ingen kommuner registrert i ROBEK ved utgangen av 2019.

Nedre Eiker kommune og Halden kommune ble meldt ut i 2019 etter at regnskapene deres var godkjent av kommunestyrene. Da var tidligere års underskudd dekket inn.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2018	Kommuner per desember 2019
-2	2	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2018.

Fylkesmannen har siden KOSTRA ble innført, gitt kommunene opplæring og veiledning i bruk av KOSTRA-data. Vi foretar gjennomgang av filuttrekk og følger opp de kommunene som ikke har levert. Deretter foretar vi en gjennomgang av foreløpige KOSTRA-data og ber kommunene rette opp der vi ser at det er vesentlige feil. Vi følger opp innrapporteringen og purrer opp de kommunene som er sent ute med innrapporteringen.

Årlig har vi en del henvendelser om rett regnskapsføring, og disse besvares løpende. Her får vi også god støtte fra departementet.

Eiendomsforvaltningsområdet er fulgt opp spesielt. Vi har hatt tett dialog med de kommunene som avviker fra terskelverdiene. Vi har en god og konstruktiv dialog, når vi spør kommuner om mulige feil og feilføringer. Noen kommuner prioriterer dessverre ikke å rette opp feil til tross for aktiv veiledning.

Vi bruker KOSTRA aktivt i dialog med og i oppfølging av kommuner. Vi oppfordrer kommuner til å bruke KOSTRA som et nyttig verktøy for å forbedre egen virksomhet gjennom å sammenligne seg med andre kommuner.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2018	Feil per juni 2019
-4	11	7

3.1.1.12 Økt verdiskaping i landbruket

Oslo og Viken er en sterk og viktig jordbruksregion, og står for en stor andel av landets samlede produksjon innen både korndyrking, grønnsaksproduksjon, frukt og bær. Det er også en betydelig husdyrproduksjon i Viken, og særlig i øvre Viken er grovforbasert husdyrproduksjon viktig for bosetting, næringsliv, turisme og kulturlandskapet. Det er også store skogressurser i Oslo og Viken. Den nye regionen inkludert Oslo har 14 prosent av det produktive skogarealet og 20 prosent av den årlige tilveksten i Norge. Skogressursene skal forvaltes bærekraftig. Tømmer og bioenergi er viktig i utviklingen av et mer klima- og miljøvennlig samfunn. Skogen er også leveområde for et mangfold av arter, og er en viktig rekreasjonsarena for 1,9 millioner innbyggere som bor i Oslo og Viken.

Vi jobber aktivt sammen med Partnerskapet for å bidra til verdiskaping i landbruket i Oslo og Viken.

Nytt Regionalt næringsprogram for Oslo og Viken ble utarbeidet i samråd med partnerskapet og var gjeldende fra 1.1.2019. Næringsprogrammet har vært styrende for prioritering av bruken av UT-midler og IBU-midler (Investerings- og bedriftsutviklingsmidler hos Innovasjon Norge) i 2019.

Hovedsatsingsområdene har vært volumproduksjon, mat drikke med lokal identitet, økologisk landbruk, fjellandbruk, skog, trebruk og fornybar energi, landbruksbasert reiseliv, inn på tunet, urbant landbruk og nyskaping og teknologiutvikling.

Utrednings- og tilretteleggingsmidler er tildelt i tråd med det regionale næringsprogrammet. Det er i år innvilget drøyt 6 mill. kr. fordelt på 59 saker. 23 søknader ble avslått eller avvist. Gode prosjekter innen flere satsingsområder er tildelt midler, og dette har resultert i mange gode tiltak som kan bidra til verdiskaping i landbruket. 19 % av midlene gikk til prosjekter på mat og drikke med lokal identitet, 13 % til volumproduksjon, 12 % til landbruksbasert reiseliv, 12 % til økologisk landbruk, 11 % til rekruttering og kompetanseheving, 11 % nyskaping og teknologiutvikling, 7 % til fjellandbruk, 7 % skog, trebruk og fornybar energi, 4 % til inn på tunet og 4 % til urbant landbruk.

Fylkesmannen arrangerte kurs om reiselivstilbud på gård for bønder som ønsker å kombinere gårdsdrift med reiselivstilbud. Dette var et modulkurs bestående av tre moduler; lunsj- til lunsjsamling, studietur og dagssamling. Kurset hadde 23 deltagere og fikk svært gode tilbakemeldinger.

Grunnlaget for et regionalt samarbeid om mat- og reiselivsutvikling i Osloregionen som ble lagt gjennom regionens deltakelse på Grüne Woche 2015-2017, ble videreført i det 3-årige prosjektet Mat og reiseliv i #Osloregionen. Reiselivsnæringen ved VisitOsloRegion sitter i førersetet for satsingen der mer lokalmat på menyen som en del av reiselivsopplevelsen er et mål. Fylkesmannen i Oslo og Viken bidrar med UT-midler og kompetanse til prosjektet sammen med regionens øvrige fylkeskommuner og Fylkesmenn.

Fylkesmannen i Oslo og Viken samarbeider i tillegg regionalt for å følge opp nasjonale strategier for utvikling av lokalmat og landbruksbasert reiseliv gjennom MØst, et samarbeidsorgan for Fylkesmannens matkontakter i østlandsfylkene (Osloregionen).

Fylkesmannen deltok i arbeidet med Fjell Norges deltakelse på Internationale Grüne Woche, og hadde representanter i prosjektets styringsgruppe og faglige ressursgruppe. Vi hadde ansvar for utvelgning av utstillere fra fylket.

I 2019 forvaltet Fylkesmennene to millioner kroner til prosjekter i fjellandbruket, og 500 000 kroner ble satt av til fjellandbruket i Oslo og Viken. Seks prosjekter fikk tilskudd, og favner et bredt spekter av ulike tema i fjellkommunene i Hallingdal og Numedal.

Fylkesmannen i Oslo og Viken jobber aktivt med Inn på tunet. Vi har vært representert i tverrfaglige faggruppene hos Fylkesmannen Oslo og Viken: «0-24» og «Leve hele livet». Vi har arrangert nasjonal, to-dagers nettverkssamling for IPT-ansvarlige hos Fylkesmennene. Det skjedde i Drammen 12.-13. mars. Sammen med FIN og FMVT startet vi planleggingen av en konferanse for IPT-tilbydere, som skal arrangeres 21. mars 2020. Tema for konferansen er barn og unge. Vi har også representert Fylkesmannen i den nasjonale faggruppa for IPT, som Matmerk leder. Sammen med FMVE har vi også bidratt i redaksjonsrådet for den nasjonale Inn på tunet-nettsiden, som Matmerk driver.

Fylkesmannen har sammen med fylkeskommunen arrangert flere kurs i bioenergi og fornybar energi. Kursene har hatt god deltakelse og det har bidratt til økt investering i tiltak med fornybar energi på gårdsbruk.

Vi bidrar for øvrig til arrangement av aktuelle kurs og konferanser og vi støtter aktivt opp om Etablerertjenesten. Alt for å bidra til nyetablering, nyskaping og verdiskaping i landbruket i Oslo og Viken.

Regionalt næringsprogram (fra kapittel 3.1.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i nytt RNP er presentert for landbrukets organisasjoner, kommuner og øvrige samarbeidsparter. Tilhørende virkemidler er innrettet slik at målene i RNP nås.

Det ble laget nytt Regionalt bygdeutviklingsprogram, herunder regionalt næringsprogram, for Oslo og Viken i 2018, men ferdigstilling i 2019. Partnerskapene i de ulike fylkene var involvert i både prosess og arbeid, og innholdet i det regionale næringsprogrammet er således godt kjent blant partnene. Det ferdige næringsprogrammet er presentert for partnerskapet.

Siden det forelå et helt ferskt næringsprogram, og det var ulik praksis i de gamle fylkene i forhold til handlingsplaner, ble det besluttet å ikke lage egen handlingsplan for utrednings- og tilretteleggingsmidlene i 2019. Målsetningene i det regionale næringsprogrammet har ligget til grunn for behandlingen av søknader om utrednings- og tilretteleggingsmidler i Oslo og Viken.

Næringsprogrammet er også formidlet til næringen, kommunene, Fylkeskommunen og Innovasjon Norge. Hos Fylkeskommunen ligger føringene i RNP til grunn for behandling av søknader på rekrutterings- og kompetansemidlene i landbruket. Innovasjon Norge bruker RNP som grunnlag for sine retningslinjer og prioritering av søknader om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Kommunenes arbeid med tilfredsstillende foryngelse innen tre år etter hogst er fulgt opp.

Det ble i Buskerud, Oslo og Akershus og Østfold plantet 8,92 millioner skogplanter i 2019, dette er en økning på 20% fra 2018 (7,43 mill.)

I 2019 ble 575 skogeiere (620 kontrollfelt) trukket ut etter valgte kriterier.

I 2016 ble det avirket 230 000 m³ gran i Oslo og Viken på eiendommer uten tilstrekkelig registrert planting i skogfondsystemet.

I løpet av 2019 er det sendt ut brev eller epost 3 ganger som påminning om kontrollen og status pr kommune.

Status pr 31/12-2019: Av totalt 620 kontrollfelt i foryngelseskontrollen 2019 er 65% fulgt opp til et endelig resultat, mens 30% er under arbeid og krever videre oppfølging fra kommunene. 5% av kontrollene har ikke blitt påbegynt. For kommuner som ikke har fulgt opp kontrollfeltene vil dette bli tatt opp som tema på forvaltningskontroll, i tillegg til at vi sender ut påminnelse om å følge opp kontrollfelt fra tidligere år.

Utfordringer:

Tømmerpris er en sterk driver av aktivitet - også planting.

Kapasitet og kompetanse i kommunal skogetat.

Tømmerkjøernes oppfølging av sine foryngelseshogster - Levende Skog: Kravpunkt 14. Langsiktig virkesproduksjon.

Fjerning av muligheten til å behandle skogplanter med effektive kjemiske midler mot gransnutebiller.

Tømmerkjøernes bonusordning for store hogstkontakter gir store snauflater som kan være lite homogene og vanskelig å sikre god foryngelse.

Tilskuddsordningene i skogbruket (fra kapittel 3.1.6.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Kommunene er fulgt opp med henblikk på effektiv bruk av tilskuddsordningene i skogbruket. 100%.

I 2019 er det i Oslo og Viken ferdigstilt 20,4 km skogsbilveg nyanlegg (kostnad kr 17 544 000 finansiert med 28 % tilskudd) og 74,4 km ombygd skogsbilveg (kostnad kr 28 654 000 finansiert med 36 % tilskudd).

I tillegg er det investert kr 19 604 000 i skogsbilvegnettet, fordelt med kr 3 449 000 til nyanlegg og ombygging av 20,4 km uten tilskudd og kr 16 156 000 i vedlikehold av 2 369 km skogsbilveg.

Totalt er det investert hele 65,8 millioner kroner i skogsbilveg i Oslo og Viken i 2019.

Embetet har bevilget tilskudd til 55 skogsbilveganlegg i 2019 (11,2 km nyanlegg og 51,7 km ombygging). Anleggene har en anslått kostnad på 40,0 millioner kroner og er tildelt 14,3 millioner i tilskudd. Det er tildelt i gjennomsnitt 37,4 % tilskudd på skogandelen av kostnaden i veganleggene.

I tillegg er det tilleggsbevilget 4,6 millioner til 38 pågående/avsluttede anlegg i 2019.

Prioritering av tilskuddsmidler til skogsveger er fastsatt i RSK for 2019 og anbefalt videreført i 2020. Det er gjennomført tre kurs for kommunene i 2019 med hovedvekt på både det tekniske og det forvaltningmessige omkring skogsvegbygging. Fylkesmannen og kommunene legger vekt på best mulig planlegging av vegene, og premierer bruk av sertifiserte vegplanleggere med høyere tilskuddssats enn uten bruk av slike.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsveinett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	23.8	4 914 000.0	13 941 000.0
Ombygging	91.4	10 371 000.0	20 421 000.0
Vedlikehold	2 396.0	0.0	16 156 000.0

I tabellen vises tallene for nybygging og ombygging av alle ferdigstilte prosjekter i 2019 (anlegg med og uten tilskudd).

3.1.1.13 Bærekraftig landbruk

Økologisk - og bærekraftig landbruk er fulgt opp i henhold til Regionalt bygdeutviklingsprogram, nasjonal politikk og nasjonale føringer.

Økologisk foregangsfylke prosjekt "Levende Matjord" byttet navn til "Foregangsfylke jord" i 2019. Prosjektet har også i 2019 hatt stor aktivitet og kunnskapsformidling både innenfor økologisk og konvensjonelt landbruk - også langt utover det vanlige jordbruksmiljøet. Prosjektet som har vært i gang siden høsten 2009 er årsaken til at det utarbeides et Nasjonalt program for jordhelse som skal ferdigstilles i 2020. Fylkesmannen i Oslo og Viken deltar i dette arbeidet som ledes av Landbruksdirektoratet. Vi merker også stor interesse for jordliv, jordhelse og fokus på øket organisk innhold i jorda blant landbruksnæringa i Oslo og Viken på fagdager, kurs etc, som et resultat av dette arbeidet.

Urbant landbruk er i sterk vekst. Dette er en viktig arena for å formidle kunnskap om bærekraftig matproduksjon, dyrking for allmenheten og ikke minst for å knytte sterkere bånd mellom by og land. Det har vært flere urbane landbruksprosjekter i privat og offentlig regi i hele Oslo og Viken, naturlig nok med hovedtyngden i Oslo. Fylkesmannen i Oslo og Viken initierte og har hatt en aktiv rolle i å utarbeide av en nasjonal strategi for Urbant landbruk.

Andelslandbrukene er fulgt opp på ulikt vis i de gamle fylkene. Norsk landbruksrådgiving er en viktig samarbeidspartner når det gjelder det agronomiske, og det er bevilget UT-midler til dette arbeidet. Det er etablert et samarbeidsprosjekt med fylkeskommunen for å se på ulike forretningsstrategier. Dette arbeidet startet i 2019 og fortsetter i 2020.

I 2019 var Fylkesmannen med i samarbeidet om klimasmart landbruk i Østfold med fokus på kunnskapsbygging og veiledning for et klimavennlig og bærekraftig landbruk. Dette samarbeidet er utvidet til å gjelde hele Viken i 2020. Interregprosjektet COBEN har som mål å gjøre landbruket mindre avhengig av fossile energikilder.

Jordbrukets miljøvirkemidler brukes i hovedsak til tiltak mot avrenning til vassdrag, og sammen med økt bruk av dreneringsmidlene bidrar dette også til bedre agronomi og reduserte klimautslipp. Det går også vesentlig med midler til kulturlandskapstiltak, særlig i øvre Viken. I skogen brukes miljømidlene i hovedsak til ungsogpleie.

I Oslo og Viken gir Regionalt miljøprogram oss kriterier for bruk av andre miljøvirkemidler som Klima og miljømidler, Regionale miljøkrav, informasjon og veiledning, SMIL og drenering. Dette hjelper oss å se virkemidlene i sammenheng for å styrke innsatsen for et bærekraftig landbruk.

Med et endret klima, høye produksjonskrav og mye leiejord øker behovet for miljøtiltak for hvert år. Til tross for store behov, er tiltaksgjennomføring for lav pga. begrensede tid og økonomi i næringen. Vi henger etter når det gjelder nødvendige utbedringer av hydrotekniske anlegg, utbedringer og ivaretagelse av

kulturhistoriske verdier og kulturbetinga verdifulle landskap. Vi ser også at oppslutningen om de årlige miljøtiltakene ikke er høye nok til å nå de nasjonale målene f.eks. på vannmiljø.

Vi opplever at det regionale handlingsrommet blir begrenset når nasjonal meny for aktuelle ordninger i Regionalt miljøprogram legger rammer for hvilke ordninger som kan velges på regionalt nivå.

Tørkesommeren 2018 har satt økonomien og innsatsen litt tilbake og det er redusert oppslutning på miljøtiltak, særlig drenering. Kommunene har også hatt mindre kapasitet til å gjennomføre møter og rådgiving og å søke om klima og miljømidler pga. stor arbeidsbelastning med avlingsskadesaker.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Klimadelen i regionalt- skog- og klimaprogram er kjent og fulgt opp av kommunene.

Det er i RSK lagt vekt på infrastruktur og skogbruksplanlegging som viktige elementer for å øke skogproduksjonen og med det karbonbindingen i skogen. Det er også lagt vekt på økt trebruk og bruk av bioenergi. Ferdig RSK ble formidlet til kommunene medio 2019. RSK inneholder en framdriftsplan for skogbruksplanleggingen i Oslo og Viken. Den inneholder også retningslinjer for bruk av veitilskuddsmidler i 2019 og med anbefaling om å videreføre dette i kommunene i 2020 når de overtar ansvar for veiforvaltningen.

I RSK er det også lagt vekt på at kommunene skal utarbeide klima- og energiplaner. Det er en anmodning om at kommunene vektlegger skogens rolle i klimasammenheng i disse planene.

Det er avholdt tre samlinger for kommunene for å heve deres kompetanse på vei, både teknisk og forvaltningsmessig. Dette følges opp ytterligere framover.

Det er for øvrig vanskelig å evaluere dette ytterligere allerede etter et halvt år.

Rgionalt miljøprogram (RMP) (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Innholdet i RMP er kjent for landbrukets organisasjoner, kommuner og aktuelle søkere.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har utarbeidet en veileder som beskriver tiltakene i RMP som gjelder for våre to fylker. Denne er tilgjengelig på nettsiden vår. Kommunene, landbruksrådgivningen og landbrukets organisasjoner er særskilt informert om dette. Hver uke sender vi ut nyhetsbrev til kommunene om aktuelle saker. Denne

arenaen er velegnet til løpende informasjon om RMP. På hjemmesiden vår har vi en egen side for ofte stilte spørsmål om RMP for søkere, i tillegg til en egen side for kommunal landbruksforvaltning. Før søknadsomgangen sender vi ut sms til alle søkere med lenke til veilederen og viktig søknadsinformasjon.

Fylkesmannen er representert i temagruppe landbruk i alle vannområder i fylket. Dette gjelder i tidligere Østfold og Akershus og er under innarbeiding også i tidligere Buskerud. Her utveksles viktig informasjon om blant annet RMP. Fylkesmannen avholder egne dialogmøter med næringsorganisasjonene i forbindelse med fastsetting av satser og andre viktige årlige momenter som gjelder RMP. I tillegg har vi en referansegruppe, som også består av representanter fra fylkeskommune, kommuner, vannområder og landbruksrådgivningen, og som møtes minimum en gang per år. Innen klima- og miljøprogrammet har tiltaket "Gratis miljøråd" som er rådgivning til enkeltbønder om klima- og miljøvennlig drift i sårbare vannområder vært prioritert de senere årene, og videreført i 2019. Dette for å skape en helhet der miljøvirkemidlene samlet sett kan virke mest mulig effektivt.

RMP-Regionale miljøutfordringer (fra kapittel 3.1.6.2.3.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i RMP er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Det første året med nytt miljøprogram og fylkessammenslåing tydeliggjør utfordringen med å målrette tiltakene når fylkesstørrelsen øker. Behovet for samordning og forenkling har gjort at vi totalt sett har kuttet mange ordninger og prioritert strengt, men da ser vi utslag som for eksempel en halvering av utbetaling til kulturmiljøtiltak i Østfold, Oslo og Akershus. Setre og bratt areal er prioriterte tiltak for tidligere Buskerud som følge av jordbruksforhandlingene, og har fått høy prioritet i vårt RMP. Det samme har utmarkbeite på fjellet. Vi har beholdt omtrent den samme vektningen mellom kulturlandskap og forurensning som tidligere, det nye fylket sett under ett.

Det er tegn til positiv utvikling på forurensningssiden flere steder, men med klimaendringene og et stadig bedre kunnskapsgrunnlag, ser vi likevel at behovet for tiltak mot vannforurensning i kornområdene bare øker. Til tross for behovet for tiltak, øker ikke oppslutningen, og vi frykter at dette delvis skyldes at satsene ikke kan måles med inntjeningsmulighetene på høst Korn, og at mange velger å satse på dette også i år der det ikke er ideelt.

Vi var svært spente på hvordan det nye RMP for Oslo og Viken ville slå ut økonomisk i de tre tidligere fylkene. Spesielt for 2019 var at hver av de tidligere fylkene hadde hver sin pott, men samme program og samme foreløpige satser. Resultatet ble en reduksjon i satsene på ca.10% i snitt. For å kunne

beholde den fastsatte vektingen på blant annet bratt areal måtte enkelte satser ned med opp mot 20%. Dette ser vi på med bekymring. Det vil trolig slå negativt ut for oppslutningen om forurensingsordningene om ikke tidligere satsnivå kan opprettholdes i årene fremover. Vi er et stort fylke med et tilsvarende spenn i utfordringer og satsingen på klimatiltak, som miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, vil trolig ta en større del av potten fremover.

Fylkesmannen i Oslo og Viken jobber nå med å utvide virkeområdene for regionale miljøkrav. Vi anser dette som et viktig virkemiddel, men det kan aldri bli en erstatning for at satsene i RMP står i forhold til innsatsen tiltaket krever. Vi mener fortsatt at det er et svært viktig prinsipp at det skal lønne seg å være miljøvennlig bonde.

Temagruppe landbruk i flere av vannområdene har gitt oss tilbakemelding på at det er bra med satsing på tiltak innen korndyrking, men at vi ikke kommer til å komme i mål på forurensingssiden uten at det også gjøres mer med problemer knyttet til husdyrgjødsel. Det etterlyses med andre ord en revidert gjødselverforskning.

Jordbrukets arealressurser (fra kapittel 3.1.6.2.5.1 i TB)

Rapportere på

Gradvis reduksjon i omdisponeringen av dyrka jord, jf. nasjonalt jordvernmål.

Vi har noen utfordringer med å få gitt innspill i plansaker som berører jordvern og landbruksinteresser dersom slike hensyn ikke er omtalt i oppstartsvarsler, utredninger og planbeskrivelser. Fylkesmannen har fremmet innsigelser til planer der vi mener nasjonale føringer for jordvern tilsier at områdene ikke bør omdisponeres. Konsekvensutredninger av jordvern hensyn er ikke alltid tilfredsstillende. Relativt ofte vektlegges ikke jordvern som et viktig nasjonalt hensyn - for eks kan det mangle arealtall, vurdering av reelle alternativer, og samlet vurdering av tap av dyrka og dyrkbar jord i planen.

Rapporteringen nedenfor gjelder 2018-tall. Omdisponering i 2019 vil først foreligge i juni 2020. Nedenfor drøfter vi omdisponering for hvert fylke. Tall for tap av dyrka og dyrkbar jord er formidlet og drøftet på våre nettsider.

Kommentar Akershus og Oslo i 2018 og sammenlignet med tidligere år: Høy omdisponering av dyrka jord i 2018 skyldes i stor grad arealer som er avsatt i kommuneplaner før regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus ble vedtatt i des. 2015. Regional plan har mål og føringer for å ivareta jordvern hensyn, god arealutnyttning og føringer om at byggeområder som er i strid med nasjonale og regionale føringer skal vurderes tatt ut av kommuneplanene. Det er krevende å få kommunene til å ta ut byggeområder som er avsatt i kommuneplanene tidligere. Nedbyggingen av dyrka og dyrkbar jord i Akershus har vært høy gjennom mange år, og årlige tap av dyrka jord har økt igjen de siste årene. Nesten 600 dekar dyrka jord gikk tapt i 2018, og i tillegg ble svært mye dyrkbar jord (5200 dekar) regulert til blant annet forsvarsformål. Flere av kommunene i Akershus har vedtatt en nullvisjon for omdisponering av dyrka jord i sine kommuneplaner.

Omdisponering av dyrka jord i kommunene i OA har i gjennomsnitt vært på om lag 1000 dekar per år de siste 25 årene. Gjennomsnittlig omdisponering har økt igjen fra ca. 430 dekar per år (2009-2013) til over 530 dekar dyrka jord per år de siste fem årene i Akershus og Oslo.

Kommentar Buskerud 2018 og sammenlignet med tidligere år: Nasjonal jordvernstrategi er fulgt opp i Regional plan for areal og transport i Buskerud 2018-2035 med en målsetting om at den årlige omdisponeringen av dyrka jord i fylket innen 2020 ikke skal overstige 160 dekar i snitt. Tap av dyrka jord har variert fra 103 til 845 dekar per år fra 2005 til 2018, og utgjorde 244 dekar per år i gjennomsnitt. Etter 2011 med 845 dekar omdisponert areal, steg det glidende gjennomsnittet til over 300 dekar pr. år i 2013 og har deretter sunket ned mot målet på 160 dekar i 2018. I perioden 2005-2018 (14 år) er det omdisponert 3 411 dekar dyrka jord totalt.

Kommentar Østfold 2018 og sammenlignet med tidligere år: Etter tiår med omfattende nedbygging av dyrka og dyrkbar jord i Østfold, viser KOSTRA-tall for 2015 til 2018 god reduksjon i omdisponeringen. Fra 1993 til 2018 ble rundt 18 000 dekar dyrka og dyrkbar jord omdisponert i Østfold. Dette tilsvarer 2,4 % av den totale dyrka jorda i fylket. I gjennomsnitt er det omdisponert 690 dekar per år. Hele 70 % av nedbyggingen har skjedd i de høyproduktive områdene i den beste klimasonen for matproduksjon.

Stort potensial for mer effektiv arealutnyttelse, fortetting og omforming i byggeområdene og et ambisiøst jordvernmål i fylkesplan Østfold mot 2050, gir mulighet for å redusere omdisponeringen i Østfold ytterligere.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1 127.0	986.0	1 727.0	1 020.0	1 242.0	1 012.0	671.0	1 318.0	801.0	967.0

Totalt ble 10 871 dekar dyrka jord omdisponert i Buskerud, Østfold, Akershus og Oslo i tiåret 2009 - 2018, noe som er et gjennomsnitt på nesten 1100 dekar per år for disse fylkene. I samme periode ble også 12 493 dekar dyrkbar jord omdisponert. Vi mener at en så høy omdisponering i noen av landets beste jordbruksområder ikke er bærekraftig og vil gjøre det vanskeligere å nå mål for matsikkerhet og mål om å øke innenlands planteproduksjon av korn, grønnsaker og andre krevende vekster.

3.1.1.14 Andre oppdrag

Ingen merknad.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Fylkesmannen har samordnet regionale myndigheter som Husbanken, IMDi, Nav region og fylkeskommunen i forhold til det boligsosiale arbeidet. Gjennom felles kommunebesøk og felles arrangement har vi arbeidet for at kommunene i større grad skal oppleve regionale myndigheter som samlet.

Vi har i samarbeid med fylkeskommunen, Husbanken, IMDi og Nav region arrangert en boligsosial konferanse for kommunene og bydelene i våre fylker. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger fra deltakerne som opplevde en samordnet presentasjon av aktørene.

Velferdspiloten er et prosjektsamarbeid Fylkesmannen i Oslo og Viken har etablert for å sikre innbyggerne helhetlige og behovstilpassede bolig- og velferdstjenester i sin kommune. De fire største kommunene i «gamle Østfold» deltar. Ved å samordne det regionale statsapparatet og fylkeskommunen tilbyr fylkesmannen kommunene en koordinert og samlet innsats i arbeidet med å løse velferdutfordringene de står overfor.

Velferdspiloten er organisert som et investeringsteam i hver av deltakerkommunene. Kommunen definerer sine velferdutfordringer og etablerer faggrupper for å løse utfordringene. De regionale statlige aktørene og fylkeskommune bidrar med både ressurser og kompetanse i teamene på lik linje med kommunene, og hvert teammedlem stiller med delegert myndighet fra sin etat til å fatte beslutninger i de konkrete sakene. De fire kommunene som deltar har valgt barnefattigdom som sin samfunnsfloke, uavhengig av hverandre.

Så langt har vi fått en klar forståelse av at prosjektkommunene har fått en større bevissthet om eget internt samarbeid og samordning av de kommunale tjenestene i egen kommune.

Pilotprosjektet avsluttes ved utgangen av 2020.

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune (fra kapittel 3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Helhetlig samarbeid mellom stat og kommune om de to tiltakene i Bolig for velferd.

Se 7.3.6.9.1

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Etter vår oppfatning er våre tilsyn både samordnet i tid og sted, og er målrettet i form av at det gjennomføres risiko- og sårbarhetsvurderinger før utvelgelsen av kommuner og underliggende virksomheter gjøres.

At tilsyn skal bidra til læring og forbedring er et implisitt delmål når vi gjennomfører våre tilsyn, og vektlegges derfor veiledningsaktiviteter før og etter tilsyn.

Vi er helt i startfasen med å utvikle et enkelt skjema for systematisk informasjonsinnhenting om de tilsynene vi gjennomfører og effekter av dem. Ved å evaluere oss selv og være åpne for tilbakemeldinger, kan vi videreutvikle tilsynene våre til å bli stadig mer bedre, effektive og treffsikre. Dette er noe vi jobber med, og vil litt avhengig av progresjonen starte med enten til høsten eller nyåret.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Fylkesmannen har i et år med krevende interne omstillinger ikke fokusert særskilt på å implementere klimahensyn i alle sektorer utover det som har blitt gjort tidligere. Innenfor planområdet er klima et tema som omtales i relevante saker Fylkesmannen uttaler seg om. Innenfor Fylkesmannens øvrige ansvarsområder har vi i 2019 startet et arbeid for å få bedre oversikt og heve fokus på klima innenfor alle relevante fagområder. Dette vil videreføres og utvikles videre i 2020.

Fylkesmannen er partnere i prosjektene Klimasmart landbruk og Interregprosjektet COBEN. Her samarbeider vi med landbruksnæringen og fylkeskommunen. Hovedmålet i prosjektene er å gjøre landbruket mindre avhengig av fossile energikilder. Gjennom prosjektene arrangerer vi kurs og møteplasser for næringen.

Prosjektet «Klimatilpasning i landbruket gjennom Plan- og bygningsloven», som Fylkesmannen i Troms og Finnmark gjennomfører i samarbeid med Fylkesmannen i Oslo og Viken, er i en slutfase. Det skulle vært fullført innen utgangen av 2019, men det gjenstår fremdeles å sende veiledningsmateriale som er utarbeidet ut på høring før det ferdigstilles. Flere kommuner i Troms og Buskerud har vært involvert i prosessen med å utarbeide veiledningsmateriale, i tillegg til ulike faginstanser. Veiledningsmateriale vil sendes til miljødirektoratet i for publisering på klimatilpasning.no. Prosjektet vil bidra til at klimatilpasning i landbruket større grad ivaretas i kommunal og regional planlegging.

I innspill til klima- og energiplaner peker vi på utfordringer og muligheter knyttet til både jord- og skogbruk inkludert trebruk, karbonlagring i jord, bioenergi, klimatilpasning og økosystemtjenester. Regional plan for klima og energi i Akershus (vedtatt 2018) har omfatter jord- og skogbruk.

Klimatilpasning i arealplanleggingen har sammen med øvrig samfunnsikkerhetsvurderinger vært tema på Fylkesmannens konferanse for kommunenes beredskapskoordinatorer.

Ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp (fra kapittel 3.2.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene har ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging (temaplan eller integrert i andre planer)

Fylkesmannen har ikke gjort en systematisk kartlegging av nivået på klimamålene til den enkelte kommune. Flere kommuner ruller nå sine klima- og energiplaner, og Fylkesmannen forventer mer ambisiøse mål i reviderte planer.

Andel kommuner som har ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Prosentandel av kommuner med ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %		-50 %

Vi har ikke oversikt over andel kommuner som har ambisiøse mål for reduksjon av klimagassutslipp i sin klima- og energiplanlegging

Tiltak for reduksjon av klimagass (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)**Rapportere på**

Minimum 50 % av kommunene har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

Mange kommuner i Viken og Oslo har gjennomført klimatiltak, men Fylkesmannen har ikke en tallfestet kartlegging av tiltakene som er gjennomført i den enkelte kommune. Vi merker oss at 31 av 60 kommuner i 2019 søkte om støtte til Klimasatsmidler, og at 29 kommuner fikk tilsagn på ett eller fler klimasats-prosjekter.

Fylkesmannen har kun mottatt 4 oppstart/forslag til ny Klima- og energiplaner fra våre kommuner. Disse planene rulleres ulikt og mange kommuner jobber aktivt med tema uten å rullere kommunedelplanene.

Andel kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp

Resultatmål	Prosentandel av kommuner som har gjennomført tiltak for reduksjon av klimagassutslipp	Resultat
50 %	50 %	0 %

Alle kommuner har mottatt bistand (fra kapittel 3.2.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har mottatt bistand

Vi har i 2019 invitert alle våre kommuner til Vær smart kurs om klimatilpasning. Over 50 % av våre kommuner deltok på disse kursene. Videre gir vi råd og anbefalinger i høringsuttalelser og svarer kommunene på henvendelser fortløpende.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
62	62	0

3.1.2.4 Andre oppdrag

Punkt 3.1.2.4 ligger ikke i tildelingsbrevet i styrings portalen for 2019, derfor ikke avklart hvilket rapporteringskrav dette er

3.1.2.5 Tiltrettelegge for et godt sivilt-militært arbeid

Det gode sivilmilitære samarbeidet under Øvelse Trident Juncture 2018 er fulgt opp i Øvelse Oslofjord 2019 hvor vi øvde embetets beredskapsstab og kriseledelse gjennom en uke. Under øvelsen gjennomførte vi møter med HV-distriktene i tillegg til møte i FBR. Vi deltok aktivt i utarbeidelse av øvingsopplegget for Fylkesmannen i Vestfold og Telemark, i samspill med øvingsledelsen i Oslofjord HV-distrikt 01. Vi jobbet spesielt med det underliggende planverket, forsyningsikkerhet, helseberedskap, transport, varslings- og kommunikasjonsplattformer, liaisonering, rapportering, egenberedskap og samspillsfunksjoner med involverte aktører.

Embetet har deltatt i DSBs nasjonale evalueringsgruppe etter TRJE18 og dette har gitt verdifull oversikt og læring som var svært nyttig i planlegging, gjennomføring og evaluering av Øvelse Oslofjord 2019.

På det sivile-militære kontaktmøtet som vi arrangerte i 2019 presenterte vi embetenes erfaringer etter CPX og Fylkesmannen i Innlandet orienterte om LIVEX. Fylkesmannen i Vestfold og Telemark orienterte om mottak og støtte til allierte styrker. For øvrig inneholdt møtet orienteringer fra Politidirektoratet, DSB, FOH, samt politimestrene, distriktssjefene i HV og i Sivilforsvaret knyttet til erfaring og oppfølging etter øvelse TRJE18 og Øvelse Oslofjord, samt de etatsvise vurderinger av hva som bør prioriteres framover.

DSB ga viktige føringer for utfordringene på nasjonalt og regionalt nivå. Direktoratet orienterte også om status og det videre arbeidet i Totalforsvarsprogrammet og forventningene til aktørene.

Helsedirektoratet tok for seg hvordan helsesektoren ønsker å samspille med forsvaret og utfordringer knyttet til håndtering av forsyningssikkerhet, prioriteringsmekanismer og ansvarsavklaringer.

Politidirektoratet satte fokus på erfaringer etter TRJE18 og viktige føringer for distriktenes oppfølging og dialog med HV-distriktene, Fylkesmannen og samspillet med øvrige beredskapsaktører i henhold til eget planverk.

Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) ga status for forsvarets arbeid etter TRJE18, og la blant annet vekt på Fylkesmannens bidrag på sivil side som en viktig faktor i utviklingen av det sivilmilitære samarbeidet. Viktige elementer i Forsvarets langtidspan ble også drøftet med innspill fra deltakerne. FOH ga også en bred orientering om nordområdene og betydning disse har for Norge og våre allierte.

Vi fulgte så opp disse aktivitetene i et eget møte med politi, forsvar, helse og sivilforsvar med vekt på prioriterte tiltak i 2020 og hvordan dette håndteres i vår samordningsfunksjon. Vi vil også nevne at sivil-militært samarbeid også ble tatt opp på Grenserådets møte 30.-31. oktober hvor representanter fra Länstyrelsen og det svenske forsvaret orienterte om samvirket med norske HV-styrker. På grunnlag av det sivil-militære samarbeidet har vi konkretisert en rekke tiltak for videre oppfølging i 2020. Dette dreier seg om rutiner for liaison, rapportering, underliggende planverk med vekt på forsyningssikkerhet og helseberedskap samt gradert kommunikasjon og transport. Vi har god dialog med Viken fylkeskommune som har en viktig rolle inn i samspillet knyttet til transport og kommunikasjon.

Assisterende fylkesmann i Oslo og Viken er også fylkesmennes representant i sentralt totalforsvarsforum.

Utarbeidelse av felles plangrunnlag (fra kapittel 3.2.1.5.1.1 i TB)

Rapportere på

Utarbeide et felles plangrunnlag for å styrke det sivil-militære samarbeidet.

Et viktig grunnlag for dette er oppfølgingen etter TRJE18 samt samarbeidet med planlegging, gjennomføring og evaluering av Øvelse Oslofjord 2019. Viktige oppfølgingsmomenter og prioriteringer er drøftet i FBR og på eget møte med politi, sivilforsvar, forsvar og helse. Dette ble også drøftet på todagersmøtet for sivilmilitært kontaktmøte. Vi har presentert de tidligere embetenes FylkesROS og vår prosjektplan FylkesROS 2020.

Videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)

Rapportere på

I tråd med sentrale føringer videreutvikle totalforsvaret og robustheten i kritiske samfunnsfunksjoner nasjonalt, regionalt og lokalt.

De viktigste samarbeidsarenaene er Fylkesberedskapsrådet, vårt sivil-militære planmøte, kommunekonferansene og den løpende oppfølgingen i fagdialogen med regionale og lokale beredskapsaktører. Vi har behandlet særskilte tema som sivilbeskyttelse, sonekonseptet, forsyningssikkerhet og objektsikkerhet. I tillegg har vi på sivil-militært kontaktmøte for Østlandet fått drøftet læring og oppfølging etter TRJE18 på bred basis.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Sosial-og barnevern: Vi har i det første året av et nytt embete brukt en del tid og ressurser for å samordne og bedre praksis fra de tre tidligere embeter. Dette har omfattet alt fra saksbehandlingspraksis, lovforståelse, frister og veiledningspraksis. Alle ansatte har tatt et delansvar for å nedbygge restanser fra 2018. Selv om vi ikke er kommet helt i mål med dette på alle fagområder i 2019 er det en betydelig reduksjon fra 2018. Kvalitetsutvikling av tilsyn, både overfor kommuner og institusjoner er et arbeid som vil fortsette utover 2019.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Fylkesmannen i Oslo og Viken gjennomførte skriftlig tilsyn med Bydel Alna (Oslo) og Lørenskog kommune i 2019.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Vi har ikke klart å holde saksbehandlingsfristen i alle sakene. 2019 har vært preget av sammenslåingen av embetene, og i tillegg til saksbehandling har vi jobbet mye med oppbygging av ny avdeling, utarbeiding av rutiner og sammenligning av praksis. Saksomfanget er omtrent som i 2018, men gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt noe sammenlignet med saksbehandlingstiden i de gamle embetene.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-52 %	48 %	1 057	509

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.2.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	-75 %	25 %	24	6

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Det er kun gitt medhold i 2 klager på reguleringsplan. Saksbehandlingstiden er overskredet i flere saker sammenlignet med resultatene for de tre embetene i 2018. I 2019 er fristen overskredet i 58 % av sakene.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-58 %	42 %	113	48

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-90 %	10 %	10	1

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Saker har til en viss grad vært arbeids- og tidkrevende, og vi har derfor ikke klart å holde den lovbestemte fristen.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	-100 %	0 %	6	0

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Arbeidet i Fylkesmannens landbruksavdeling har også i 2019 vært sterkt preget av tørkesommeren året før og alle erstatningssakene som dette avstedkom. Se nærmere om redegjørelse andre steder i årsrapporten.

Fylkesmannen har vektlagt faglig oppdatering av saksbehandlere i kommunene gjennom fagsamlinger innenfor ulike fagområder, kommunesamling, ukentlige informasjonsbrev og dialog med saksbehandlerne i kommunene via epost og telefon. Nærmere detaljer for flere av fagområder og ordninger er beskrevet i andre deler av årsrapporten.

Vakanse i flere stillinger i 2019 har ført til at det ved utgangen av året var økte restanser både på dispensasjons- og klagesaker på enkelte områder.

I løpet av 2019 har Landbruksdirektoratet erstattet de siste ordningene som var igjen i Saturn med nye tjenester i Agros. Agros oppleves som moderne, velfungerende og brukervennlig fagsystem. Fagsystemet for RMP har hatt noen uheldige feilsituasjoner i høst. Dette har ført til at søkere helt uforskyldt har levert søknader med feil eller mangler. Kommunene fikk ekstraarbeid med å rette feil. Fylkesmannen mener at det likevel er risiko for feilutbetalinger.

Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på
Gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan

Frist for ferdigstilling av risikobasert kontrollplan var 1.4.2019. På grunn av merbelastningen etter tørkesommeren 2018 og beskjed fra overordnede myndigheter om å prioritere disse sakene, ble arbeidet med risikobasert kontrollplan redusert til et minimum første kvartal. Det ble prioritert å gjøre reviderte risikovurderinger i de ordningene vi av erfaring vet ofte har risiko. Utplukk av kommuner til kontroll ble også utsatt da det også var usikkert hvilken kapasitet vi ville ha for å utføre jobben. I juli ble kontrollplanen supplert med kommuner til forvaltningskontroll.

Det ble etter hvert også klart at arbeidet etter tørkesommeren 2018 dro ut i tid, og selv om sakene til behandling ble færre, økte kompleksiteten i de sakene som måtte behandles. Dette resulterte i at vi ikke rakk å gjennomføre kontrollaktivitetene vi hadde planlagt med. Se egen tabell for gjennomførte forvaltningskontroller og status for dette arbeidet. Også kontroller innenfor husdyrkonsesjonsområdet, og da spesielt arbeidet med å kontrollere mulige driftsfellesskap, ble nedprioritert. Vi viser i denne sammenheng til styringsdialog der det ble redegjort for disse prioriteringene, herunder behov for avklaringer i form av klagesak på dette området.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelser på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Nei
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	7
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2018	18
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr. produksjonsgrensen i 2020	11
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2019	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga. mistanke om driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått vedtak om standardisert erstatning	4
Antall kontrolltiltak av foretak som har fått standardisert erstatning pga. driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	3
Beløp standardisert erstatning sendt til Ldir for innkreving	101417

Kontroll av siidaandeler

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall siidaandeler som er kontrollert	Antall siidaandeler i fylket som søker tilskudd
15 %	-15	0 %		

Risikobaserte kontroller i forvaltningen av tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Erstatning etter avlingssvikt	Ja	Det har blitt gjennomført stedlig kontroll hos 4 foretak. Det ble ikke påvist avvik. Kontrollen bidro allikevel til å øke tilliten til ordningen og forvaltningen.
Veterinære reiser	Ja	Det ble funnet 1 avvik. Funnet ble fulgt opp i forbindelse med vedtak om tilskudd. Vår vurdering er at ressursbruken til kontroll av ordningen står i forhold til effektene.
Tidligpensjon i jordbruket	Ja	Det er ikke påvist avvik i 2019. Vår vurdering er allikevel at ressursbruken er nødvendig.
Tilskudd til forebyggende tiltak mot roviltskader og konfliktdempende tiltak, samt rovdyravvisende gjerder.	Ja	Ved kontroll av rovdyravvisende gjerder vil det normalt påvises avvik. Avvikene kan være av ulik alvorlighetsgrad. Når gjerdene ikke tilfredsstill kriteriene i standarden for rovwiltavvisende gjerder kan dette føre til at den rovdyravvisende effekten minsker og gjerdet ikke tilfredsstill forutsetningen for å bevilge tilskudd. Vi vurderer derfor at kontrollarbeidet er viktig for måloppnåelsen i denne ordningen. Ansvaret for ordningen er delt mellom klima- og miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen, og kontrollarbeidet har derfor blitt fordelt mellom disse avdelingene. I 2019 har det blitt kontrollert 30 rovdyravvisende gjerder i Oslo og Viken. Alle gjerder som ble ferdigstilt i 2019 ble kontrollert innværende år. Siden tidligere Fylkesmannen i Oslo og Akershus har hatt et etterslep med kontroller fra tidligere år, er flere av gjerdene som kontrolleres satt opp før 2019. Vi opplever at de fleste gjerdeholdere er opptatt av å ha et sikkert rovdyravvisende gjerde, og at de derfor er positive til kontrollen.

Kontroll av foretak - tidligpensjonsordningen

Betegnelser på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	1
Saker funnet i orden	0
Saker med feil	1
Beskrivelse av feilene	Tilbakebetaling

Landbruksdirektoratet har i november 2019 sendt oss liste med oversikt over tidligpensjonister som også har mottatt ytelser fra NAV i 2017 og 2018. Vi har behandlet og er ferdig med saken i Østfold, men sakene i Akershus og Buskerud er nedprioritert pga flytteprosessen og andre arbeidsoppgaver som måtte prioriteres.

Kontroll av foretak som følge av mulige feilopplysninger

Foretak	Ordning og årsak	Resultat	Oppfølging
A	Erstatning etter avlingssvikt. Opplysninger om at foretakets innehaver ulovlig hadde innført korn produsert i Sverige. Dette gjorde at Fylkesmannen ville undersøke at eventuell erstatning etter avlingssvikt ble beregnet på korrekt grunnlag.	Fylkesmannen fant det sannsynliggjort at korn dyrket i Sverige var inkludert i beregningsgrunnlaget i søknad om erstatning etter avlingssvikt.	Vedtak om erstatning etter avlingssvikt ble omgjort og hele erstatningen ble avkortet på grunn av feilopplysninger. Beløpet ble krevd tilbakebetalt. Vedtaket ble påklaget, men klagen førte ikke frem. Forholdet ble også anmeldt og behandlet i Sarpsborg tingrett, men dommen er anket og saken vil komme for retten igjen i 2020.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Kapasitet til å gjennomføre kontrollarbeid i 2019 ble sterkt påvirket av arbeidsmengden innenfor ordningen erstatning etter klimabetinget avlingssvikt etter tørkesommeren 2018. Landbruksdirektoratet ba om at Fylkesmannen prioriterte dette arbeidet. Etter tørkesommeren 2018 har 27 saksbehandlere arbeidet med slike søknader, mot 4 i normalår. Dette medførte at arbeidet med risikovurderinger, risikobasert kontrollplan, utvalg av kommuner til forvaltningskontroll og også gjennomføring av forvaltningskontrollene ikke kunne prioriteres i tilstrekkelig grad til å nå resultatmålet for 2019.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger og omfang	Avvik ved kontroll	Oppfølging av avvik
Aurskog - Høland	Produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, tilskudd til avløsning ved sykdom, tilskudd til drenering, tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket og rutiner for vedlikehold av AR5.	Det ble beskrevet 10 avvik. Avvikene har ikke medført feil utbetaling av tilskudd, men handler mer om hvordan kommunen gjennomfører de oppgavene som tilskuddsforvaltningen krever. Stikkord er risikobasert uttrekk av søkere til kontroll, og kommunens dokumentasjon ved gjennomføring av kontroll og saksbehandling.	Sluttrapport er sendt kommunen. Frist for å lukke avvik er satt til 15. mars 2020. Avvikene vil bli lukket når kommunen dokumenterer omlegging av praksis.
Hemsedal	Produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, tilskudd til avløsning ved sykdom, tilskudd til drenering, tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket, forskrift om veier til landbruksformål og kontinuerlig ajourhold av gårdskart/AR5	Det ble formulert 6 avvik i den foreløpige rapporten fra kontrollen i Hemsedal. Avvikene knytter seg til at kommunen i noen tilfeller ikke dokumenterer sitt arbeid i tilstrekkelig grad, og i noen tilfeller glipper enkelte opplysninger i behandling av tilskuddssøknader. Rapport fra kontrollen er ikke ferdigstilt, og oppfølging av funn vil skje i 2020.	Oppfølging vil skje i 2020.
Hol	Produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, tilskudd til avløsning ved sykdom, tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, tilskudd til drenering og kontinuerlig ajourhold av gårdskart/AR5	Det ble formulert 3 avvik i den foreløpige rapporten fra kontrollen i Hol. Avvikene knytter seg til at kommunen i noen tilfeller ikke dokumenterer sitt arbeid i tilstrekkelig grad, og i noen tilfeller glipper enkelte opplysninger i behandling av tilskuddssøknader. Rapport fra kontrollen er ikke ferdigstilt, og oppfølging av funn vil skje i 2020.	Oppfølging vil skje i 2020.
Follo landbrukskontor	Kontrollen innbefatter kommunene Vestby, Ski, Ås, Frogn, Nesodden og Opegård. Kontrollen omfatter ordningene produksjonstilskudd i jordbruket, tilskudd til avløsning ved ferie og fritid, tilskudd til avløsning ved sykdom, tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, tilskudd til drenering og kontinuerlig ajourhold av gårdskart/AR5.	Det ble beskrevet 1 avvik i den foreløpige rapporten fra forvaltningskontrollen i Follo. I en sak manglet dokumentasjon/rapport ved sluttbetaling av tilskudd til drenering. Rapport fra kontrollen er ikke ferdigstilt, og oppfølging av funnet vil skje i 2020.	Oppfølging vil skje i 2020.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	-5	15 %	9	62

Fylkesmannen i Oslo og Viken nådde ikke resultatmålet for forvaltningskontroll av kommunene innenfor landbruksforvaltningen som en følge av prioriteringer og arbeidsbelastningen etter tørkesommeren 2018.

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Ingen av sluttrapportene fra forvaltningskontrollene i 2019 ble sluttført før årsskiftet. Oppfølging skjer i 2020.

I tidligere Østfold og tidligere Buskerud gjenstod det noe oppfølgingsarbeid fra forvaltningskontrollene i 2018. Dette er ikke fulgt nærmere opp i 2019. Siden det har gått langt tid, vil det være mest aktuelt å følge opp avvik og merknader ved neste kontroll i de berørte kommunene.

Kontroll av veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk (fra kapittel 3.3.1.2.1.4 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert kontroll av minst 5% av søknadene om tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk for hver søknadsomgang.

214 søknader er behandlet. 16 søknader er kontrollert. 1 avvik funnet. Veterinær kunne ikke dokumentere omsøkte reise. Kravet om å kontrollere 5% av søknadene er oppfylt.

Fylkesmannen har presisert overfor veterinærene at riktig skjema med riktige satser må brukes. Vårt inntrykk er at veterinærene har færre feil i søknaden nå enn tidligere. Vi imøteser likevel et digitalt søknadsskjema.

Tilskudd til veterinærers syke- og inseminasjonsbesøk

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Antall søknader som er behandlet	214
Antall søknader som er kontrollert	16
Antall søknader hvor utbetalt tilskudd er lavere enn omsøkt som følge av kontroll	1
Beskrivelse av avvik som førte til reduksjon av omsøkt tilskuddsbeløp	Veterinær kunne ikke dokumentere omsøkte reise.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

På helseområdet gikk embetet Oslo og Viken inn i ny organisering med svært mange restanser. Ved inngangen til 2019 hadde helseavdelingen omtrent 700 hendelsesbaserte tilsynssaker og 450 rettighetssaker i restanse, hvor omtrent halvparten var overskredet nasjonale frister for saksbehandlingstid. I tillegg til dette var det også betydelige saksmengder innenfor andre høyt prioriterte saksområder, blant annet vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kap. 9 og pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A. Ivaretagelse av rettsikkerhet på individnivå har derfor vært høyt prioritert, og mye ressurser har blitt satt inn på dette området. På helse- og omsorgsfeltet har vi redusert restansene på de fleste områdene, til tross for at vi har fått flere saker enn hva de tre tidligere embetene hadde i 2018. I 2019 som helhet har helseavdelingen en positiv utvikling på de fleste områder, selv om avdelingen fortsatt ikke klarer de nasjonale krav for saksbehandlingstider. En av de store utfordringene for helseavdelingen p.t. er knyttet til førerkerfallet, hvor vi har hatt en betydelig økning i restanser og saksbehandlingstid i 2019.

Både på sosial- og barnevernsområdet har vi merket en betydelig økning i antall henvendelser, både telefonisk, brev eller epost, fra både publikum og tjenestene. Samtidig registrere vi at det er en fortsatt økning i antall hendelsesbaserte tilsynssaker. Disse sakene meldes inn av pårørende, fullmektiger, advokater eller familien selv som ønsker at Fylkesmannen skal føre tilsyn med en tjeneste eller institusjon som de mener har opptrådt i strid med lov eller regelverk. Vi tolker dette med at befolkningens tillit til Fylkesmannen er relativt stor, både som veiledningsinstans og tilsynsorgan. Dette har medført en økning i antall saker. Som en følge av dette har vi funnet det nødvendig med å innføre en streng prioritering med en differensiert behandling av disse sakene avhengig av innholdet i henvendelsen. Selv om vi har relativt lang saksbehandlingstid på enkelte saksområder prioriterer vi saker som haster eller omfatte tap av livsopphold for den enkelte eller familien.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet stedlige tilsyn er økt sammenlignet med 2018.

Ivaretagelse av rettsikkerhet på individnivå har derfor vært høyt prioritert i 2019, og mye ressurser har blitt satt inn på dette området. Prioriteringen har da vært behandling av tilsyns- og rettighetssaker, og ikke stedlige tilsyn. På helse- og omsorgsfeltet har vi redusert restansene på de fleste områdene, til tross for økt sakstilfang sammenlignet med de tre tidligere embetene i 2018.

I 2019 som helhet har helseavdelingen en positiv utvikling på de fleste områder, selv om avdelingen fortsatt ikke klarer de nasjonale krav for saksbehandlingstider.

Helseavdelingen har i 2019 jobbet aktivt med å utarbeide og implementere nye rutiner for saksflyt og maler. Dette både for å sikre likebehandling i avdelingen/mellom seksjonene våre, og for å forbedre og forenkle vår praksis. Arbeid med nye rutiner, maler mv. er ofte både tidkrevende og komplisert, men av avgjørende betydning for at vi skal kunne ivareta rettssikkerheten til innbyggerne på en god måte.

Helseavdelingen måtte nedprioritere stedlige tilsyn i 2019 på grunn av arbeidet med store restanser på kapittel 9 området. Det ble likevel sendt ut brev til samtlige kommuner/bydeler i Oslo og Viken, der de ble oppfordret til å gjennomføre et egentilsyn og gi Fylkesmannen tilbakemeldinger. Resultatet av dette blitt fulgt opp i slutten av 2019 og fortsetter i 2020.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2018	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2019	Økning	Resultatmål
51	10	-41	Positiv økning

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal ta kontakt med det enkelte barn med tilbud om tilsynssamtale. Barnet kan kontaktes i forkant eller under fylkesmannens tilsynsbesøk. Dersom barnet ikke var tilstede under tilsynsbesøket, skal fylkesmannen i etterkant kontakte barnet med tilbud om samtale.

Fylkesmannen i Oslo og Viken legger stor vekt på å få snakke med beboere som bor på institusjonen på tilsynstidspunktene. Så langt som mulig forsøker vi å gi alle barna tilbud om samtale. Beboeres syn på oppholdet og den oppfølging som gis fra institusjonen, samt oppfølging fra barneverntjenestene er viktig informasjon som legges til grunn for vårt tilsyn.

Barna som bor på barneverninstitusjon får ved hvert meldte tilsyn informasjon om tilsynsmyndighetens rolle og ansvar i et eget brev som legges ved

varselbrev om tilsyn. Beboerne får også tilbud om samtale på hvert tilsyn, og blir oppfordret til å ringe eller sende e-post utenom tilsynene, dersom de ikke er til stede når tilsynet finner sted.

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det. (fra kapittel 3.3.1.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gjennomføre samtale med alle barn som ønsker det.

I 2019 var det på tilsynstidspunktene totalt plassert 432 barn på institusjonene i Oslo og Viken. 291 barn fikk et reelt tilbud om samtale, noe som tilsvarer en andel på 67 %. Fylkesmannen gjennomførte samtaler med 146 barn. Den relativt lave andelen samtaler med barn skyldes delvis at beboerne ikke ønsker å snakke med oss, og delvis at de ikke er til stede under tilsynet grunnet skole eller annet dagtilbud, fritidsaktiviteter eller at de er fraværende av andre grunner. Hvis barna ikke er til stede når vi kommer på tilsyn, men ønsker å snakke med oss finner vi alltid en måte å løse dette på. Samtlige beboere blir informert av institusjonen om Fylkesmannen, og hvordan de kan komme i kontakt med oss. I tillegg gis barna informasjon om klageadgangen.

Vi vil fortsatt prioritere arbeidet med å øke andelen samtaler med barn i tiden fremover, og også vurdere tiltak som kan gjøre det lettere for ungdommene å ta kontakt med oss, også utenom tilsynene.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker HOD (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Vi har i 2019 hatt stort fokus på å avslutte/reducere antallet av de eldste sakene. Som naturlig konsekvens har vi da ikke klart å nå resultatmålet. Vi ser imidlertid at vi i 2019 har klart å redusere antall saker eldre enn 6 måneder, og at median saksbehandlingstid for restanser er redusert.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	- 23 %	27 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker ASD (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Vi har hatt 20 tilsynssaker på Nav kontorene i 2019. Av disse 20 sakene var det påpekt 13 lovbrudd fordelt på seks Nav kontor. De fleste lovbruddene var rettet opp innen utgangen av 2019. Median saksbehandlingstiden var 4.5 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	10 %	60 %

Avslutning av klagesaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

84% av sakene etter sosialtjenesteloven ble behandlet innen 3 måneder. Dette er et avvik. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 1.7 mnd for alle saker. Det ble ialt behandlet 1292 saker.

På helseområdet gikk embetet Oslo og Viken inn i ny organisering med svært mange restanser. Ved inngangen til 2019 hadde helseavdelingen omtrent 700 hendelsesbaserte tilsynssaker og 450 rettighetssaker i restanse, hvor omtrent halvparten var overskredet nasjonale frister for saksbehandlingstid. I tillegg til dette var pasient- og brukerrettighetsloven kap. 4A et av de områdene hvor det var betydelige saksmengder.

For klagesaker etter pasient- og brukerrettighetsloven har vi i 2019 hatt stort fokus på å avslutte/reducere antallet av de eldste sakene. Som naturlig konsekvens har vi da ikke klart å nå resultatmålet. Vi ser imidlertid at vi i 2019 har klart å redusere antall saker eldre enn 3 måneder, og at median saksbehandlingstid for restanser er redusert.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker: minst 90% innen 3 måneder

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	- 6 %	84 %
Helse/omsorg	90 %	- 26 %	64 %

Andel vedtak om bruk av tvang og makt (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)**Rapportere på**

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Ved inngangen til 2019 hadde helseavdelingen utskifting av saksbehandlere på dette fagområdet, og frem til juni økte restansene mye på sentrale oppgaver, som overprøvinger. Per 17. juni 2019 var det overprøvd 100 vedtak og håndtert i overkant av 1000 meldinger. Embetsledelsen besluttet derfor medio juni 2019 en omorganisering av denne faggruppen. Som ledd i dette ble det koblet på en ny fagkoordinator. Faggruppen arbeidet etter dette med klare prioriteringer av arbeidsoppgavene, og med hovedfokus på å få kontroll på restansene innen året var omme. Status ved utgangen av 2019 viser at vi nådde dette målet. Per 31. desember 2019 var det overprøvd 403 saker og håndtert 8000 meldinger. Allfor mange av overprøvingene er ikke innenfor resultatmålet om tre måneders saksbehandlingstid. Det at vi nå har kontroll på restansene, og at vi har en god faggruppe på plass, gjør at vi ved inngangen til 2020 regner med å levere langt bedre på forventningen om saksbehandlingstid for overprøvinger i 2020.

Det ble i 2019 ble sendt ut brev til samtlige kommuner/bydeler i Oslo og Viken, der vi oppfordret kommunene til å gjennomføre et egentilsyn og gi Fylkesmannen tilbakemeldinger. Resultatet av dette har også blitt fulgt opp i slutten av 2019, og vi vil fortsette denne oppfølgingen av kommunenes egentilsyn i 2020.

Høsten 2019 har vi også hatt et tydelig fokus både på forenkling og forbedring av sentrale arbeidsprosesser. Som ledd i dette driftsforbedringsarbeidet har vi utarbeidet nye maler, ny arbeidsprosedyre og nye interne verktøy for effektiv og god områdeovervåking av tjenestestedene. Videre har vi hatt et stadig fokus på brukerne, og på hvordan vårt arbeid med kapittel 9 regelverket best kan bidra til å ivareta brukerens rettssikkerhet og livskvalitet. Høsten 2019 har vi enn videre lagt planer for arbeidet med saksfeltet for 2020. En høyt prioritert oppgave i 2020 er stedlig tilsyn, og vi har lagt til rette for at disse tilsynene kan gjennomføres med faglig kvalitet og samtidig tidseffektivt. Samlet sett danner dette et godt fundament for det videre arbeidet med å sikre rettssikkerhetsoppgavene i HOL kap. 9 i 2020.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt: minst 90% innen 3 måneder

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	- 84 %	6 %

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)**Rapportere på**

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Søknad om dispensasjoner behandles sammen med vedtaket i den grad det søkes om dette. Ved behov for ytterligere dispensasjoner eller endringer i dette, sendes det søknad til Fylkesmannen i vedtaksperioden. Disse behandles fortløpende, men blir ikke registrert som endringer i vedtaksperioden.

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre (fra kapittel 3.3.1.3.3.6 i TB)**Rapportere på**

Avslutning av klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: Minst 90 % innen 1 måned.

Fylkesmannen realitetsbehandlet 173 saker om klage på bruk av tvang. 66% av sakene ble behandlet innen 1 mnd. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var på 0,9 mnd.

Saksbehandlingstid - klager på tvang i barnevernsinstitusjoner og omsorgssentre: minst 90% innen 1 måned

Resultatmål	Differanse	Avsluttet innen 1 måned
90 %	- 24 %	66 %

Realitetsbehandlet 173 klager på bruk av tvang. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 0,9 mnd, median saksbehandlingstid 0,7 mnd

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.4.1 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 690 poeng

Det er gjennomført 12 tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og aktivitetsvolumet er oppfylt på det feltet. Helseavdelingen i Oslo og Viken har prioritert å redusere restanser i tilsyns og rettighetsklager, og har samtidig har en svært stor utskiftning av personell. Tilsynsaktiviteter har derfor blitt nedprioritert, slik aktivitetsnivået viser.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
690	-455	235

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 160 poeng

Helseavdelingen i Oslo og Viken har prioritert å redusere restanser i tilsyns og rettighetsklager, og har samtidig har en svært stor utskiftning av personell i et år med omstilling. Tilsynsaktiviteter har derfor blitt nedprioritert, slik aktivitetsnivået viser.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
160	-55	105

Resultatmål FMOV (fra kapittel 3.3.1.3.6.1 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 240 poeng

Aktivitetsvolumet ble 221. Et avik på 19 poeng. Det er ialt gjennomført 6 landsomfattende tilsyn knyttet til ettervern og tilsynet ble gjennomført i samarbeid med barnevernseksjonen. 2 egeninitierte systemrevisjoner knyttet til økonomisk rådgivning, 2 systemrevisjoner knyttet til nødhjelp og en egeninitiert systemrevisjon knyttet til økonomisk stønad og vilkår. Vi har også benyttet egenvurdering som metode. Her er hensikten at Nav-kontorene selv, med veiledning av FMOV, selv vurderer egen praksis. I alt 16 kommuner deltok.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
240	-29	211

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lovkrav (fra kapittel 3.3.1.3.7.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Det er 3 systemrevisjoner fra 2019 etter sosialtjenesteloven der lovbrudd ikke er rettet.

På helseområdet har vi ikke et eksakt antall på avslutning av tilsyn innen satt frist, da det ikke er egne søk i Nestor som gir oss denne oversikten.

Vi følger opp i tråd med retningslinjene til virksomheten har gitt en redegjørelse for hvilke tiltak som skal iverksettes, og hvordan virksomheten vil følge med på om tiltakene har hatt ønsket effekt. Vi ber også om dokumentasjon på tiltakene som er iverksatt.

Det kan være utfordrende å få tilbakemelding innen fristen som er satt, samt at tilbakemeldingene enkelte ganger kan være lite konkrete, og krever en ny tilbakemelding. Det er også utfordrende å vurdere når man har tilstrekkelig holdepunkter for at tiltakene faktisk er implementert.

3.1.3.4 Andre oppdrag

3.1.3.5 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

2019 ble et krevende år for avdelingen. Det er etablert 3 kontorsteder for vergemålsarbeidet i vårt embete, dette har krevd betydelig arbeid knyttet til organisering av de oppgaver som ligger til avdelingen. Å forene tre ulike kulturer, tre ulike måter å organisere arbeidet på, ulikheter mht maler, prioriteringer mv, har medført mye arbeid. Vergemålsmyndighetene fikk også et særskilt oppdrag i 2019 knyttet til vergemål og selvbestemmelse, Prosjekt selvbestemmelse, dette la beslag på betydelige ressurser første halvdel av året. Disse forholdene, i kombinasjon med at embetet fikk et betydelig kutt i tildelingene til vergemålsfeltet, har gått hardt utover måloppnåelsen på feltet.

FMOV oppnådde ikke målkravene knyttet til opprettelse, bruk av kapital, vergegodtgjøring og gjennomgang av vergeregnskap fra sentralt uttrekk.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
65 %	80 %	- 15 %

Oppgaven hadde høy prioritet, grunnet sammenslåingsprosess og reduserte bevilgninger klarte embetet likevel ikke å oppfylle målkravet

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
73 %	80 %	- 7 %

I likhet med øvrige oppgaver det er knyttet målkrav til, var også oppgaven bruk av kapital høyt prioritert i 2019. Etter omorganisering har vergemålsavdelingen i FMOV tre kontorsteder og det har vært krevende å samordne og organisere saksbehandlingen på en effektiv måte. Samtidig med sammenslåingen fikk FMOV redusert bevilgning (sml med bevilgningen til de tre embetene i 2018), samlet medførte dette betydelig dårligere måloppnåelse enn ønsket.

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
70 %	80 %	- 10 %

Som for opprett og bruk av kapital, behandling av godtgjøring til verger og representanter er høyt prioritert. Manglende måloppnåelse skyldes tilsvarende forhold som kommentert for de to nevnte sakstyper. I tillegg var det på dette området særlig store forskjeller på praksis og rutiner i de tre tidligere embetene. Selv om dette var identifisert i 2018, og det var gjort en betydelig jobb mtp samordning før selve sammenslåingen, medførte dette forholdet ekstra utfordringer på godtgjøringsområdet.

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 60 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
50 %	80 %	- 30 %

Viser til redegjørelsen på øvrige punkter, manglende måloppnåelse har samme bakgrunn. Mht kravene på klagesaksbehandling er disse muligens også noe ambisiøse, det vises i denne smh til at samlet måloppnåelse alle embeter er 51%. Det bemerkes at det som hovedregel vil være noe mer tidkrevende å behandle en klage enn å førstegangsbehandle saken

Vergeregnskapskontroll (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen. I tillegg skal alle regnskap hvor fylkesmannen har pålagt utvidet regnskapsplikt, kontrolleres.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
46 %	100 %	-54 %

Vi så tidlig i 2019 at ressursituasjonen ville gjøre det svært krevende å behandle alle regnskap fra sentralt uttrekk - beregnet ressursbruk var 8-10 saksbehandlere i 100% på oppgaven i perioden mai-september. Gitt totalsituasjonen ble det derfor besluttet at regnskapsgj-gang ikke ville bli like høyt prioritert som øvrige målkravopp. Ressursituasjonen og de følger den ville få ble løpende rapportert til SRF.

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 65 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
62 %	65 %	-3 %

Det blir i alle smh oppfordret til digital innsending, andelen øker sakte men sikkert

Digital innsending av søknader om vergedogtjøring og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 40 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
48 %	40 %	8 %

3.1.3.6 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

FMOV tar i alle saker om opprettelse konkret stilling til omfang av vergemålet, og utformer dette i tråd med behovet til den enkelte. Tilsvarende dersom det er aktuelt å vurdere endringer i vergemålets omfang. På samme vis tas det stilling til vergehavers samtykkekompetanse og det redegjøres nærmere i vedtakene for hvordan de ulike krav er etterfulgt. I flertallet av de saker der det har oppstått spm om vergemål vil det være behov for generell bistand i alle typer disposisjoner, alternativt generelt på økonomi eller personlig område. Etter vårt syn er det svært lite heldig og hensiktsmessig å starte med et snevert innrettet vergemål der det må antas at bistandsbehovet er omfattende, dette både av hensyn til vergehavers rettssikkerhet og fornuftig ressursbruk i embetene. Hyppige endringer i vergemålet vil innebære økt saksbehandlingstid. Vi veileder vergen i innrettelse av sitt oppdrag, herunder at han/hun ikke skal gjøre mer enn det behovet tilsier, slik vi ser det vil en god skolering av vergene være den beste sikkerheten mtp å oppnå økt selvbestemmelse og vergemål med passe omfang.

Behov avklares om mulig i samtaler med vergehaver. Samtaler gjennomføres i tråd med de føringer som er gitt. Det bemerkes at hovedgrunner til at samtale ikke gjennomføres er enten at vi ikke oppnår kontakt/vergehaver ønsker ikke samtale, eller at han/hun ikke er i stand til dette pga. sin helsetilstand.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Når et vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Det vises til rapporteringen innledningsvis i punktet.

FMOV har rutiner for saksforberedelse i tråd med de føringer som er gitt av SRF. Vi benytter samtalemetodikk der dette er relevant og mulig, for å forsøke å avklare vergehavers ønsker og behov. I tillegg innhentes nødvendig informasjon fra de personer og instanser som kan være aktuelle, og som har anledning til å gi informasjon i vergemålssaker.

3.1.3.7 Barnehagemyndigheter, barnehageeiere og skoleeiere forstår, formidler og etterlever regelverket

Gjennom regelverksamlinger, veiledning og tilsyn gir vi informasjon om regelverket for å bidra til at barnehagemyndighet, barnehageeiere og skoleeiere har riktig forståelse av regelverket. På barnehageområdet har vi tilbud om etterutdanning i barnehagejuss for barnehagemyndigheten i alle kommunene. Tilbudet er gjennomført i samarbeid med Høgskolen Innlandet. Vi har videre hatt særlig fokus på barnehageloven kapittel V A i vår veiledning av barnehagemyndigheten. Vi har også hatt samlinger for barnehagemyndigheter og skoleeiere med fokus på regelverksforståelse og -etterlevelse. Tema har f.eks. vært barnekonvensjonen, psykososialt skolemiljø, arbeidsmiljøloven i møte med barnehage og skole, vurderingsregelverket og resultater

fra gjennomførte tilsyn.

Vi har også hatt stort fokus i 2019 på å veilede skoleeiere på regelverket om skolemiljø og aktivitetsplikten etter oppl. §§ 9 A-4 og 9 A-5. I tillegg til store samlinger, har det vært nyttig med dialogmøter med enkeltkommuner for å diskutere problemstillinger og utfordringer i regelverket. Vi ser at regelverksetterlevelsen etter kap 9 A er større nå enn tidligere, selv om implementeringsarbeidet fortsatt tar tid.

Vi har også hatt stort fokus på den viktige sammenhengen mellom tilrettelegging av undervisningen og elevenes trivsel.

Sektorkunnskap ligger til grunn for vurdering av oppfølging og virkemiddel (fra kapittel 3.3.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Kunnskap om tilstanden i sektor på rettsikkerhetsområdet skal ligge til grunn for alle vurderinger av oppfølging og valg av virkemiddel

Avdelingen jobber etter målsettingen rett virkemiddel til rett tid. Vi har organisert arbeidet med å følge opp statistikk og analyse i en egen seksjon som bistår de andre seksjonen på sine fagområder. Seksjonen har et særlig ansvar for å følge opp og analysere tallmateriale som fremgår av skolenes og barnehagenes rapporteringssystemer GSI, BASIL, Elevundersøkelsen og nasjonale prøver for å nevne noen. I tillegg har den enkelte fagseksjonen ansvaret for å registrere og følge med på klagesaker, henvendelser og media på sine områder. Fylkesmannen har ingen total områdeovervåking av sektor. Dette ligger heller ikke til oppdraget, men vi har satt i system oppfølging av det tallmaterialet som foreligger på barnehage- og utdanningsområdet. Tallmaterialet og de ulike kildene benyttes til å vurdere hvilke barnehagemyndigheter og skoleeiere avdelingen skal føre tilsyn med gjennom året, og hvilke barnehagemyndigheter og skoleeiere som bør følges opp på annen måte. Oppfølgingen er en del av virksomhetsplanleggingen til avdelingen. I 2019 har avdelingen fått god tilbakemelding på de dialogmøtene vi har hatt med kommuner og friskoler om skolemiljø og opplæringsloven kap. 9 A.

En verdifull kilde til kunnskap om sektoren er også avdelingens faste kontaktpunkter med barnehagemyndighetene og skoleeierne. Avdelingen har tre faste samlinger gjennom året. Vi opplever at vår samhandling med aktørene i sektor, bidrar til både økt kunnskap om tilstanden på rettsikkerhetsområdet og forståelse av utfordringer sektor kan stå i. Vi benytter samlingene til blant annet å spre kunnskap om resultater fra tilsyn og for å veilede på regelverk. Samhandlingen gjør også at aktørene lettere kontakter oss for å diskutere rettslige problemstillinger, som igjen bidrar til økt regelverksetterlevelse. Vi spiller også kunnskapen om hvordan regelverket virker i sektor tilbake til våre oppdragsgivere.

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk (fra kapittel 3.3.3.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Veilederen om saksbehandling i 9A-saker er implementert og tatt aktivt i bruk

Barnehage- og utdanningsavdelingen har organisert arbeidet med skolemiljø saker etter håndhevingsordningen i en egen seksjon med flerfaglig kompetanse. Seksjonen har strukturert arbeidet rundt håndhevingsordningen med rutiner for saksbehandlingen og faste møter for å diskutere regelverksforståelse og praksis. Udirs veileder er en del av våre rutiner for arbeidet med sakene og brukes aktivt i saksbehandlingen. Spørsmål knyttet til veilederen tas opp i de faste 9 A møtene. Der seksjonen er i tvil om tolknings spørsmål, sendes disse til direktoratet for avklaring. Endringer i regelverksforståelse og/eller praksis initiert av departementet eller direktoratet tas raskt tak i og implementeres i seksjonen. Et eksempel på dette er fylkesmannens plikt til å avvise saker med et enkeltvedtak der det er gått under fem dager siden rektor ble kjent med saken.

Elever og foreldre skal regelmessig få informasjon om håndhevingsordningen (fra kapittel 3.3.3.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Elever og foreldre skal få regelmessig og oppdatert informasjon om håndhevingsordningen og meldeordningen

Avdelingen har en egen 9 A telefon der elever og foresatte kan ringe oss direkte, i tillegg til å ta kontakt med oss via sikker melding eller mobbeknappen eller vårt ordinære sentralbord.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2019 prioritert tilsyn med skolemiljø og kravene i opplæringsloven kap. 9 A. Tilsynene har blant annet hatt som tema hvilken informasjon skolene og skoleeiere gir til elever og foreldre om håndhevingsordningen og mulighet til å melde saker til Fylkesmannen. Denne informasjonen og resultatene fra tilsyn er blitt spredd på våre faste møter med skoleeiere og er også fast tema på våre dialogmøter med skoleeiere.

Avdelingen har også faste kontaktmøter med både mobbeombudene, elev- og lærlingeombudene, Foreldreutvalget for barnehagen (FUB) og Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG). I disse møtene er også temaet at elever og foreldre skal ha regelmessig og oppdatert informasjon om håndhevingsordningen og meldeordningen.

Vi har i 2019 også holdt innlegg for foreldregrupper for foreningen Voksne for barn.

Nettsidene våre og embetets arbeid med utsatte barn og unge i 0-24 oppdraget er også viktige kilder til informasjon for elever og foreldre. Avdelingen har også brukt media som kanal for å nå ut. Vi har hatt intervjuer med flere av de store avishusene/nyhetskanalene.

Vi opplever at muligheten til å melde sak til oss i stor grad er kjent i fylkene våre. Dette er et viktig område som vi er oppmerksomme på i arbeidet vårt.

klagebehandling resultatmål (fra kapittel 3.3.3.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal sørge for å komme raskt i gang med behandlingen av saker etter § 9 A-6.

Seksjonen for barnehage- og skolemiljø har som mål i våre rutiner at vi skal kontakte melder så snart som mulig og helst innen ett døgn etter at melder har tatt kontakt med oss. Videre følger det av rutinene våre at vi deretter så raskt som mulig skal ta kontakt med skolen og eventuelt skoleeier (avhengig av sakens alvor). Noe av det viktigste vi gjør i 9 A sakene er nettopp denne raske kontakten ut når vi får en sak inn. Vi opplever at mye skjer på skolenivå etter at elev eller foresatte har tatt kontakt med oss i en sak. Vi opplever at muligheten vi har for å oversette til skolen hva vi hører foresatte fortelle og hvor foresatte opplever at skoen trykker, også kan være til hjelp for å lette kommunikasjonen mellom skolen og foresatte og til å løse saken.

Disse sakene handler i stor grad om tillit og kommunikasjon.

Vi har stor sakspågang og lang saksbehandlingstid i enkelte av 9 A sakene, men vi opplever at måloppnåelsen er god hva gjelder å komme raskt i gang med alle saker og hva gjelder kvaliteten i vedtakene våre.

Vi har som en del av rutinene våre for hva som skal skje raskt etter at en sak er meldt oss, at vi skal skrive et brev til skolen med kopi til foresatte der vi ber om opplysninger fra skolen om hvordan den har oppfylt aktivitetsplikten.

I enkelte saker har vi valgt å avholde raske møter med skole og foresatte for å lette kommunikasjonen i en tidlig fase og bidra til at saken løser seg til beste for barnet.

FM skal bidra til kompetanse om trygt og godt skolemiljø (fra kapittel 3.3.3.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal jobbe forebyggende og systematisk slik at skoleeiere og skoleledere har kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø.

Mye av virksomhetsplanleggingen for 2019 har hatt fokus på hvordan vi kan jobbe forebyggende og systematisk mot skoleeiere og skoleledere, for å bidra til at flere barn og unge får en trygg og god skolehverdag og at enkeltsakene på sikt kan gå ned.

Barnehage- og skolemiljø er et prioritert område hos embetet, som kommunene allerede er gjort kjent med i vårt årlige forventningsbrev under overskriften Utsatte barn og unge. Embetets dialogmøter med kommuner i fylket i forbindelse med 0-24 arbeidet, er en del av denne tankegangen. Se egen rapportering.

Vi prøver å oppnå synergier mellom arbeidet vi har med de statlige satsningene som ligger til Inkluderende barnehage- og skolemiljø og fokus på regelverksetterlevelse i sektor.

Vi har som nevnt en rekke enkeltsaker til behandling som håndhevingsmyndighet. Vi prioriterer behandlingen av disse, men søker samtidig å få kommunene og skoleeierne til å benytte våre vedtak i enkeltsaker til læring og kompetanseheving med virkning for flere barn og unge.

Tilsyn med opplæringsloven kap. 9 A har også vært et prioritert område i 2019. Her søker vi å løfte erfaringer fra de enkelte tilsyn til alle skoleeierne i fylkene, gjennom blant annet våre felles samlinger slik at tilsyn også virker forebyggende.

Hvordan arbeide for et trygt og godt skolemiljø har vært tema i alle samlingene vi ha hatt med skoleeierne i 2019. Vi har invitert eksterne krefter til å holde foredrag og dra prosesser. Et viktig tema har vært hvordan skolene bør kommunisere med elever og hjemmet for å bygge relasjoner og tillit.

Vi vil også trekke frem vår samhandling med andre aktører i sektor i et forebyggende perspektiv. Vi mener det bidrar til felles måloppnåelse å samhandle med aktører som universitet, høyskoler, FUB/FUG, mobbeombud, Statped og pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) for å nevne noen.

I 2019 holdt vi tre regionale samlinger sammen med Statped der sammenhengen mellom tilrettelegging av barnehagetilbudet/undervisningstilbudet/spesialpedagogisk hjelp/ spesialundervisning og et trygt og godt miljø for barn og unge var tema. Vi opplevde god respons på dette. Gjennom vår rolle som håndhevingsmyndighet ser vi i økende grad hvordan skolemiljø saker henger sammen med den faglige tilretteleggingen av undervisningen, noe vi opplever at stortingsmeldingen "Tett på" også er inne på.

Vi har også fått gode tilbakemeldinger på de dialogmøtene vi har valgt å ha i 2019 med kommunene om saksbehandlingen i skolemiljø saker og håndhevingsordningen. Samhandlingen mellom Fylkesmannen og skoleeierne har stått høyt på dagsordenen. Vi vil fortsette dette arbeidet i 2020.

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivare tatt av skolen (fra kapittel 3.3.3.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Elever/foreldre som har erfart at de ikke har blitt ivaretatt av skolen på en god måte er redusert, som følge av at skolen har fått veiledning fra fylkesmannen

En viktig erfaring med regelverket etter opplæringsloven kapittel 9 A er at skolemiljøsakene i stor grad handler om kommunikasjon og tillit. Vi har til tider anbefalt skoleeiere, i tillegg til barnehager, å ta i bruk "Dialogmodellen".

Vi har stort fokus på viktigheten av god kommunikasjon og ivaretagelse i vår samhandling med elever, foreldre og skoleeiere. Vi har hatt eksterne kompetansehevingstiltak med skoleeierne i fylkene på våre samlinger. Vi opplever at perspektivet på god kommunikasjon og ivaretagende samhandling fra skolens side, er en av suksesskriteriene for å oppnå tillit fra elev og foreldre og at vår samhandling med sektor er med på å bidra til dette.

Vi opplever også at den raske kontakten vi tar ut til skolen og skoleeier i enkeltsaksbehandlingen, er med på å bidra til større ivaretagelse av elev og foreldre. Noen ganger har kommunikasjonen gått i stå og vår opplevelse er at det kan lette kommunikasjonen og gjenopprette tilliten til skolen når vi kommer inn som en nøytral tredjepart og "oversetter". Dette er et område vi har stort fokus på og jobber videre med i 2020.

Negative tilbakemeldinger er redusert (fra kapittel 3.3.3.1.7.1 i TB)**Rapportere på**

Negative tilbakemeldinger fra elever/foreldre på Fylkesmannens ivaretagelse er redusert

Som nevnt i forrige punkt, er en viktig erfaring med regelverket etter opplæringsloven kap. 9 A, at skolemiljøsakene i stor grad handler om kommunikasjon og tillit. Vi har til tider anbefalt skoleeiere, i tillegg til barnehager, å ta i bruk "Dialogmodellen".

Vi opplever også at det at fylkesmannen er koblet på saken kan være med på å bedre kommunikasjonen og gjenopprette tilliten til skolen.

Vi har stort fokus på god kommunikasjon og ivaretagelse i vår samhandling med elev og foreldre. Vi har fokus på interne rutiner og kompetanseheving for å møte elever og foreldre på god måte. Vi har fokus på tverrfaglig og profesjonell tilnærming i møter med elever og foreldre. Det er alltid en pedagog og en jurist på sakene.

Vi opplever å få gode tilbakemeldinger fra elev og foreldre, men har også opplevd det motsatte. Ikke minst når saksbehandlingstiden blir lang, er det forståelig at det kan være frustrerende for elever og foreldre. I slike situasjoner prøver vi å holde dem så oppdatert som mulig på hvor saken står og være ivaretagende gjennom det. Vi prøver også å bidra til at skolen og skoleeier er "på ballen", og er kjent med at aktivitetsplikten fortsatt løper, selv der fylkesmannen er inne i en sak.

Vi fortsetter å ha fokus på kommunikasjon og ivaretagelse i 2020.

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil eller saksbehandlingsfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

Vedtak fra skoleeier med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi oppmuntrer barnehagemyndighetene og skoleeierne til å benytte våre vedtak i enkeltsaker til å spre kunnskap og øke regelverkskompetansen i egen organisasjon.

Det samme gjelder våre tilsynsrapporter.

Vi har stort fokus på hvordan vi gjennom året kan bidra til at sektor får rett regelverksforståelse og etterlevelse. Vi prøver også å være tilgjengelige for sektor for veiledning og på denne måten bidra til økt regelverksetterlevelse før sakene kommer til oss.

Vi har løpende oppfordret til bruk av egenvurderingsverktøyet ReFlex og veileder kommunene i dette.

Det er vanskelig å tallfeste om vedtakene fra sektor inneholder færre feil.

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.2 i TB)**Rapportere på**

Vedtak fra barnehagemyndigheten med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Vi ser fortsatt at enkelte kommuner mangler forvaltningskompetanse. Det er vanskelig å måle om antallet vedtak med feil er redusert.

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil (fra kapittel 3.3.3.1.8.3 i TB)

Rapportere på

Vedtak fra fylkesmannen med rettsanvendelsesfeil og/eller saksbehandlingsfeil er redusert

Barnehage- og utdanningsavdelingen består av omtrent like mange jurister som pedagoger. I flere sakstyper er det et krav etter våre rutiner at en jurist og pedagog må samarbeide om vedtaket, slik som i skolemiljø saker og tilsyn for å nevne noe. Vi har tro på at flerfaglighet gir kvalitet i arbeidet vårt.

Avdelingen har etablert rutiner for å utveksle erfaring og øke forvaltningskompetansen blant medarbeiderne.

Vi har også en godkjenningsordning, der samtlige seksjonssjefer som godkjenner vedtak er jurister.

I tillegg til å ha høy kompetanse på avdelingen, opplever vi å være en del av en lærende kultur, der vi ønsker å lære av våre feil. Dersom Utdanningsdirektoratet omgjør vedtakene våre, er vi raske til å implementere endringene i organisasjonen. Vi følger også med på uttalelser og avgjørelser fra Sivilombudsmannen og Datatilsynet for å nevne noen.

Vedtak som er tilpasset mottakeren har økt (fra kapittel 3.3.3.1.9.1 i TB)

Rapportere på

Vedtak er skrevet med klart språk og tilpasset mottakeren.

Gjennom virksomhetsplanleggingen for embetet og avdelingen i 2019 har vi jobbet med å skrive kort og godt med klart språk. Det hjelper ikke med riktige vedtak hvis mottaker ikke forstår dem.

Språkrådet har holdt innlegg for hele embetet, embetet har nedsatt egen gruppe med forankring i alle avdelingene og nye maler har blitt utarbeidet med dette for øyet, for å nevne noe. Klarspråk er også nedfelt i våre rutiner.

Vi jobber med å skrive lettfattelig og forståelig. Vi er ikke i mål og arbeidet fortsetter i 2020.

Vi har noen ganger skrevet egne brev til barn der språket er tilpasset dem.

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018 (fra kapittel 3.3.3.1.10.1 i TB)

Rapportere på

Omfang av tilsynsaktiviteten skal minimum være på samme nivå som kravet for 2018.

Vi har ikke lenger et poengkrav for å måle tilsynsomfanget vårt. Fylkesmannen i Oslo og Viken tok som en sikring utgangspunkt i poengkravene som var gitt til de tre embetene til sammen da vi planla tilsynene for 2019. På grunn av arbeidet med å finne en felles beste praksis og stor turnover i avdelingen (27 nye medarbeidere), har vi ikke rukket å gjennomføre alle tilsyn i tråd med planene. Vi planla for å holde tilsynsaktiviteten på samme nivå som i 2018 da vi var tre embeter, men tre av tilsynene ble ikke ferdige og ett tilsyn endret vi innretning på og fjernet noen av deltemaene underveis på grunn av endringer i tilsynsteamet. Vi endret et tilsyn med tema spesialundervisning ved å kutte i deltemaene planlegge, gjennomføre og følge opp spesialundervisningen. I et tilsyn med tema elevenes utbytte av opplæringen, et tilsyn med tema særskilt språkopplæring og i tilsyn med tema tidlig innsats i fire kommuner ble ikke foreløpig rapport sendt ut før jul som planlagt. Vi har prioritert å føre tilsyn med skolemiljø i 2019. Alle seks planlagte tilsyn med temaet skolemiljø er gjennomført. Rapportene er omfattende med mange brudd. Regelverket er detaljert og har ikke fått virke så lenge. Dette opplever vi er hovedårsaken til mange brudd.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særlige tilfeller)/skole	Tema	Nasjonalt initiert tema eller egeninitiert	Stedlig/skriftlig	Antall deltemaer	Dato foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12.	Pålegg i foreløpig tilsynsrapport	Kommunestørrelse: S:20000+ M:5000-20000 L:-5000	K
--------	---------	---	------	--	-------------------	------------------	-------------------------------	--------------------------	-----------------------------------	---	---

Opplæring	Bærum	Vøyenenga skole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	20.08.2019	Endelig rapport	Ja	S	B: Vi ur på se kr iki kc fo nis på Fj uli Fj gr El de hē Vi se øk kc G de m sp Vi ku på se sp ps
Opplæring	Ås	Nordbytn ungdomsskole	Elevenes utbytte	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	19.08.2019	Endelig rapport	Ja	M	Vi: at gj fe m Ni ur på sk or el læ hē bē se oç or
Opplæring	Kongsberg	Hvittingfoss barne- og ungdomsskole	Skolebasert vurdering	Nasjonalt initiert	Stedlig	2		Endelig rapport	Nei	S	Vi: be vu kji Vi: sk tik tic fo sk sk
Opplæring	Kongsberg	Madsebakken skole	Skolebasert vurdering	Nasjonalt initiert	Stedlig	2		Endelig rapport	Nei	S	Vi: be vu kji ve sk hē te
Opplæring	Oslo	Bjørnholt vgs, Etterstad vgs, Holtet vgs, Hartvig Nissen vgs	Spesialundervisning	Egenintiert	Stedlig		12.02.2019	Endelig rapport	Ja	S	Tē of be tili vi of fo Fj of m sp re m tili hē in fe O: (fr el of kl: nis sc fir sk eç av m

Opplæring	Fredrikstad	Begby barne- og ungdomsskole	Spesialundervisning	Egenintert	Stedlig	5	05.06.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	4. ege hē F) ā av av sc bē oē hē gr sp ikl gj m
Opplæring	Fredrikstad	Haugeåsen ungdomsskole	Spesialundervisning	Egenintert	Stedlig	5	05.06.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	4. ege hē F) ā av av sc bē oē hē gr sp ikl gj m
Opplæring	Nannestad	Preståsen skole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Skriftlig	4	17.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	Ki bl hv kr ikl kc fā ve av til: P) fo er el fu ør ve oē
Opplæring	Nannestad	Nannestad ungdomsskole	Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Skriftlig	4	17.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	Ki bl hv kr ikl kc fā ve av til: P) fo er el fu ør ve oē
Opplæring	Lier	Hegg skole	Spesialundervisning	Egenintert	Skriftlig			Varslet	Ja	S	Tē sē ve dē in ar sc Tē bē frā fo El sē hē sv oē kji re sē el ve tā

Opplæring	Trøgstad		Elevenes utbytte	Egenintiert	Skriftlig			Foreløpig rapport	Ja	M	T
Opplæring	Sørum		Elevenes utbytte	Egenintiert	Skriftlig			Foreløpig rapport	Ja	M	d
Opplæring	Nes		Elevenes utbytte	Egenintiert	Skriftlig			Foreløpig rapport	Ja	S	g
Opplæring	Ski		Elevenes utbytte	Egenintiert	Skriftlig			Foreløpig rapport	Ja	S	p
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	2	19.06.2019	Endelig rapport	Ja	M	r
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	18.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	M	T
Opplæring	Sarpsborg	Borgen barneskole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	18.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	m
Opplæring	Sarpsborg	Borgen barneskole	Elevenes utbytte	Nasjonalt initiert	Stedlig	1	18.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	sk
Barnehage	Skiptvet		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	12.04.2019	Vedtak om pålegg	Ja	L	o
Barnehage	Oslo kommune Bydel Grünerløkka		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager	Nasjonalt initiert	Stedlig	5	01.04.2019	Vedtak om pålegg	Ja	S	g

Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	14.08.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	Bi pl b s e r e
Barnehage	Marker		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	21.05.2019	Endelig rapport	Ja	L	Te kc p é dr gj he re pe
Barnehage	Hurdal		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager	Nasjonalt initiert	Stedlig	5	17.10.2019	Vedtaksom pålegg	Ja	L	Te to b pl b s e r e kc b p a
Opplæring	Eidsvoll	Råholt ungdomsskole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	4	5.11.2019	Endelig rapport	Ja	M	Ti sk sy sk p é ris s e kr ikl hv h ta hv si m te m kc fo
Opplæring	Asker	Hvalstad skole	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	5	5.11.2019	Endelig rapport	Ja	L	Ti or ar vu sk kc or le el b s k b e ris s e kr ikl kc ku s e el s e o p Ti o F m
Barnehage	Oslo kommune Bydel Gamle Oslo		Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	03.10.2019	Endelig rapport	Ja	S	Te kc sil né f å til b e
Barnehage	Halden		Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	3	14.11.2019	Endelig rapport	Ja	S	Te kc sil né f å til b e
Barnehage	Fredrikstad		Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	5	05.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	Te to til sp o sil né f å til b e

Barnehage	Nittedal		Spesialundervisning	Nasjonalt initiert	Stedlig	6	16.12.2019	Foreløpig rapport	Ja	S	Til tilsyn og sikring av kvaliteten på tilbudene
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø	Nasjonalt initiert	Stedlig	7	13.05.2019	Endelig rapport	Ja	S	Tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne

Det er ikke ført tilsyn med barnehage på temaet "Spesialundervisning". Siden kap. VA i barnehageloven ikke var et valgbar alternativ, valgte vi det mest nærliggende til spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Vi har i tillegg ført tilsyn med § 14 a Krav til bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling i to barnehager, men dette var ikke et valgbar alternativ i tabellen.

Rapportering av funn fra tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage/skole	Tema/deltema	Antall kontrollspørsmål som er kontrollert pr deltema	Antall brudd	Kontrollspørsmålet som er avdekket brudd på	Fritekst egeninitierte tilsyn
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	2	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	2	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringstilbud?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	3	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	3	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	3	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Sikrer rektor at undervisningspersonalet knytter opplæringens innhold til kompetansemål i det enkelte faget?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Sikrer rektor at undervisningspersonalet ivaretar elevens rett til å kjenne til mål for opplæringen og hva som blir vektlagt i vurdering av elevenes kompetanse?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Sikrer rektor at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og individuelle opplæringsmål i IOP?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Sikrer rektor at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene på hovedtrinnet / i faget og individuelle opplæringsmål i IOP?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Samsvarer innholdet i IOP med enkeltvedtaket når det gjelder innholdet i opplæringen herunder når det er gjort avvik fra LK06?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Skolens arbeid med opplæring i fag	9	6	Har IOP-en egne mål for opplæringen når elevens opplæring skal avvike fra ordinære læreplaner?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte	8	2	Får elevene fra og med 8. årstrinn halvårsvurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden i alle fag, og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttet?	
Opplæring	Ås	Nordbytn	Elevenes utbytte - Undervisningsvurdering for å øke elevenes læringsutbytte	8	2	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte som sikrer at lærerne i halvårsvurderingen gir informasjon om elevens kompetanse i fagene og gir veiledning om hvordan eleven kan øke kompetansen sin?	
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Fatte vedtak	11	7	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn om vedtak om inntak spesialgruppe vgo: Må ha tilstrekkelig grunnlag for å fatte vedtak om organisering

Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Fatte vedtak	11	7	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn om vedtak om inntak spesialgruppe vgo: Begrunne vedtak når avvik fra sakkyndig vurdering
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Fatte vedtak	11	7	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn om inntak til spesialgruppe i vgo. Vedtak må gi informasjon om klageadgang
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	7	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Egeninitiert tilsyn om inntak til spesialgruppe vgo. Må utrede utbytte av ordinær opplæring, muligheter innenfor det ordinære og realistiske opplæringsmål
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	7	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Egeninitiert tilsyn om inntak til spesialgruppe vgo. Må tirå realistiske opplæringsmål og innhold i spesialundervisningen
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	7	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	Egeninitiert tilsyn om inntak til spesialgruppe vgo. Må tirå organisering av spesialundervisningen
Opplæring	Oslo	Hartvig Nissen, Etterstad, Bjørnholt og Holtet vgs	Spesialundervisning - Fatte vedtak	11	7	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn om inntak til spesialgruppe vgo. Vedtaket må angi hvor lenge det gjelder
Opplæring	Fredrikstad	Begby	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	4	Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?	
Opplæring	Fredrikstad	Begby	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	4	Utarbeider skolen IOP for elevene snarest mulig etter at det er fattet vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Fredrikstad	Begby	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	4	Får assistenter og andre ufaglærte som bidrar i gjennomføringen av spesialundervisning, nødvendig veiledning av lærere som oppfyller kompetansekravene i opplæringsloven?	
Opplæring	Fredrikstad	Begby	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	4	Sender skolen etter hvert opplæringsår rapportene om gjennomført spesialundervisning til foreldrene til elevene, til elever over 15 år og til kommunen?	
Opplæring	Fredrikstad		Spesialundervisning - Forsvarlig system	4	2	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene oppfyller kravene til spesialundervisning?	
Opplæring	Fredrikstad	Begby	Spesialundervisning - Forsvarlig system	4	2	Følger skoleeieren opp at skolene innarbeider ny praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Fredrikstad	Haugeåsen	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	3	Er IOP-ene i samsvar med enkeltvedtakene?	
Opplæring	Fredrikstad	Haugeåsen	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	3	Utarbeider skolen IOP for elevene snarest mulig etter at det er fattet vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Fredrikstad	Haugeåsen	Spesialundervisning - Planlegge, gjennomføre og følge opp	18	3	Sender skolen etter hvert opplæringsår rapportene om gjennomført spesialundervisning til foreldrene til elevene, til elever over 15 år og til kommunen?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	9	3	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Går det frem av IOP-ene hvordan skolen skal organisere opplæringen, og hvor mye tid elevene skal ha i klassen, grupper, som eundervisning eller på en alternativ arena?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Fatter skolen vedtak om spesialundervisning så snart som mulig og med oppstartdato ut fra elevens behov?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Sørger skolen for at saken er tilstrekkelig opplyst før den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Inneholder enkeltvedtakene opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	4	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringsstilbud?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	

Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	5	1	Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelses som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Sikrer rektor at eleven får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Før søknad	10	5	Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	4	Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	4	Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	4	Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	4	Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Råde	Karlshus	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelses som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Før søknad	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?	
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?	

Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	3	Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene sitt arbeid er i samsvar med regelverket?
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Sørger skoleeieren for at skolene endrer praksis dersom det er nødvendig?
Opplæring	Rælingen	Blystadlia	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	4	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?
Opplæring	Eidsvoll	Råholt ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)
Opplæring	Eidsvoll	Råholt ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	1	Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?
Opplæring	Eidsvoll	Råholt ungdomsskole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	1	Informerer skolen elever og foreldre som mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, om at de kan melde saken sin til fylkesmannen?
Opplæring	Eidsvoll	Råholt ungdomsskole	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	3	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)
Opplæring	Asker	Hvalstad skole	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	5	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)
Opplæring	Asker	Hvalstad skole	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	1	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?
Opplæring	Asker	Hvalstad skole	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	2	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)
Opplæring	Asker	Hvalstad skole	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	4	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	4	2	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at lærene systematisk og løpende vurderer om alle elever har tilfredsstillende utbytte av opplæringen?
Barnehage	Oslo kommune Bydel Grünerløkka		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	1	Bruker barnehagemyndigheten denne kunnskapen til å gjøre risikovurderinger for å vurdere behov for veiledning og tilsyn?
Barnehage	Oslo kommune Bydel Grünerløkka		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad	12	6	Vurderer barnehagemyndigheten om barnehagen er egnet etter barnehageloven §§ 1, 1a og 2?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Elevenes utbytte - Undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning	4	6	Har skolen en innarbeidet fremgangsmåte for å sikre at det for elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, gjennomføres vurdering av arbeidsmåter, vurderingspraksis og læringsmiljøet?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	6	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?
Barnehage	Skiptvet		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	4	Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverkssetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	4	Sikrer rektor at skolen undersøker saken når rektor mottar varsel fra en som jobber ved skolen, eller en elev sier fra om at skolemiljøet ikke er trygt og godt?

Barnehage	Skiptvet		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	6	4	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	4	Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?	
Barnehage	Skiptvet		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	2	Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverkssetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	2	Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	1	Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	1	Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever (aktivitetsplikten)	5	1	Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?	
Barnehage	Skiptvet		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Reaksjoner og vedtak	9	1	Inneholder pålegg om retting eller vedtak om stenging informasjon om: a) De reglene vedtaket bygger på? b) De faktiske forholdene vedtaket bygger på? c) De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøving av forvaltningsmessig skjønn? d) Klageadgang? e) Klagefrist? f) Klageinstans? g) Fremgangsmåten ved klage? h) Informasjon om retten til å se sakens dokumenter? i) Informasjon om retten til å be om utsatt iverksettelse?	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	1	Skaffer skoleeieren seg informasjon om oppfyllelse av aktivitetsplikten? (Bokstav a-d)	
Opplæring	Sarpsborg	Borgen	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	1	Er skoleeierens system som helhet forsvarlig?	
Barnehage	Hurdal		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad	12	3	Vurderer barnehagemyndigheten om barnehagen er egnet etter barnehageloven §§ 1, 1a og 2?	
Barnehage	Hurdal		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad	12	3	Er vilkårene rimelige og relevante?	
Barnehage	Hurdal		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager - Avgjørelse på søknad	12	3	Godkjenner barnehagemyndigheten alle barnehager som oppfyller kravene til godkjenning?	
Opplæring	Nannestad	Nannestad	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	2	Inneholder enkeltvedtakens opplysninger om hvordan skolen skal organisere spesialundervisningen?	
Opplæring	Nannestad	Nannestad	Spesialundervisning - Fatte vedtak	14	2	Tar skolen stilling til hva som er barnets beste når den fatter vedtak om spesialundervisning?	
Opplæring	Nannestad	Nannestad	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Nannestad	Nannestad	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Nannestad	Nannestad	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for, og anbefaler hvilken opplæring som gir et forsvarlig opplæringsstilbud?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Utarbeider PPT sakkyndige vurderinger så snart som mulig?	
Opplæring	Nannestad	Preståsen	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	11	3	Gjør de sakkyndige vurderingene rede for hvilket utbytte elevene har av den ordinære opplæringen, elevenes lærevansker og andre forhold av betydning for opplæringen og hvilke muligheter elevene har innenfor ordinær opplæring, og gir de en anbefaling om elevenes muligheter i ordinær opplæring?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til grunnskoleopplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Fatter fylkeskommunen for alle søkere som blir vurdert å ha rett, et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a. konklusjon om at søkeren har rett? b. hva innholdet i opplæringen skal være? c. hvilken organisering opplæringen skal ha? d. hvilket omfang opplæringen skal ha? e. hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Inneholder vedtaket et opplæringsstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen?	

Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Gjennomfører fylkeskommunen realkompetansevurdering ved å: a. kartlegge den voksnes formelle, ikke-formelle og uformelle kompetanse? b. vurdere den voksnes kompetanse etter kompetansemålene for fag i LK06? c. vurdere om kompetansen er likeverdig med kompetanse fra videregående opplæring? d. konkludere om den voksnes kompetanse er godkjent eller ikke i hele eller deler av fagene?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Fatter fylkeskommunen et enkeltvedtak for alle som har fått vurdert sin realkompetanse?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Går det fram av enkeltvedtakene som gjelder grunnskoleopplæring, hvilke lovbestemmelser avgjørelsene bygger på?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Går det fram av disse enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Veilede og behandle søknader	20	7	Inneholder disse enkeltvedtakene informasjon om retten til å se sakens dokumenter?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Gjennomføre opplæring	10	2	Får deltakere opplæring i samsvar med vedtaket når det gjelder: a. hva det faglige innholdet i opplæringen skal være? b. hvordan opplæringen skal organiseres? c. hvilket omfang opplæringen skal ha? d. eventuelt særskilt språkopplæring?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Gjennomføre opplæring	10	2	Sørger fylkeskommunen for at deltakere får tilbud om opplæring slik at de kan oppnå den sluttkompetansen som går fram av vedtaket?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Forsvarlig system	7	4	Skaffer skoleeieren seg informasjon om hvordan skolene oppfyller kravene til videregående opplæring for voksne?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Forsvarlig system	7	4	Bruker skoleeieren denne informasjonen til å vurdere om skolene oppfyller kravene til videregående opplæring for voksne?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Forsvarlig system	7	4	Følger skoleeieren opp at skolene innarbeider ny praksis dersom det er nødvendig?	
Opplæring	Akershus fk	Ås vgs	Voksnes rett til videregående opplæring - Forsvarlig system	7	4	Voksnes rett til videregående opplæring - Forsvarlig system	Er systemet som helhet forsvarlig?
Opplæring	Rakkestad	Bergenhus	Spesialundervisning - Fatte vedtak	7	2	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn tema særskilt språkopplæring - fatter ikke vedtak som beskriver faktiske forhold, gir opplysninger om innholdet i opplæringen eller organisering av opplæringen.
Opplæring	Rakkestad	Bergenhus	Spesialundervisning - Fatte vedtak	7	2	Spesialundervisning - Fatte vedtak	Egeninitiert tilsyn tema særskilt språkopplæring - kartlegger ikke alle elevers ferdigheter i norsk undervegs.
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	10	2	Skolemiljø - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle og sette inn tiltak (aktivitetsplikten)	
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	6	1	Skolemiljø - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak (aktivitetsplikten)	
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	4	2	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (forebyggende)	
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	5	3	Skolemiljø - Forebyggende arbeid (informere)	
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	4	2	Skolemiljø - Forsvarlig system(aktivitetsplikten)	
Opplæring	Buskerud fk	Kongsberg vgs	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	4	2	Skolemiljø - Forsvarlig system(forebygge og informere)	
Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Har barnehagemyndigheten tilstrekkelig kunnskap om hvordan alle barnehageeierne oppfyller sine plikter etter barnehageloven?	
Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Risikovurdering og veiledning	5	2	Gjennomfører barnehagemyndigheten veiledning og tilsyn i tråd med sine risikovurderinger?	
Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Bruker barnehagemyndigheten tilsyn som virkemiddel der dette er nødvendig for å påse regelverksetterlevelse etter barnehageloven hos barnehageeier?	
Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Er barnehagemyndighetens tilsyn basert på oppdatert og gjeldende forståelse av barnehageloven?	

Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Innhenter barnehagemyndigheten informasjon i tilsyn som gjør at den kan ta stilling til om barnehageeier oppfylder barnehageloven?	
Barnehage	Drammen		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn - Gjennomføring av tilsyn	5	4	Vurderer og konkluderer barnehagemyndigheten på om barnehageeier oppfylder lovkravene i barnehageloven?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	2	2	Hjelper PPT skolene gjennom systemrettet arbeid med å utvikle kompetansen for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov?	
Opplæring	Bærum	Vøyenenga	Spesialundervisning - Sakkyndig vurdering	2	2	Hjelper PPT skolene gjennom systemrettet arbeid med å utvikle organisasjonen for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særskilte behov?	

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i tillegg gjennomført fire tilsyn med spesialpedagogisk hjelp og/eller tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne. Alle disse avdekket brudd på regelverket. Til sammen 7 regelverksbrudd og 22 korreksjonspunkter. Vi avdekket også brudd på barnehageloven § 14 a i tilsyn med Gråtass barnehage.

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT (fra kapittel 3.3.3.1.10.2 i TB)

Rapportere på

80 prosent av foreløpige tilsynsrapporter skal gjelde FNT og nasjonal tilsynssatsning på barnehageområdet

Antall tilsyn er 37, av disse er 11 egeninitierte/hendelsesbaserte tilsyn, noe som utgjør 30 %. Vi mener likevel at vi har holdt oss innenfor kravet, siden 7 av de egeninitierte er tilsynene er tilsyn med nasjonale prøver, som er små og smale tilsyn. Hvis vi vurderer omfanget av tilsynsaktiviteten vår, inkludert antall deltema i de ulike tilsynene, så utgjør mye mer enn 80 % FNT og nasjonal tilsynssatsing på barnehageområdet.

Tilsyn uten avdekkede brudd skal reduseres (fra kapittel 3.3.3.1.11.1 i TB)

Rapportere på

Tilsyn uten avdekkede brudd på regelverk skal reduseres sammenliknet med 2018

I årsrapporten for 2018 ble det ikke rapportert på tilsyn uten avdekkede brudd på regelverket. Vi har ingen oversikt over dette for de tre tidligere embetene.

Våre tilsyn på opplæringsområdet i 2019 har avdekket brudd på regelverket i nesten alle tilsyn. Se tabellen. I ett tilsyn med to skoler med tema skolebasert vurdering, avdekket vi ingen regelverksbrudd.

Kun ett tilsyn etter lov om barnehager avdekket ikke brudd på regelverket.

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger (fra kapittel 3.3.3.1.11.3 i TB)

Rapportere på

Embetene skal være samstemte i hvordan de gjør gode risikovurderinger

Avdelingen har organisert seg med en egen seksjon som har ansvaret for å bistå fagseksjonene med statistikk og analyse som grunnlag for gode risikovurderinger. Vi opplever at dette er et arbeid vi stadig utvikler oss på. Utdanningsdirektoratets samlinger med fokus på gode risiko- og sårbarhetsvurderinger har vært nyttige.

Det er utfordrende å gjøre eksakte risikovurderinger. Det kan være vanskelig å tolke hva tallmaterialet egentlig viser, indikerer f.eks. få klagesaker på spesialundervisning brudd eller ikke? Vi har ikke en total områdeovervåking av sektor. Vi har likevel en systematisk tilnærming, med utgangspunkt i de informasjonskildene vi har.

Vi opplever at styringsdokumentene og fagmøtene til Utdanningsdirektoratet, med erfaringsutvekslinger fra embetene, er med på å gjøre risikovurderingene våre mer samstemte.

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunen (fra kapittel 3.3.3.1.12.1 i TB)

Rapportere på

Økt bevissthet i valg av veiledningsform og innhold tilpasset kommunens behov

Avdelingen har som mål å bruke rett virkemiddel til rett tid. Dette er blant annet nedtegnet i vår strategi for avdelingen for 2019.

Vi har invitert alle kommunene til dialogmøter på regelverket om skolemiljø. Vi har gjennomført mange slike møter, men har måttet foreta et utvalg og vil fortsette med nye møter i 2020. Vi opplever at denne samhandlingen er nyttig for både kommunene og oss.

Vi har ved flere anledninger invitert skoleeiere, skoler og PPT til møter hvor vi på bakgrunn av henvendelser/klagesaker/annen informasjon er bekymret for

regelverksetterlevelsen. I disse tilfellene har vi vurdert at dialog er et bedre virkemiddel enn tilsyn. Møter har også vært nødvendige for å få opplyst saken, slik at vi bedre har kunnet vurdere om tilsyn er rett virkemiddel.

På barnehageområdet har vi valgt å gjennomføre flere mindre veiledningssamlinger med spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne som tema. Begrunnelsen for dette valget er at vi ser i vår klagebehandling at regelverket er krevende for kommunene og at det gjøres mye feil.

3.1.3.8 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med bosetting og integrering

Kommunenes ansvar for bosetting er et tema som fylkesmannen selv tar opp i ulike møter.

Vi ser av tallene for 2019, at det er særlig Oslo som har problemer med å overholde de fristene som er satt. Men av våre fylker er det Oslo som kommer nærmest i å oppfylle anmodningstallene for bosetting.

Tallene er innhentet fra IMDI.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.3.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Andel bosatte innen 6 måneder i 2019:

Oslo: 79 %

Østfold: 95 %

Buskerud: 91 %

Akershus: 90 %

Andel bosatte innen 12 måneder i 2019:

Oslo: 94 %

Østfold: 99 %

Buskerud: 97 %

Akershus: 97 %

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.3.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen tre måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting, eller innreisetillatelse er gitt: 50 %.

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder i 2019:

Oslo: 33 %

Østfold: 52 %

Buskerud: 61 %

Akershus: 54 %

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

3.1.4.1 Barnehageeiere og skoleeiere har ansatte med kompetanse som fremmer utvikling, læring og trivsel tilpasset barn og unges behov

Deltakelse i videreutdanningstilbud og nasjonale satsinger viser at kompetanseutvikling i sektoren er prioritert av skoleeiere, barnehageeiere og

barnehagemyndighetene. Det er stor interesse og søkning til de statlige satsingene. Fylkesmannen informerer og motiverer for deltakelse på møter for skoleeiere og barnehagemyndigheten.

Utdanningsdirektoratets søkesystem viser at høsten 2019 var det registrert 1846 lærere som tar videreutdanning skoleåret 2019/2020. Dette viser foreløpig en økning fra skoleåret 2018/2019, da antall studenter våren 2019 var 1756.

Deltakelsen på tilbud i regi av Fylkesmannen, særlig når det gjelder regelverket, er høy og etterspurt. Det kan synes som om at kommunene i større grad enn før er oppmerksom på at kunnskap om regelverket støtter opp om god kvalitet i skoler og barnehager.

Vi videreformidler aktuelle effekter av statlige strategier og politikk til Utdanningsdirektoratet i møter og gjennom særrapporteringer.

Arbeidet med regional ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet og desentralisert ordning for kompetanseutvikling på skoleområdet (se egen rapportering) har bidratt til å heve interessen og oppmerksomheten i sektoren om arbeid med kompetanseutvikling.

Vi er likevel bekymret for om tiltakene når de virksomhetene som trenger dette aller mest. Dette gjelder særlig små barnehager som ofte har ansatte med lav formell kompetanse, små personalgrupper som jobber mye alene og liten tilgang på veiledning og oppfølging. For å bøte på dette har samarbeidsforumene for regional ordning i Oslo og Viken igangsatt et samarbeid om utvikling av kompetansetiltak som er særlig tilpasset behovet til små barnehager, herunder familiebarnehager, små, enkeltstående barnehager med én til to avdelinger og åpne barnehager. I tiltaket inngår kartlegging av små barnehagers kompetansebehov, innhenting av informasjon om hvordan kompetanseutvikling kan gjennomføres for denne type barnehager og utvikling av kompetansepakker.

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Partene i samarbeidsforumet har god samhandling som fører fram til omforente, langsiktige og kunnskapsbaserte tiltak.

Høsten 2019 etablerte Barnehage- og utdanningsavdelingen et felles samarbeidsforum for desentralisert ordning i Oslo og Viken. Samarbeidsforumet har hatt to møter høsten 2019, der det ble besluttet mandat, prinsipper og føringer, samt at fordeling av midler til regionene (de tidligere fylkene) skal være pro rata i en overgangsperiode på tre år. Samarbeidsforumet er opptatt av forutsigbarhet og langsiktighet i ordningen, og mange skoleeiere har allerede inngått samarbeid med universitet og høyskoler som går over flere år.

Forumet består av fire representanter for skoleeiere for offentlige grunnskoler (én fra hvert av de tidligere fylkene), to representanter for skoleeiere for offentlige videregående skoler (én fra hvert av våre to fylker), én representant for skoleeiere for private grunnskoler, én representant for skoleeiere for private videregående skoler, fire representanter for universitet- og høyskoleinstitusjoner i Oslo og Viken (to fra Oslofjordalliansen og to fra Oslo Nord), én til to representanter for KS Viken samt én representant for hver av lærerorganisasjonene (Utdanningsforbundet, Lektorlaget, Skolenes landsforbund og Skolelederforbundet).

Regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagen ble rigget av Barnehage- og utdanningsavdelingen i 2018 og iverksatt i januar 2019 for både Oslo og Viken. Det er etablert et samarbeidsforum og fire tematiske arbeidsgrupper pr fylke. Samarbeidsforumene har representanter fra kommunale og private barnehageeiere, barnehagemyndigheter, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner, utdanningsinstitusjonene i Oslo og Viken med barnehagelærerutdanning samt Fylkesmannen. De tematiske arbeidsgruppene består av representanter for kommunale og private barnehageeiere og barnehagemyndigheter. Som for desentralisert ordning, er de to samarbeidsforumene i regional ordning opptatt av forutsigbarhet og langsiktighet i ordningen.

Det er avholdt fire møter i hvert av de to samarbeidsforumene i regional ordning for henholdsvis Oslo og Viken i 2019 samt to møter for hver av de fire tematiske arbeidsgruppene.

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 3.4.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere benytter desentralisert ordning for kompetanseutvikling i sammenheng med eventuelle andre statlige ordninger til kvalitetsutvikling av skolene.

Samtlige kommuner/fylkeskommuner i Oslo og Viken deltar i desentralisert ordning for skoler. Når det gjelder friskolene, er deltakelsen noe lav, det er kun ti friskoler som deltar. Barnehage- og utdanningsavdelingen jobber i 2020 med ulike tiltak som kan bidra til økt deltakelse av friskoler.

Flere av kommunene ser de ulike nasjonale satsningene som for eksempel Inkluderende barnehage og skolemiljø, i sammenheng med desentralisert og regional ordning. Noen av midlene i desentralisert ordning i 2019 har blitt benyttet til arbeid med fagfornyelsen samt prosjekter knyttet til nasjonale satsinger innenfor realfag som f.eks. realfagsløyper og lærerspesialist i naturfag.

Vi opplever at slike synergier mellom ordningene er ønsket og positivt.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Fylkesmannen har ikke gjennomført noen generell brukerundersøkelse for embetet i 2019.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

Ingen avvik meldt.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Vi har ingen større avvik på oppdrag gitt i 2019.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Vi har i 2019 et avvik på forskriftskrav til antall tilsynsbesøk på barneverninstitusjoner og omsorgssentre for enslige mindreårige flyktninger. Kravet er 100% mens vi har i 2019 kun utført 50% av alle pålagte tilsynsbesøk.

Vi har videre et avvik med for lang saksbehandlingstid på enkelte tilsynssaker innen barnevernet. Vi prioriterer dette høyt også i 2020.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

På helseområdet gikk embetet Oslo og Viken inn i ny organisering med svært mange restanser.

Ivaretagelse av rettsikkerhet på individnivå har vært avdelingens hovedprioritet, og mye ressurser har blitt satt inn på dette området. På helse- og omsorgsfeltet har vi redusert restansene på de fleste områdene, til tross for økt sakstfang sammenlignet med de tre tidligere embetene i 2018. I 2019 som helhet har helseavdelingen en positiv utvikling på de fleste saksområder, selv om avdelingen fortsatt ikke klarer de nasjonale krav for saksbehandlingstider.

Prioriteringen av rettsikkerhet i enkeltsaker, har videre medført at vi ikke har gjennomført planlagt tilsyn i tråd med resultatkravene. En av de store utfordringene for helseavdelingen er knyttet til førerkorffeltet, hvor vi har hatt en betydelig økning i restanser og saksbehandlingstid i 2019.

På grunn av prioritering av rettsikkerhet og stor utskifting av personale har vi i 2019 nedprioritert noen av utviklingsoppgavene slik som å gi innspill på planer, ulike kartlegginger/ oversikts arbeide. Vi har videreført samarbeide med ulike kompetansesentre, men vi har ikke klart å sørge for lik fordeling av ulike kompetansetiltak i den store regionen vår. På noen områder har det i ett av de tidligere fylkene blitt gjennomført nettverk og samlinger, mens det ikke har vært gitt tilsvarende tilbud til kommunene i andre av de tidligere fylkene.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Beredskapstilsyn: Vi har som varslet på styringsmøtet med DSB gjennomført færre beredskapstilsyn i kommunene i henhold til oppdraget. Årsaken er at staben ikke var fullt bemannet og nye tilsynsteam var operative før mot slutten av første halvår. I tillegg var det nødvendig å ta hensyn til kommunesammenslåingsprosessene og se dette i sammenheng med når siste tilsyn ble gjennomført og tilhørende risikovurderinger.

Revisjon av underliggende planverk: Revisjonen er ikke fullført. Vi har gjort mye arbeid med planverket i samarbeid med andre embeter og DSB, samt testet ut under Øvelse Oslofjord. Vi har brakt fram behovet for avklaringer av ansvarsforhold på nasjonalt nivå knyttet til forsyningssikkerhet. Når det gjelder transportberedskap har vi hatt dialog med fylkeskommunen og følger dette opp med den nye Viken fylkeskommune.

Oversikt over at kommuner har etablert hensynssoner rundt storulykkebedrifter: Vi har jobbet med kartlegging av dette. Den er mangelfull på grunn av utilstrekkelig tilbakemelding fra kommunene og arbeidet følges opp i 2020.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Ingen avvik

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Det er betydelige avvik når det gjelder saksbehandlingstid på klagesaker etter plan- og bygningsloven. 48% av byggesakene er behandlet innen 12-ukers fristen; dvs 509 av 1057 saker. Når det gjelder klager over reguleringsplanvedtak er 42 % av sakene behandlet innen frist; dvs 48 av 113 saker. For saker med utsatt iverksetting er 25% av sakene behandlet innen 6-ukers fristen; dvs 6 av 24 saker. Det er også betydelige avvik når det gjelder ekspropriasjonssakene, selv om det her er snakk om et lite antall saker. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for alle registrerte saker var 122 dager. Avvikene skyldes hovedsakelig gjennomførte organisasjons- og lokaliseringsskifter samt betydelig utskifting av personale.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2019

ikke gjennomført alle tilsyn som ble varslet. Et tilsyn med tema elevens utbytte av opplæringen, et tilsyn med tema særskilt språkopplæring og et tilsyn med fire kommuner med tema tidlig innsats ble ikke ferdigstilt. I tillegg ble et tilsyn med tema særskilt språkopplæring endret ved å kutte i deltemaene.

Vi har lang saksbehandlingstid i håndhevsingsordningen, 140-150 dager i saker der det ble fattet vedtak, og også på andre saksområde som skoleplassering og skyss. Økonomisaker på barnehageområdet har opptil et års saksbehandlingstid.

Arbeidet med å finne beste felles praksis for tre sammenslåtte embeter har vært krevende, i tillegg til at vi har rekruttert inn 27 nye medarbeider i en avdeling som består av 64 personer.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Prioritering av rask behandling av den store mengden avlingsskadesaker etter tørkesommeren 2018 førte til nedprioritering av flere andre oppgaver. Dette resulterte i at Fylkesmannen i Oslo og Viken ikke fullt ut løste de oppdragene som er gitt i tildelingsbrev og/eller faste oppgaver i VØI for 2019. Vi rapporterer derfor følgende avvik:

- Fylkesmannen i Oslo og Viken nådde ikke målsetningen om forvaltningskontroll av minst 20 % av kommunene. For 2019 nådde vi å gjennomføre forvaltningskontroll i 15% av kommunene. Se også rapport om gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB).
- Kontroller av foretak for mulig driftssamarbeid etter husdyrkonsesjonsloven. I rundskriv 19/2019 fra Landbruksdirektoratet om kontroll av svine- og fjørfeproduksjonen og i oppdrag om å utarbeide en risikobasert kontrollplan gis Fylkesmannen i oppdrag å følge opp eventuelle tilfeller om driftsfellesskap. Nødvendig oppfølging av pågående driftssamarbeidssaker er ivarettatt, men det har ikke vært kapasitet til å gjennomføre nye kontroller i 2019. Se også rapport om gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB).
- I forbindelse med kontroll av inntektsopplysninger innenfor tidligpensjonsordningen for jordbrukere (2017-2018) fikk vi tilsendt kontrolliste fra Landbruksdirektoratet den 8.11.2019. Av 5 kontrollobjekter har Fylkesmannen i Oslo og Viken kun hatt kapasitet til å kontrollere 1 av disse. Se også rapportering under gjennomført kontroller i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB).

Som følge av arbeidsbelastningene innenfor erstatning etter avlingssvikt har også generell saksbehandlingstid på de fleste ordninger vært lenger i 2019 enn vår målsetning. Vår vurdering er at dette ikke har gått ut over rettsikkerhet eller andre grunnleggende verdier i vår oppgaveløsning.

Vi viser også til rapportering om ekstraordinær saksmengde - erstatning etter avlingssvikt (fra kapittel 7.3.9.6 i TB) samt styringsdialogen med Landbruks- og matdepartementet og Landbruksdirektoratet i denne sammenheng.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Gjennomført opplæring (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.1. Fylkesmannen skal kort beskrive opplæringen som er gitt NAV-kontorene, og begrunne sitt valg av omfang, form og innhold i opplæringen opp mot utfordringsbildet i NAV-kontorenes praktisering av tjenestene.

Nav-kontoret v/leder er gitt anledning til å sende veiledere på konferanser i hver region. Vi har hatt relevante problemstillinger fra klagesakene oppe som tema. Temaene er valgt med bakgrunn i det vi ser i klagesakene vi mottar og det særlige fokuset vi skal ha på å se barn i sakene. Nav-kontorene trenger mer forvaltnings-kompetanse. Det etterspørres fra Nav-kontor at våre ansatte kommer på fagmøter og seminarer, men pga kapasitetsproblemer kan vi ikke alltid etterkomme ønsket. Vi tok derfor filmopptak av særlig aktuelle forelesninger som ble holdt på en av samlingene i år, så nå har vi mulighet til å sende et foredrag om aktuelt tema i stedet.

Redegjøre for forståelse og praktisering (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for forståelsen og praktiseringen av sosialtjenesteloven i kontorene i fylket/regionen.

Det er fremdeles utfordringer med forvaltningskompetansen i Nav-kontorene. Det er mangler i vedtak når det gjelder kartlegging av barns situasjon særlig. Det oppheves vedtak helt eller delvis på grunn av manglende kartlegging. Det er betydning for vurderingene som gjøres og derigjennom beslutningene som fattes. Vi merker oss også at de sosialfaglige vurderingene i endel saker ikke er beskrevet godt nok.

Kvalifiseringsprogrammet (fra kapittel 7.3.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive:

- Situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket
- Hvor god oversikt NAV- kontorene har over personer i målgruppen for KVP
- Om personer i målgruppen for KVP får tilbud om program
- Hva som kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP
- Om utfordringene med KVP har endret seg fra 2018
- Embetets arbeid med KVP i fylket

1. Situasjonen for kvalifiseringsprogrammet i regionen

Fylkesmannen viser til direktoratets egen statistikk pr. 30.11.19. Antall registrerte KVP-deltakere i Oslo og Viken var 2 628 pr. 30.11.2018, og antallet steg til 2 830 pr. 30.11.19. For Oslo var det i perioden 01.01-30.11.19 registrert 1 038 søknader om KVP, mot 1 126 for samme periode i 2018. For Viken var de tilsvarende tallene 1 011 i 2018 mot 1 085 i 2019.

2. Hvor god oversikt Nav-kontorene har over personer i målgruppen for KVP?

I perioden fra 01.01.19 til 30.11.19 har Fylkesmannen behandlet 11 rettighetsklager som omhandlet retten til kvalifiseringsprogrammet. Vi mottar med andre ord få klager på lovområdet. I tillegg fremgår det ikke av rettighetsklagene som omhandler vilkår og aktivitetsplikten, om tjenestemottaker først er vurdert opp mot retten til kvalifiseringsprogram før vilkåret settes. Ovennevnte tall er lave og gir ikke nødvendigvis det totale og riktige bildet av situasjonen, da Fylkesmannen er kjent med at det ved enkelte kontoret er venteliste for å få innvilget kvalifiseringsprogrammet.

3. Om personer i målgruppen for KVP får tilbud om program

Det har vært en positiv oppgang i antall deltakere i program i Oslo og Viken i 2019. Til tross for økningen er det et gap mellom forventet antall deltakere og KVP-deltakere, jf. direktoratets egen statistikk. Vi er kjent med at enkelte Nav-kontor har utarbeidet en praksis for inntak av program, som for eksempel at brukeren først må ha mottatt økonomisk sosialhjelp i en periode før tilbudet gis. Enkelte kontorer har et tak på hvor mange deltakere som til enhver tid kan få tilbud om program.

4. Hva kjennetegner Nav-kontor som jobber godt med KVP?

En viktig forutsetning for å lykkes med KVP-arbeid i Nav-kontorene, er at potensielle deltakere fanges opp og får informasjon om ordningen. Nav-kontor som jobber godt med KVP har derfor dette hensynet innarbeidet i sin styring og internkontroll. Informasjon om KVP til nav-ansatte og til brukerne, er en forutsetning for å få til en tilgjengelig tjeneste. Dette innebærer at tjenesten KVP og målgruppen for denne, er godt kjent i hele Nav-kontoret. Nok tid og ressurser til å drive tett og individuell oppfølging, samt veiledere med god lovforståelse kjennetegner også disse kontorene. Dedicerte veiledere og tid til oppfølgingsarbeid av maksimalt 20 bruker, er det som formidles som grunnleggende suksessfaktorer fra veilederne. God kunnskap om lokalt næringsliv og ressursbehov hos arbeidsgiverne trekkes også frem som kjennetegn på effektivt KVP arbeid.

5. Om utfordringene med KVP har endret seg fra 2018

Tidligere utfordringsbilde fra 2018 er i vesentlig grad det samme i 2019. Rapporteringskrav og bruk av flere datasystemer i arbeidet er gjentakende utfordringer for veilederne. Mer tid burde ideelt sett vært avsatt til å oppdatere seg på fagområdet, samt til oppfølgingsarbeid med brukerne enn til forvaltningsarbeid. Det antas at dette ville styrket formålet med programmet. Hensynet til tett og individuell oppfølging er en utfordring å ivareta i forhold til det antallet deltakere enkelte saksbehandlere har i sin portefølje. Tilsvarende gjelder der KVP- veiledere også har ansvar på andre fagområder. Det tar derfor tid å implementere endringene i lovverket og derav kunne se effekten av dette.

6. Embetets arbeid med KVP i regionen

Embete har i 2019 hatt en gruppe på fire ansatte med særlig fokus på KVP. Det har vært jobbet med å få etablert kontaktpersoner på de tre Nav-regionene i området. Samarbeidet med Nav-regionene vil fortsette og utvikles mer i løpet av 2020.

Det er besvart henvendelser på telefon, brev og per e-post både fra tjenestemottakere og Nav-ansatte. Dette har blant annet vært med på å danne grunnlaget for vår vurdering av temaer som er tatt opp med kommunen på ulike nivåer og i de forskjellige møtepunktene vi har hatt i løpet av året.

Det er gjennomført fagsamling for veiledere med opplæring i lovendringene og særlig fokus på barnefattigdom for hele regionen. På nyåret 2019 ble det også gjennomført nettverkssamling i Øst-Viken. I 0-24 arbeidet har vi hatt dialog med ledelsen på oppvekstområdet, Nav, helsesstasjon med fokus på temaene barnekonvensjonen og deltakelse i KVP. Nav-lederne har også fått en gjennomgang av lovendringen på KVP-området i dialogmøtet, som ble avholdt i november. I tillegg har vi informert om KVP-programmet ved alle eksterne møter, for å spre kunnskap om at dette er en lovpålagt tjeneste Nav har.

Arbeidsgruppen (IMDi, Husbanken, Nav Øst-viken, Bufetat, FMOV -utdanning og samordning, prosjekt og beredskap, Høgskolen i Østfold) i Velferdspiloten har fått opplæring i KVP med særskilt fokus på lovendringene i et arbeidsgruppemøte våren 2019.

Vi har også deltatt på en samling med nav-veiledere i 11 videregående skoler i «gamle Østfold» og gitt opplæring i KVP generelt med fokus på lovendringene spesielt.

Særlig arbeid rettet mot Oslo

Fylkesmannen, Nav Oslo og Velferdsetaten i Oslo kommune har også i 2019 hatt samarbeid om KVP. Høsten 2019 arrangerte vi en to-dagers nettverkssamling med overnatting for mellomledere og fagansvarlige. Videre har det vært avholdt fire nettverksmøter som bydelene selv arrangerte og hvor kontaktpersoner fra Fylkesmannen, Nav Oslo og Velferdsetaten i Oslo kommune deltok. Tema i møtene har vært lovdringene, drøfting av saker og problemstillinger knyttet til saksbehandling og fagsystemer.

Arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene (fra kapittel 7.3.1.5 i TB)

Rapportere på

Det vises til styringsparameter 3.1.2.1.2. Fylkesmannen skal redegjøre for sitt arbeid med å vurdere særlige utfordringer i kommunene, samt kort beskrive hvordan kommunene er fulgt opp.

Gjennom vår daglige saksbehandling av tilsynsaker på barnevern og sosialområdet registrerer vi tildels store variasjoner i tjenestenes forvaltningskompetanse, både med hensyn til lovforståelse og saksbehandlingsprosedyrer. Avdelingen har hatt dette som et tema for samlinger for ansatte fra alle Nav kontor i Oslo og Viken i 2019. Vi har planlagt fagsamlinger om saksbehandling for ansatte i barnevernet i 2020. Tjenestenes internkontroll for barnevern og sosiale tjenester er også til dels mangelfull, noe som vi får bekreftet gjennom vår tilsynsvirksomhet.

På barnevernområdet er vi særlig bekymret for kompetansen i småkommuner sett i lys av den kommende barnevernreformen fra 2022. Dette har vi tatt opp på våre samlinger for barnevernledere, og i dialogmøter med kommunenes politiske og administrativ ledelse. Vi vil fortsette med dette også i 2020.

Aktivitetsplikt (fra kapittel 7.3.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Vi registrerer at aktivitetsplikten og derigjennom vedtak om vilkår benyttes, men det gjøres fremdeles systematiske feil når det gjelder vilkårlæren. Vi har derfor også for 2019 hatt bruk av vilkår som tema på våre fagsamlinger. Vi har utarbeidet en forelesning som kan benyttes i fagmøter i Nav-kontorene.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven, informasjonsarbeid overfor kommunene om faglig veileder for innhold og kvalitet i tilbudet, samt gi en kort vurdering av tilgjengelighet og kvalitet på tilbudet i fylket.

Vi har gjennomført tilsyn 1 kommunes krisesentertilbud i 2019

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	64
Antall krisesentertilbud i fylket	13
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	6
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	8
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2019	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2019	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Vi er ikke kjent med krisesenter i fylket er nedlagt. Vi er imidlertid kjent med at flere kommuner justerer avtaler på bakgrunn av kommunesammenslåinger

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avisninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigjingslova i årsrapporten. Når det gjelder ekteskapsloven § 18a andre ledd, bes fylkesmannen differensiere rapporteringen for saker ut ifra sakstype, dvs. etter om sakene gjelder bokstav a), b) eller c).

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har mottatt 5578 søknader om separasjon. I 71% av søknadene er det benyttet digitalt skjema. Vi har mottatt totalt 4419 søknader om skilsmisse. 77% av søknadene er sendt inn via digitale skjema. Dette er økning fra 2018. Vi merker også at svært mange benytter «sikker melding» når det er behov for å kommunisere med oss eller sende inn tilleggsdokumentasjon.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har innvilget 4221 bevillinger til separasjon. Det er innvilget 3485 bevillinger til skilsmisse etter ekteskapsloven § 21 og 132 bevillinger til skilsmisse etter ekteskapsloven § 22 om to års faktisk samlivsbrudd.

Vi har avvist 151 søknader om bevilling til separasjon.

Vi har avslått 85 søknader om bevilling til skilsmisse. Vi har avvist 70 søknader om bevilling til skilsmisse, henholdsvis 19 etter ekteskapsloven § 21 og 51 etter ekteskapsloven § 22.

En del søknader er bortfalt på grunn av ektefellene har trukket søknaden etter at den er kommet inn, og før det er fattet vedtak. Noen vedtak er kjent ugyldige, da det ikke er grunnlag for utstede endelig bevilling – partene trekker søknaden/ombestemmer seg mellom vedtakstidspunktet og endelig bevilling skal utstedes.

Se tabell mht antall

Søknad om fritak for å dokumentere skifte etter ekteskapsloven § 8 siste ledd

Vi har innvilget 46 søknader og avslått 43 søknader. I tillegg er det innvilget fritak for å dokumentere skifte sammen med behandlingen av søknad om å anerkjenne utenlandsk skilsmisse.

Anerkjenne ekteskap/godkjenne ekteskap

Fylkesmannen i Oslo og Viken behandler søknader om godkjenning av ugyldige ekteskap inngått i Norge, jf. ekteskapsloven § 16, og søknader om anerkjennelse av ekteskap som er inngått i utlandet men hvor inngåelsen er i strid med ordre public, og den ene ektefellen hadde tilknytning til Norge på vigselstidspunktet, jf. ekteskapsloven § 18a. Søknad om godkjenning etter brudvigjingslova er også behandlet

I 2019 mottok vi totalt 36 søknader. Vi har mottatt noen flere henvendelser innenfor samme tema, men som har vist seg å ikke være en sak/søknad. Sakene fordeler seg slik:

- § 16 – 6 søknader
- § 18a – 30 søknader

a) Stedfortreder: 5

b) Under 18 år: 4

c) Bigami: 15

- Godkjent/anerkjent – 4
- Avvist – 4
- Avslag 11

I en del saker venter vi på å få oversendt dokumenter fra Utlendingsdirektoratet, eller at vi venter på opplysninger og dokumentasjon fra søkeren.

Lov om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser

Vi har mottatt 681 søknader om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser. Vi har godkjent 440 søknader og avslått 24 søknader. Sakene blir behandlet fortløpende, men det er svært ofte behov for å innhente ytterligere dokumentasjon. Noen saker tar også tid på grunn av verifisering og legalisering av dokumenter.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	4 391	4 221	19	151	71 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	3 714	3 610	85	19	77 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	184	132	0	52	77 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamilielemmer, jf. § 3 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7j	1	0	1	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	89	46	43	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	4	2	2	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav a	2	0	2	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav b	3	0	2	1	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18a andre ledd bokstav c	8	3	4	1	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	464	440	24	0	0 %
Brudvigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0	0	0	0	0 %

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten. Fylkesmannen bes om å spesifisere sakstype etter hjemlene i barneloven.

Fylkesmannen har behandlet 21 saker etter barneloven i 2019. Vi har fattet 4 vedtak. 4 saker gjelder reisekostnader ved samvær etter barnelova § 44. 1 sak omhandler § 47 om rett til opplysninger om barnet. 1 sak gjelder stadfestelse av avtale om foreldreansvar, samvær og hvor barnet skal bo fast etter § 55. Vi har gitt skriftlig råd og veiledning i 15 saker.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om meking. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Fylkesmannen mottar mange henvendelser pr post, e-post eller telefon om hvordan regelverk i barnelova skal forstås. De som henvender seg er stort sett foreldre som trenger veiledning for hvordan de skal gå frem ved samlivsbrudd og ved uenighet om forhold knyttet til felles barn. En god del av henvendelsene er preget av at det til dels stor konflikt mellom foreldrene. Vi mottar også jevnlig henvendelser fra barneverntjenestene og andre om forholdet mellom barnelova og barnevernloven, og hva som er barneverntjenestens rolle i foreldretvistsaker.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes opprinnelige foreldre i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Fylkesmannen har behandlet 110 saker om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling. Ved årets slutt hadde vi 32 saker i restanse. Vi mottar også mange henvendelser om råd og veiledning som besvares skriftlig eller pr telefon.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn med familievernkontorer i 2019

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2019	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017
12	0	0	3

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder Se meg – digitale kurs i barnevernet, delkurs 1 og Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern.

Fylkesmannen har presentert de digitale e-læringskursene "Se meg", "Snakke" og "Jeg vet" på lederforum som er avholdt for alle barnevernlederne i fylkene. Vi har i tillegg presentert ny veileder for samarbeid mellom skole og barnevern. Ansatte i barneverntjenesten er oppfordret til å gjennomføre kursene.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverminstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28. Statens helsetilsyn skal ha kopi av årsrapporten.

Fylkesmannen har utarbeidet årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverminstitusjonene, omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere og sentre for foreldre og barn. rapporten er sendt BFD og Statens Helsetilsyn

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere halvårlig på status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Alle kommunene i fylkene har en formalisert ordning for døgkontinuerlig akuttberedskap. Vi har en pågående dialog med kommunene knyttet til tilgjengelighet og forsvarlighet i beredskapen. Akuttberedskap har vært et av flere temaer på de dialogmøtene som har vært gjennomført som ledd i kompetansestrategien.

Kvaliteten i tjenestene er varierende avhengig av tjenestenes størrelse og kompetanse. Dette er også et tema i vårt dialog med kommunene.

Tros- og livssynssamfunn (fra kapittel 7.3.2.13.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over:

- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Trossamfunn og livssynssamfunn

Vi har registrert 4 trossamfunn. Ingen er slettet.

292 tros- og livssynssamfunn har krevd tilskudd. Totalt tilskuddsbeløp er kr. 292 474 878, og antall medlemmer: 496 562. Vi har fortsatt saker til behandling, noe som for en stor del skyldes utsatte frister for å sende inn krav om statstilskudd for 2019.

Rettsaken som Oslo Katolske Bispedømme anla mot staten er nå avsluttet og staten vant i lagmannsretten. Trossamfunnet anket videre til Høyesterett som avviste anken.

Vi har jevnlig, ca. ett per uke, møter med nytilsatte forstandere og forstandere for trossamfunn som har fått vigselmyndighet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. På møtene blir gjeldende og relevant regelverk gjennomgått. Vi har i 2019, i regi av politiet i Drammen, deltatt på dialogmøte med de muslimske trossamfunnene i Buskerud, hvor vi orienterte om tilskuddsordningen og frister for innsending av krav, regnskap og årsmelding.

Det er ikke blitt gjennomført stedlige tilsyn i 2019.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.2.14.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Gravferdsloven

Vi har gitt 386 godkjenninger, henholdsvis 258 tillatelser og 128 forhåndsgodkjenninger. To søknader er avslått. I en del saker har det vært opplyst at det er lite sannsynlig at stedet vil bli godkjent. I slike saker søker i de fleste tilfellene valgt å foreslå et sted som kan godkjennes.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.2.15.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har mottatt 23 søknad og behandlet 22 søknader om dispensasjon fra påbudet om at utsalgssteder skal holde stengt på helligdager. Vi har innvilget 17 søknader, og et av disse vedtakene, saksnr. 19/23367, ble omgjort til avslag av klageinstansen. Vi har avslått 5 søknader om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene.

Vi har mottatt 3 søknader og behandlet 2 søknader om å få fastsatt forskrift om at et område skal regnes som et "typisk turiststed". Vi har innvilget en søknad og avslått en søknad.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket ut (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsetninger i Leve hele livet.

Det er første året i Leve hele livet reformen og hovedfokus i 2019 har vært informasjon og spre kunnskap om reformen. Det er gjennomført dialogmøter med kommunene. I Oslo og Viken har det vært gjennomført møter med 59 av 62 kommuner. De tre siste kommunene skal ha dialogmøter første halvår i 2020. FM skal koordinere det regionale støtteapparatet som også består KS og USHTene i de fire fylkene. Det har også vært gjennomført regionale inspirasjonskonferanser og fagkonferanser i alle fylkene der det regionale støtteapparatet har vært medvirkende med presentasjoner etc. Arbeidet med å kartlegge eksisterende nettverk er også startet og ca 78% av kommunene i Oslo og Viken har nettverk som kan rettes inn mot reformens fem hovedområder. En oppsummering etter dialogmøtene med kommunen viser at alle kommunene er kjent med reformen, men de har kommet på forskjellige stadier med å ta innover seg reformen. Kommunene opplyser at de har en gjennomgang av sine planer slik at helse- og omsorgstilbudet utvikles i henhold til retning og målsetninger Leve hele livet reformen legger opp.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsetninger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Kompetanse- og innovasjonstilskuddet Oslo og Viken 2019

67 av 76 kommuner og bydeler i Oslo og Viken søkte om og fikk tildelt kommunalt kompetanse- og innovasjonstilskudd i 2019 til ulike kompetansetiltak. De fleste kommuner og bydeler søker om kompetansemidler til helsefagarbeider, bachelor i sykepleie og vernepleie, videreutdanninger for høyskoleutdanning innen psykisk helsearbeid, kreft omsorg/palliasjon og lederutdanning. Det har også blitt søkt om og tildelt midler til «Menn i helse» via de ulike vertskommunene.

Mange av kommunene og bydelene i Oslo og Viken søkte om tilskudd til ABC-opplæring. Samlet i Oslo og Viken ble det søkt om ABC-opplæring til 3110 personer. Dette bidrar til at mange ansatte i tjenestene får økt kompetanse på dette området.

31 av 76 kommuner og bydeler i Oslo og Viken søkte om midler til opplæringstilskudd til brukerstyrt personlig assistanse (BPA) i 2019. Det ble søkt om midler til totalt 846 personer, av disse ble det tildelt midler til 141 arbeidsledere, 111 saksbehandlere og 594 assistenter i Oslo og Viken.

Det var 56 av 76 kommuner og bydeler, samt 3 etater i Oslo og Viken som søkte om enten friske midler eller overføring av ubrukte midler til innovasjonsprosjekter i 2019.

I Akershus, Oslo og Østfold ble det søkt om innovasjonsprosjekter til totalt 122 prosjekter, av disse var det 85 prosjekter som fikk innvilget friske midler eller overføring av ubrukte midler.

I Buskerud var det 49 søknader på innovasjonsprosjekter fra 16 kommuner i 2019, og det ble gitt tilskudd til 30 prosjekter der 15 av prosjektene var videreføring fra 2018

Alle prosjektene i alle fire fylkene var innenfor statlige føringer og prioriteringer på området.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på måloppnåelse for tilskuddsordning til kommunene 0762.60

Vi har forvaltet tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs- lærings- og mestringstilbud, og har gitt tilskudd til 32 kommuner og bydeler. Blant disse er to nyetableringer av frisklivssentraler (Nye Moss kommune og Indre Østfold kommune).

Helseavdelingen har i 2019 gjennomført en questback som kun ble sendt ut til kommunene i Østfold og Buskerud. Basert på disse tilbakemeldingene er Fylkesmannens vurdering er at tilskuddsordningen bidrar til måloppnåelse den er viktig og stimulerer kommunene til ny etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom. Helseavdelingen legger til grunn at tilbakemeldingene vi fikk er representative for alle fire fylkene i vår region.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilskudd til etablering og utvikling av kommunale frisklivs, lærings- og mestringstilbud bidrar til måloppnåelse.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jmfør Opptappingsplanen for rusfeltet.

1.) Friskliv - læring - mestring

Fylkesmannens vurdering er at tilskuddsordningen bidrar til måloppnåelse og den stimulerer kommunene til ny etablering og videre utvikling av kommunale frisklivs-, lærings- og mestringstilbud som bidrar til å fremme helse og livskvalitet, forebygge sykdom, tidlig intervensjon, og til at brukerne lærer å mestre livet med sykdom.

Helseavdelingen tildelte 3,5 millioner i tilskudd til friskliv, som ble tildelt til 24 kommuner og 6 bydeler.

I Østfold ble 9 kommuner innvilget tilskudd, i Buskerud fikk 6 kommuner tilskudd, og i tillegg hadde en kommune overført fra 2018. 6 bydeler i Oslo fikk tilskudd og 2 bydeler har hatt tiltak med overførte midler. I Akershus fikk 9 kommuner tilskudd, og 2 kommuner fikk avslag fordi tiltaket ikke fylte kravet til basistilbud.

Arbeidet på feltet er fulgt opp gjennom etablerte nettverk og arenaer i fylkene.

I Østfold deltar Helseavdelingen sammen med kommunene og spesialisthelsetjenesten i nettverket for friskliv, læring og mestring, og arrangerer to årlige fagdager. I 2019 var temaene "fysisk aktivitet under og etter kreftbehandling" og "stress, smerter og søvn".

I Buskerud er det selvdrevne nettverk som har fagdager for ansatte i kommunene. Frisklivscentralen i Modum bidrar både regionalt og nasjonal i utviklingsarbeid, og er en viktig bidragsyter til regionen.

I regionen Oslo og Akershus har Fylkesmannen i 2019 i liten grad medvirket i lokale nettverk.

Det er startet arbeid med å etablere et regionalt nettverk og en ny utviklingssentral for friskliv, læring og mestring i Viken.

2.) Aktivitets- og milepælsplan - Opptappingsplan for rusfeltet 2019

TB 3.1.3.2.1.1 Ingen personer med psykiske helse- og/eller rusmiddelproblemer står uten egnet botilbud

Vi har ikke en samlet oversikt over personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer som står uten egnet botilbud i Oslo og Viken. Vi har heller ingen helhetlig oversikt over kommuner som har rus- og psykisk helsefeltet integrert i sin Helse- og omsorgsplan. I Oslo og Akershus har boligsosialt arbeid vært tema på tre fagkonferanser i 2019. I Buskerud har Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid vært ett av temaene på ledersamling for rus og psykisk helsefeltet i 2019 i Regionalt samarbeidsforum for rus og psykisk helse, i samarbeid med kompetansesentrene.

Velferdspiloten er et prosjektsamarbeid Fylkesmannen i Oslo og Viken har etablert for å sikre innbyggere helhetlige og behovstilpassede bolig- og velferdstjenester i sin kommune. De fire største kommunene i «gamle Østfold» deltar.

TB 3.1.3.2.4 Bidra til at kommunene utvikler sitt rusarbeid i tråd med Opptappingsplanen for rusfeltet.

De tidligere tre embetene har hatt veletablerte samarbeid mellom andre embeter og med kompetansesentrene i de aktuelle regionene, utviklingssentrene

og andre lokale fagnettverk, og med sentrale kompetansesentre. I 2019 har vi delvis videreført tidligere etablert samarbeid, aktiviteter og faglige nettverk, men aktiviteten har vært lav på grunn av ny organisering, turnover og intern prioritering. Vårt embete må samarbeide med flere kompetansesentre i regionene, og vi har ikke sett det som hensiktsmessig å endre på dette mønsteret.

Generelt ser vi at det fortsatt er et godt stykke igjen til målsettingene for Opptappingsplanene for rus og psykisk helse er nådd. Det landsomfattende tilsynet med kommunale tjenester til personer med rus- og psykisk helseproblemer har avdekket betydelig svikt. Kommunene har bygget ut sine tjenester, men målgruppen har langvarige og sammensatte behov, og det gjenstår mye på å sikre tilstrekkelig faglig kapasitet og sammenhengende tjenester. Vi ser at det fortsatt er et betydelig potensial i å samordne de forskjellige satsningene på helse- og omsorg enda mer, og se tiltak og ressurser under ett. Koordinerende enhet er etablert i kommunene, med en viktig funksjon, men mangler ofte nødvendige ressurser, virkemidler og myndighet. Kravet til koordinerte, individuelt tilpassede og helhetlige tjenester gjelder uavhengig av diagnose. Dette er fortsatt en betydelig utfordring når opptappingsplanen nå går mot en avslutning.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.4.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.64.

I vår region har 25 kommuner og 9 bydeler har fått tilskudd til habilitering og rehabilitering.

Akershus inklusive Asker og Bærum: 10 av 22 kommuner i Akershus fikk tilsagn om tilskudd i 2019. 1 kommune søkte kun om å få overført tilskuddsmidler, og 5 kommuner fikk i tillegg til nytt tilsagn overført tilskuddsmidler fra 2018.

Oslo: 9 av 15 Bydeler + Helseetaten og Sykehjemsetaten fikk tilsagn om tilskudd i 2019. 1 kommune fikk avslag på søknad om tilskuddsmidler, og 5 kommuner fikk i tillegg til nytt tilsagn overført tilskuddsmidler fra 2018.

Buskerud: 6 av 21 kommuner i Buskerud fikk tilsagn om tilskudd i 2019. 2 kommuner søkte kun om å få overført tilskuddsmidler, og 3 kommuner fikk i tillegg til nytt tilsagn overført tilskuddsmidler fra 2018.

Østfold: 9 av 18 kommuner i Østfold fikk tilsagn om tilskudd i 2019. 2 kommuner søkte kun om å få overført tilskuddsmidler, og 5 kommuner fikk i tillegg til nytt tilsagn overført tilskuddsmidler fra 2018.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.4.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptappingsplanen.

I Oslo og Viken fikk 34 av 76 kommuner og bydeler tilsagn om tilskudd i 2019.

Flere av prosjektene er samarbeid mellom ulike bydeler og flere kommuner. Noen av kommunene som har slått seg sammen i 2020 gikk sammen om prosjekter i 2019. Ni kommuner og bydeler har fått tilsagn om støtte til flere prosjekter.

Mange av kommunene kom sent i gang med prosjektene, og trengte av ulike årsaker lengre tid til å få gjennomført sine prosjekter. 23 kommuner har søkt, og fått overført tilskuddsmidler til 2019. Ifølge tilbakemeldinger fra kommunene er tilskuddsordningen et viktig bidrag til styrking av habiliterings- og rehabiliteringsarbeidet.

Helseavdelingen har gjennomført en egen kartlegging hvor vi spurte alle kommuner om de har plan for habilitering og rehabilitering og koordinerende enhet. Vi fikk svar fra 71 kommuner/ bydeler.

48 av de 76 kommuner/ bydeler vi har spurt, har habiliterings- og rehabiliteringsplan enten som egen plan eller som tema i overordnet helse og omsorgsplan. 67 av 76 kommuner/ bydeler har koordinerende enhet. I de aller fleste kommunene er denne organisert under tjenestetilordningskontor.

Alle prosjektene som søkte om habilitering og rehabiliteringstilskudd, har tema som svarer ut punkt c i sentrale mål for tilskuddsordningen, som skal sikre tilbud i samsvar med befolkningens behov, herunder sikre faglig innhold, kvalitet og kapasitet.

Akershus inklusive Asker og Bærum:

I Akershus er det tre kommuner som har søkt og fått tilskudd til prosjekter som har som mål å styrke brukeres muligheter for å opprettholde og/eller gjenvinne sin fysiske, sosiale og/eller psykiske mestringsevne (punkt a i sentrale mål for tilskuddsordningen). Ett av prosjektene er «etablering av fagkvalitet i nytt habiliteringstilskudd», et annet er «utprøving og evaluering av refleksjonsprogram om habilitering, rehabilitering og mestringsfremmende praksis». Det tredje prosjektet handler om å styrke habilitering og rehabilitering med ulike tiltak i en sammenslått kommune. Ett prosjekt har mål om å forebygge og utsette behov for kompensierende tjenester (b). En kommune gjennomfører et prosjekt om hverdagsmestring. Et prosjekt med mål om å styrke samarbeidet internt i kommunen og eksternt (d), blir gjennomført i en sammenslått kommune: «Sammen gjør vi det mulig – helhet, sammenheng, og kvalitet i habiliterings- og rehabiliteringstjenestene». Akershus har i alt fem prosjekter med mål om å sikre at brukere får oppfylt retten til individuell plan og koordinator, der koordinerende enhet tilrettelegger (e og f).

Oslo:

I Oslo er det fire prosjekter som har søkt og fått tilskudd til prosjekter med mål om å styrke brukeres muligheter til å opprettholde og/eller gjenvinne sin fysiske, sosiale og/eller psykiske mestringsevne (punkt a i sentrale mål for tilskuddsordningen). Ett av prosjektene er «virtuell trening og styrke forebyggende arbeid», et annet er «å følge pasienter med hjemmeslag etter utskrivelse fra slagenhet». Det er to prosjekter som har som mål å forebygge og utsette behov for kompensierende tjenester (b). En av bydelene gjennomfører et prosjekt om utvidelse og spredning av hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring. En annen bydel jobber med å implementere en tillitsmodell. Et av disse prosjektene startet i 2018. To prosjekter som har som mål å styrke samarbeidet intern i kommunen og eksternt (d), gjennomføres av Sykehjemsetaten: «Ett vedtak» og «Best sammen» i samarbeid med bydeler. Oslo har til sammen fem prosjekter som har som mål å sikre at brukere får oppfylt retten til individuell plan og koordinator, der koordinerende enhet tilrettelegger (e og f).

Buskerud:

I Buskerud er det tre prosjekter som har søkt og fått tilskudd til prosjekter med mål om å styrke brukeres muligheter for å opprettholde og/eller gjenvinne sin fysiske, sosiale og/eller psykiske mestringsevne (punkt a i sentrale mål for tilskuddsordningen). Ett av prosjektene er «friskliv- læring og mestringstilbud i et helhetlig rehabiliteringsforløp for personer med hjertesykdom, lungesykdom og diabetes 2», et annet er «ergoterapi for barn med habiliteringsbehov» Det tredje prosjektet handler om "tverrfaglig habiliteringsteam med fokus på intensiv trening». Det er to prosjekter med mål om å forebygge og utsette behov for kompensierende tjenester (b). En av kommunene gjennomfører et prosjekt som handler om velferdsteknologiske og kompetansehevende tiltak i hverdagsrehabilitering. En annen kommune viderefører et prosjekt om «samhandling for hverdagsmestring». Fire prosjekter med mål om å styrke samarbeidet internt i kommunen og eksternt (d) fikk tilskudd til dette. To av disse prosjektene er prosjekter i kommuner som slår seg sammen i 2020: «Sammen gjør vi det mulig – helhet, sammenheng, og kvalitet i habiliterings- og rehabiliteringstjenestene». En annen kommune gjennomfører prosjektet «sammen om koordinert og medisinsk oppfølging til personer med utviklingshemming». Et siste prosjekt involverer flere kommuner som jobber med innovativ rehabilitering. Buskerud har to prosjekter som har som mål å sikre at brukere får oppfylt retten til individuell plan og koordinator der koordinerende enhet tilrettelegger (e og f).

Østfold:

I Østfold er det fire kommuner som har søkt og fått tilskudd til prosjekter med mål om å styrke brukeres muligheter for å opprettholde og/eller gjenvinne sin fysiske, sosiale og/eller psykiske mestringsevne (punkt a i sentrale mål for tilskuddsordningen). Et av prosjektene har tittelen «helhetlig, faglig begrunnet og effektiv bruk av rehabiliteringsressurser», et annet handler om ambulerende rehabilitering og hverdagsrehabilitering. Det tredje prosjektet handler om bo- og oppfølgingstjenester og tverrfaglig ambulant team. Det er tre prosjekter som har som mål å forebygge og utsette behov for kompensierende tjenester (b). En av kommunene gjennomfører et prosjekt som handler om å styrke ambulant rehabiliteringstilbud, med fokus på hjemmerehabilitering og hverdagsmestring. Et annet prosjekt handler om å styrke rehabiliteringstilbudet med videreføring av koordinerende ressurs og videreutvikling av tjenester. Østfold har til sammen fire prosjekter med mål om å sikre at brukere får oppfylt retten til individuell plan og koordinator, der koordinerende enhet tilrettelegger (e og f).

Tilsyn av verger (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på totalt antall kontrollerte vergeregnskap i 2019. Det skal oppgis hvor mange av disse vergeregnskapene embedet har plukket ut og kontrollert basert på egne risikovurderinger.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall vergemål som har vært gjenstand for tilsyn i 2019 utover regnskapskontroll, både planlagte og hendelsesbaserte. Fylkesmannen skal i tillegg kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp. Dette skal inkludere rapportering av gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.6 i tildelingsbrevet.

Totalt antall kontrollerte vergeregnskap antall: 2107 /sentralt uttrekk 1 427 - øvrige 680)

Totalt antall leverte:10 050

Antall verger under oppfølging:480

Antall verger som er fratatt oppdrag:59. Se for øvrig tabell under.

Fylkesmannen i Oslo og Viken førte i 2019 tilsyn i 975 vergeoppdrag for voksne. Av disse utgjorde de planlagte tilsynene tilknyttet faste verger med 20 eller flere oppdrag 308 tilsyn. Samtlige tilsyn er fulgt opp med en tilbakemelding til verge og vergehaver, samt den som eventuelt har sendt inn klage eller bekymringsmelding for tilsynet. I 602 av de 975 tilsynene er resultatet ingen funn, altså at vergen etter Fylkesmannens syn har ivarettatt sitt verv på en tilfredsstillende måte i samsvar med lov og retningslinjer. I 229 saker er det registrert avvik, altså at det er funnet mangler ved vergens rolleutøvelse. Det beror på avvikets art og alvorlighetsgrad hvorvidt vergen blir fratatt vervet, eller om vi mener det er tilstrekkelig med veiledning, og oppfølging for å sikre at avviket ikke gjentar seg. De resterende 144 tilsynssakene er merket med observasjoner. Her har vi gitt råd og veiledning uten at vi mener vi kan fastslå at vergen har gjort noe galt, selv om det kan være ting med kommunikasjon eller andre forhold som kunne vært løst annerledes.

De planlagte tilsynene med verger med 20 eller flere oppdrag er gjennomført ved at vergene er blitt bedt om å sende inn en generell vergerapport, i tillegg har vi plukket ut tilfeldige enkeltsaker tilknyttet hver verge for å danne oss et bilde av deres forståelse og utøvelse av vergerollen. Det har blitt gitt tilbakemelding i hver enkelt sak, i tillegg til en generell tilbakemelding der vi har sett på det vi har fått innsendt, i tillegg til øvrige klager og tilsynssaker,

regnskap, godtgjøring og ellers gjennomgang av den enkelte verges saker. I de 308 planlagte tilsynene som er avsluttet er det fastslått avvik i 61 av dem. Avviket er i all hovedsak begrunnet med at vergen enten har slurv med regnskap eller økonomiforvaltning, alternativt ikke har besøkt vergehaver, noe Fylkesmannen i Oslo og Viken forutsetter at alle verger gjør årlig. Det er også endel tilfeller der det er avvik knyttet til rolleforståelse, typisk at vergen gjør arbeid utenfor mandatet, men det forekommer også enkelttilfeller der vergen ikke i tilstrekkelig grad involverer vergehaver i beslutninger, og ivaretar selvbestemmelsen. Det er fortsatt en del planlagte tilsyn som ikke anses avsluttet da vi har dem under ytterligere oppfølging der vergen skal komme med tilbakemelding, eller vi på annen måte skal se at vergen har forbedret de avvik vi har påpekt.

Antall kontrollerte vergeregnskap og antall kontrollert på bakgrunn av egne risikovurderinger

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
2 107	10 050	480	59

Gjennomføring av særskilt oppgave på EMA-feltet (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på gjennomføringen av den særskilte oppgaven på EMA-området, jf. punkt 5.3.4.6 i virksomhets- og økonomiinstruksen.

Når det gjelder de generelle føringene har vi løpende forelagt saker og problemstillinger for SRF, herunder behov for retningslinjer for saker om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, æresrelatert vold mm, og retningslinjer for varsling etter Wien konvensjonen artikkel 37 bokstav b. På bakgrunn av tilbakemeldinger fra SRF har FMOV besvart henvendelser og deltatt på møter alene eller sammen med SRF.

Angående bistand til de øvrige embeter - opplæring og veiledning. For å effektivisere dette arbeidet strømmes våre kurs til våre representanter også for de øvrige fylkesmannsembetene. Kurs avholdt som er relevant i opplæringen i 2019 er: negativ sosial kontroll og menneskehandel gjennom Østlandsnettverkets kurs «Negativ sosial kontroll» - er det noe å snakke om?, barnesamtalen, barnets rett til å bli hørt, barnkonvensjonen og RVTSSs snakkeverktøy www.snakkemedbarn.no, og asylsøkeres rett til helsetjenester og asylbarn.no

Fylkesmannen har sendt ut nyhetsbrev i 2019 med informasjon som er viktig i tilknytning til representantordningen. Vi sender ut løpende informasjon av betydning dersom informasjonen ikke kan vente til et nyhetsbrev.

Fylkesmannen veileder jevnlig andre embeter når de kontakter oss med spørsmål i tilknytning til representantordningen. Spørsmål om tolkning og/eller anbefalinger i forbindelse med prinsipielle/overordne saker skilles ut og forelegges eventuelt SRF.

Fylkesmannen i Oslo og Viken skal i forbindelse med oppdraget ha kompetanse på menneskehandel og bidra til at denne kompetansen spres til øvrige embeter og til representantene.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har hatt et midlertidig prosjekt for å sikre tilstrekkelig kunnskap på område og har videreført dette som en varig ordning. Vi har evaluert prosjektet med spesialiserte representanter og verger, og ferdigstiller i disse dager rapport over prosjektet. Evalueringen har skjedd gjennom workshop med deltakerne samt elektroniske undersøkelser. Flere av deltakerne har også sendt inn rapporter fra oppdrag, som danner grunnlag for Fylkesmannens vurdering av prosjektets effekt. Prosjektet er besluttet videreført, og skal utvides til å også gjelde voksne personer som faller inn under prosjektets mandat. Rapporten vil sendes SRF. Fylkesmannen har opprettet kontakt med seksjon for mindreårige ofre for menneskehandel i bufdir.

Fylkesmannen holder seg også løpende oppdatert på område ved å lese informasjon fra Koordineringsenheten for menneskehandel og ved godt samarbeid med utlendingsforvaltningen og politiet i enkeltsaker.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en vurdering av andelen opprettede vergemål for voksne hvor det er gjennomført samtale med vergehaver gjennom 2019.

Fylkesmannen skal kort rapportere på hvordan metoden for samtaler utarbeidet av Statens sivilrettsforvaltning har blitt tatt i bruk og hvilke erfaringer som er gjort gjennom året.

For hele 2019 har FMOV ihht tall fra Power BI gjennomført 880 samtaler, mens vi i 1456 ikke har gjennomført samtalen. Den største årsaken til at samtaler ikke er gjennomført er at saksbehandler etter en konkret vurdering basert på sakens dokumenter og informasjon fra personer i nær tilknytning til vergehaver, vurderer det slik at personen det gjelder ikke er i stand til å forstå hva saken gjelder. En mindre andel ikke gjennomførte samtaler skyldes at det ikke har vært mulig å få tak i vedkommende.

Dersom det foreligger informasjon i saken om at samtale frarådes eller at en gjennomføring av den er formålsløs foretar vi ingen samtale. I tillegg undersøker vi med leger, ansatte i boliger og nærstående om hvorvidt det er noen hensikt å foreta en samtale, eller om det kan medføre forvirring og uønsket uro for personen å få en telefonhenvendelse fra oss.

I Oslo og Viken har vi etablert et eget team som har særlig ansvar for å gjennomføre krevende telefonsamtaler eller avholde møte med vergehavere og ev. andre. Samtaleteamet (ca. 15 personer) og de som er ansvarlige for tilsyn med verger, har hatt opplæring med Liv Brauer over to dager. Vi tar med oss metoder og forbedringspunkter inn i saksbehandlingen og i samtaler med vergehaver og andre. Det er avholdt vergesamlinger på våre tre

kontorsteder for å sikre at vergene også får opplæring og øvelse i samtalemotodikken. Øvrige medarbeidere i avdelingen har deltatt på samlingene for å sikre at metodikken gjøres kjent, innarbeides, og tas i bruk av alle som er i kontakt med vergehavere på telefon eller i møter.

Fratakelse av vergeoppdrag (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på hvor mange verger som er fratatt sitt oppdrag i 2019 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen.

Fylkesmannen skal også rapportere på antall verger som har blitt fratatt vergeoppdrag i løpet av 2019 på bakgrunn av andre tilsyn og en kort redegjørelse om årsaker til fratakelsene.

Voksne:

Antall verger fratatt sitt oppdrag i 2019 som en konsekvens av funn i regnskapskontrollen er 59.

Antall verger fratatt oppdraget på bakgrunn av øvrige tilsyn er 149.

Totalt er verger fratatt 208 oppdrag som en følge av tilsyn i 2019.

I 71 av de 149 sakene der vergen er fratatt vervet etter tilsynssak, er det fra Fylkesmannens side konkludert med at vergen har ivaretatt vergehavers interesser tilfredsstillende. I disse sakene er årsaken til at vi likevel har byttet verge at vergehaver selv har ønsket det, og at vi av hensyn til vergehavers selvbestemmelse, har imøtekommet dette.

De resterende av de 149, altså 78. Har følgende forklaringer.

Ikke levert økonomisk status 23 saker. De resterende 55 fordeler seg på ulike årsaker der verge ikke har ivaretatt vergehavers interesser. Disse fratakelsene kan deles inn i to hovedgrupper. For det første oppdrag der vergene rett og slett ikke gjør det som forventes, og der de i liten eller ingen grad utfører oppgavene de er oppnevnt for å ivareta. For det andre er det gruppen fratakelse der verger har handlet direkte i motstrid med vergehavers interesser ved å forsyne seg av midler, eiendommer osv. til seg selv eller andre uten Fylkesmannens godkjenning. Her faller også andre saker inn der vergen grunnet sin handlemåte i oppdraget fremstår åpenbart uegnet. I denne gruppen varierer det fra mindre alvorlige tilfeller der vergen ikke vil, eller er ute av stand til å forklare hvorfor disposisjoner eller handlinger er utført, men der vi ikke har holdepunkter for å si at det er gjort med viten og vilje, til saker der det fremstår sannsynliggjort at man bevisst har underslått midler eller på annen måte utført handlinger som gjør at man åpenbart ikke er egnet til å være verge.

Mindreårige:

Det er ingen verger for mindreårige som er fratatt oppdrag som følge av funn i regnskapsgjennomgangen i 2019.

FMOV fratok en verge 15 oppdrag som representant/verge på bakgrunn av en alvorlig bekymringsmelding hvor vergen ble etterforsket for straffbart forhold mot en tidligere mindreårig han var representant for.

FMOV og seksjon mindreårig vil bedre sine rutiner for føring av tilsyn i saker hvor vi mottar forespørsler om bytte av verge/representant. Disse tilfelle vil fremover bli registrert som tilsyn tilsvarende som i voksensakene.

Til nå er det opprettet «endre-saker» uten at det er registrert «tilsyn». Dette gjelder også for tilfeller hvor barnet ikke har vært fornøyd med vergen. Sakene er løst med forhåndsvarsel og fratakelse/fritak uten at det er sendt egne brev om tilsyn.

Dette skillet i vår saksbehandling medfører at tallene er lavere enn hva som reelt sett ville vært tilfellet dersom vi hadde behandlet sakene likt som i sakene for voksne. Endringen i rutinene vil sikre at vi gjør dette på tilsvarende måte i fremtiden.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av løpende saker når dette har vært hensiktsmessig.

I forbindelse med saksbehandlingen vurderer FMOV hver sak konkret for å avklare vergehavers behov. I vårt notat som brukes ved samtale, er det et eget punkt som krytter seg til individtilpasning. I den grad det lar seg gjøre, kartlegger saksbehandler, gjennom samtalen, hvilket behov som foreligger. Sammenholdt med de behov som fremkommer av sakens dokumenter og eventuelle opplysninger fra nærstående, tilpasses vergemålets omfang.

Samtaler gjennomføres i tråd med de føringer som er gitt. Ved gjennomgang av løpende saker underveis i vergemålet, særlig ved henvendelse fra verge om behov for endring av mandat enten det er utvidende eller innskrenkende, gjøres samme avklaring.

Gjennomgang av rutiner og praksis i forbindelse med sammenslåing av embeter (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal kort redegjøre for gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.7. i tildelingsbrevet.

Det er laget et dokument som skal samle og identifisere ulikheter, sikre oppfølging og rettslikhet etterhvert som disse oppdages. Ledergruppen og fagledere har vært ansvarlig for å avdekke, identifisere og samkjøre ulikheter på tvers av kontorsted/seksjon. Dette gjelder både maler og rutiner. Alle samkjørte/omfrente dokumenter, gjennomgås og konkluderes på i ledergruppen.

Vurdering - gjennomføring og oppfølging av oppdrag 3.3.2.2.4 (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en beskrivelse og vurdering av gjennomføringen av oppdrag 3.3.2.2.4. Fylkesmannen skal også gi en kort beskrivelse av hvordan erfaringene fra oppdraget tenkes fulgt opp fremover.

Oppdrag 3.3.2.2.4 -Fylkesmannen skal i tråd med føringer fra Statens sivilrettsforvaltning (SRF) utføre oppdraget «Gjennomgang av saker hvor vergemål kan være opprettet mot den enkeltes vilje», jf. Justis- og beredskapsdepartementets (JD) oppdragsbrev 3/2018 til SRF av 7. desember 2018.

Ved håndteringen av dette oppdraget har vi fulgt de retningslinjer som SRF påla oss. Det ble også opprettet et eget telefonnummer, og inngående samtaler ble knyttet til dette. Nummeret ble distribuert i utsendelsen, og var betjent av medarbeidere med spesiell opplæring i samtalemotdikk - altså samtaleteamet vårt. Utsendelsen fra Fylkesmannen i Oslo og Viken var på tilsammen 11044 brev. 5670 brev til verger og 5374 brev til vergehavere. Som følge av omfanget av utsendelsen og kort frist ba vi om hjelp til utskrift og utsendelse fra Allkopi.

Fra 1. februar, til telefonnummeret ble viderekoblet inn på ordinært nummer og vaktordningen på samtaleteamet ble avviklet 14. mars, ble 370 samtaler besvart. Det ble opprettet aktivitet for oppfølging fortløpende som følge av telefonhenvendelsene.

I tillegg kom det inn svarbrev og andre skriftlige henvendelser som ble markert med kjennetegn selvbestemmelse. Dokumentene ble innregistrert som aktiviteter på sak og lagt til en egen fordelingsbraker for senere fordeling til saksbehandlere på opprettgruppen.

Alle aktiviteter knyttet til oppdraget ble markert med oppdrag selvbestemmelse i tilleggsinfo i aktivitetene for å gjøre det mulig for fylkesmannen lokalt å kunne søke opp antall aktiviteter under arbeid tilknyttet oppdraget.

Som følge av gjennomføringen av oppdraget, ble 64 saker om vergemål avsluttet. 86 saker ble behandlet som avsluttaktivitet men her ble resultatet at vergemålet skulle videreføres.

Oppdraget og dets utførelse bar preg av hastverk, og var ytterst ressurskrevende. Det ble gjort enkelte justeringer i VERA, men på bakgrunn av kort tid til å forberede oppdraget, ble det ikke gjort grundig nok jobb for å sikre at rutineene ga "riktig" statistikk. Vi fikk god trening i å bruke samtalemotdikken som verktøy, og erfaringene fra samtaler og møter har gjort oss jevnt over bedre rustet til fremtidig saksbehandling.

Gjennomføring av oppdrag 3.3.2.1.8. (fra kapittel 7.3.4.1.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal kort redegjøre for gjennomføring og resultater av oppdrag 3.3.2.1.8. i tildelingsbrevet.

Oppdrag 3.3.2.1.8 - Fylkesmannen skal følge opp gjennomgangen som ble gjort i forbindelse med oppdrag 3.3.2.1.5 i tildelingsbrevet for 2018. Fylkesmannen skal i løpet av 2019 ha en betydelig nedgang i bruken av advokater som verge med timebetaling etter offentlig salærsats.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har lagt ned et betydelig arbeid for å redusere bruken av advokater med offentlig salærsats.

Vi har hentet ut lister fra SRF og gjennomgått alle saker hvor advokat var oppnevnt som verge. Fylkesmannen har endret oppdraget for advokatverger i de tilfellene det ikke er behov for juridisk bistand i utøvelsen av oppdraget.

Fylkesmannen i Oslo og Viken innvilger offentlig salærsats kun når vergehaver har økonomi til å betale dette selv, ønsker å ha advokat som verge og forstår at kostnadene til dette er høyere enn ved bruk av fast verge.

I tillegg oppnevner vi advokater i enkelte unntakstilfeller, f.eks. i skiftesaker eller andre saker hvor det foreligger et særlig behov.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Fritt rettsråd

Vi har mottatt 7744 saker om fritt rettsråd. Dette utgjør både søknader og salærkrav. 6761 saker er innvilget. 1070 er avslått.

Saksbehandlingstiden varierer, da svært mange av salærkravene blir tatt umiddelbart, mens søknader tar noe mer tid - ca 4 uker.

Vi hadde 340 saker i restanse ved årsskiftet.

Fri sakførsel

Vi har mottatt 180 saker som gjelder fri sakførsel. 50 søknader er innvilget og 108 er avslått. Noen saker er fortsatt til behandling.

Sakene blir i det vesentligste behandlet innen 4 uker.

Se forøvrig innsendt statistikk for 2019.

Forbruk

Bokført kappost 047001: totalt kr 55 285 056.

Av dette utgjør:

Tolker (både personinntekt og næringsinntekt) : kr 1 710 41 (vi reagerer imidlertid på det lave tallet hva gjelder personinntekt)

Reiseutlegg tolker og advokater: kr 357 426

Kontrollkommissjonen: kr 8 692 012

Salær kr 44 225 585 (totalsum, minus alt uten prosjektkode, samt tolker m.v. med prosjektkode)

Forventet forbruk

Vi legger til grunn at utbetalingene via rettshjelpordningen vil øke i 2020. I vurderingen har vi sett hen til det særskilte rettshjelpiltaket som er etablert i forbindelse med NAV-saken. Vi ser heller ikke bort fra at det kan bli en økning som følge av endring knyttet til saker om tilbakekall av statsborgerskap. I tillegg antar vi at økning i salærsatsen vil medføre en viss økning. Vi vil holde dere orientert dersom vi ser endringer, både mht. sak og utbetalinger.

Retts hjelp

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkome søknader	7 924	7 744	180
Innvilgede søknader	6 811	6 761	50
Avslåtte søknader	1 178	1 070	108

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Forbruk

Bokført kappost 047001: totalt kr 55 285 056.

Av dette utgjør:

Tolker (både personinntekt og næringsinntekt) : kr 1 710 41 (vi reagerer imidlertid på det lave tallet hva gjelder personinntekt)

Reiseutlegg tolker og advokater: kr 357 426

Kontrollkommissjonen: kr 8 692 012

Salær kr 44 225 585 (totalsum, minus alt uten prosjektkode, samt tolker m.v. med prosjektkode)

Forventet forbruk

Vi legger til grunn at utbetalingene via rettshjelpordningen vil øke i 2020. I vurderingen har vi sett hen til det særskilte rettshjelpiltaket som er etablert i forbindelse med NAV-saken. Vi antar at det kan bli en økning som følge av endring knyttet til saker om tilbakekall av statsborgerskap. I tillegg antar vi at økning i salærsatsen vil medføre en viss økning.

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.3 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- Ny sjekklister som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Ny sjekklister og klimaprofiler er gjort kjent for kommunene i våre faste møtearenaer. Så orienterer vi om DSBs veiledere og sjekklister i plandialogen om kommuneplan, arealplaner og reguleringsplaner. Videre tar vi dette opp på oppstartmøter, i våre skriftlige innspill til planer og i dialogen knyttet til oppfølgingen av innsigelser. Vi vil også legge til at våre kommunekontakter viser til gjeldende veiledningsmaterieell for kommunal planlegging i den løpende fagdialogen. Vi nevner også nytt, relevant veiledningsmaterieell på møter i kommunenes beredskapsråd. Vår vurdering er at summen av faglige veiledere i samfunnsplanleggingen er svært konkrete og nyttige for oss og kommunene. Siden vi ser at det fortsatt er kommuner som ikke har et godt grep på samfunnssikkerhet i arealplanleggingen, vil vi legge til rette for fagsamlinger i 2020 for kommunenes planmedarbeidere og beredskapskoordinatorene. På grunn av etableringen av vår nye organisasjon var det ikke rom for dette i 2019.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

For hvilke storulykkevirksomheter er det etablert hensynssoner?

Vi har kartlagt om kommunene med storulykkebedrifter har etablert hensynssoner. Dette gjelder 16 kommuner. Ti kommuner har så langt besvart kartleggingen. Kommunene Enebakk, Sarpsborg, Ullensaker, Røyken og Hurum har etablert hensynssoner.

Vi hadde storulykker og kommunens ansvar i planarbeidet som tema på kommunekonferansene på Sundvollen og i Ski. Status, krav og aktuelt veiledningsmaterieell ble presentert av DSB. Vi tar også opp disse problemstillingene på tilsyn i de kommunene som har storulykkebedrifter. I tillegg er dette viktig i den løpende dialogen våre kommunekontakter har med den enkelte kommune. Vi bringer også dette opp på oppstartmøter og følger det opp i det løpende planarbeidet. Vi jobber med en GIS-løsning for å sikre bedre oversikt over storulykkebedriftene i den løpende behandlingen av plansaker.

Vi vil følge opp kartleggingen i 2020. Dette har også vært tema på våre beredskapskonferanser og i den løpende planbehandlingen og dialogen med kommunene.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Redegjør for status på fylkesROS og tilhørende oppfølgingsplan

Det foreligger FylkesROS med tilhørende oppfølgingsplaner for Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Fylkesmannen i Buskerud og Fylkesmannen i Østfold.

Vi har hatt en ny gjennomgang av disse analysene og oppfølgingsplanene. Vi har besluttet oppstart av ny FylkesROS for Fylkesmannen i Oslo og Viken. Prosjektplanen er utarbeidet og godkjent. Prosessen gjennomføres i 2020. Vi har drøftet mål og rammer for arbeidet i Fylkesberedskapsrådet og hatt innspillrunde på våre to kommunekonferanser. Vi orienterte også om prosessen på fagseminar for atomberedskap. Vi legger DSBs veileder til grunn i det videre arbeidet, og tok våre vurderinger opp på styringsmøtet med DSB.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Hvilke tiltak vurderer embetet har vært viktigst for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Kommunenes beredskap er svært viktig for samfunnets evne til forebygging, håndtering og læring. De kommunale beredskapstilsyn, øvelser med

kriseorganisasjonen, samfunnsplanleggingen og oppfølging av saker etter plan- og bygningsloven er viktige virkemidler for å understøtte disse prosessene.

Vi gjennomførte to kommunekonferanser hver over to dager om kommunenes helhetlige ansvar i samfunnsikkerhetsarbeidet lokalt.

Vi har deltatt på arbeidet med gradert ROS i Trøndelag. Erfaringene herfra blir nyttige og inkluderes i embetets beredskapsarbeid i 2020.

Vi gjennomførte skogbrannmøte med brannsjefene og drøftet samspillet mellom brannsjefen og kommunens beredskapskoordinator. DSB deltok og orienterte om skogbrannberedskapen med vekt på lederstøtte og helikopterberedskapen.

Vi øvde egen kriseorganisasjon, Fylkesberedskapsråd og noen kommuner under Øvelse Oslofjord 2019 på grunnlag av erfaringer fra TRJE18, underliggende planverk og øvrige beredskapsplaner.

For å støtte Fylkesberedskapsrådets funksjon har vi etablert møteplass for politi, helse, forsvar og sivilforsvar. Vi har oppnevnte representanter i respektive LRS og har deltatt på flere møter og større seminarer. Vi har lagt vekt på kommunikasjon og samspill med HV-distriktenes liaisoner og deltatt på fagdager og seminarer i regi HV.

Vi har hatt møte med NVE i forbindelse med utarbeidelsen av nytt kartgrunnlag for naturfare og fulgt dette opp i arealplanleggingen.

Vi har medvirket i en felles workshop om vannforsyning og beredskap i Drammensregionen. Et særlig fokus på sykehusenes vannforsyning og videre samarbeid med Mattilsynet.

For å styrke helheten og kommunenes rolle i atomberedskapen gjennomførte vi en todagers CBRNE fagkonferanse og med medvirkning fra sentrale aktører. Dette følges opp med en ukes atomberedskapsøvelse i 2020.

Vi gjennomførte tre regionale fagdager i beredskap og krisekommunikasjon for kommunene med svært god deltakelse. Evalueringsrapporten viste at dette var et nyttig tiltak.

Vi samlet Grenserådet til et todagers møte for å drøfte samarbeidsavtaler og felles problemstillinger. Embetsledelsen har årlige møter med sine kolleger i Länsstyrelsen for å styrke og konkretisere samarbeidet. Et viktig tema var samarbeidet om skogbrannberedskapen. Det er utviklet et godt samarbeid mellom nødetatene og mellom kommunene.

Vi prioriterer deltakelse på nasjonale, regionale og lokale fagkonferanser og samlinger, holder foredrag og bidrar etter behov i utvikling og planlegging av kunnskapsbyggende tiltak.

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Vi har ikke fullført revisjonen av det underliggende planverket. Arbeidet videreføres i 2020.

Vi har samarbeidet med andre embeter om revisjon av underliggende planverk. TRJE18 synliggjorde en rekke utfordringer som vi har jobbet aktivt med. Øvelse Oslofjord 2019 omfattet flere av disse tiltakene og vi øvde vår egen stab med fokus på underliggende planverk og embetets øvrige beredskapsplaner. Vi har utarbeidet forbedringspunkter knyttet til både det underliggende planverket og sammenhengen med ugradert planverk. Vi involverte nøkkeletater i FBR og drøftet flere tiltak knyttet til informasjon- og rapporteringsrutiner, forsyningssikkerhet, leveranser og prioritering av kritiske forsyninger og tjenester samt behovet for ansvarsavklaringer på en del områder. Dette er ivaretatt i fagdialogen med DSB og brakt videre til relevante sentrale aktører.

Videreutvikling av sivilbeskyttelsestiltak (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status i arbeidet med å bistå Sivilforsvaret i pilotprosjekt for videreutvikling av sivile beskyttelsestiltak.

Vi har hatt møter med sivilforsvarsdistriktene og avklart forventninger til vår rolle. På det grunnlag har vi løftet inn problemstillingene i Fylkesberedskapsrådet, på kommunekonferansene, i samarbeidsforum for politi, sivilforsvar og forsvar. Videre har vi drøftet dette i forbindelse med TRJE18, Øvelse Oslofjord 2019 og på sivilt-militært kontaktmøte for Østlandet.

Status øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for status på gjennomførte øvelser med kriseorganisasjonen i kommunene.

Det er gjennomført øvelser med kriseorganisasjonen i 9 av 62 kommuner. Øvelsene gjennomføres i henhold til DSBs veiledere og evalueres. Evalueringsrapporten følges opp i den løpende fagdialogen og i tilsynsaktivitetene. Erfaringer blir også tatt opp på våre kommunekonferanser.

Tilrettelegge for helhetlig og systematisk tilnærming i oppfølging av kommuner (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for enhetlig og systematisk tilnærming til samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i oppfølging av kommunene.

Vi har samlet oversikter over tilsyn, øvelser, fagseminarer og andre møteplasser for kommunene i regi Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Fylkesmannen i Buskerud og Fylkesmannen i Østfold. Deretter drøftet vi arbeidsmåter, rutiner og andre interne forhold for å finne gode praktiske, løsninger i tråd med aktuelle føringer og krav. Vi har tatt med oss disse erfaringene i arbeidet med å videreutvikle fagmiljøet og samspillet internt og eksternt. Dette vil være et kontinuerlig arbeid.

Vi har lagt vekt på å videreføre, og ved behov utvikle nye kommunenettverk for både å styrke samarbeidet over kommunegrensene. Dette er også viktig i sammenslåingsprosessene i aktuelle kommuner og for at våre kommunekontakter har et overkommelig antall kommuner i sin portefølje for å sikre lokalkunnskap, tilgjengelighet og samarbeid.

Vi har også drøftet utfordringer og løsninger på de regionale planfora og hatt en god dialog med fylkeskommunen om videreføringen av samarbeidet om saker etter plan- og bygningsloven, beredskap i de videregående skoler og transportberedskap.

Vi vil også fortsette arbeidet med å finne gode løsninger i en virksomhet som har tre lokasjoner når det gjelder informasjonsflyt både gradert og ugradert, møtестrukturer, digitale løsninger og ikke minst avklare beredskapsmessige forhold til FMFA

Tilrettelegge for å styrke samordningsrollen innen samfunnssikkerhetsarbeidet (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status på arbeidet med å tilrettelegge for felles tilnærming og systematisk oppfølging av regionale aktører.

Vi har hatt en omfattende prosess for å tilrettelegge for et godt og systematisk samarbeid med de regionale aktørene. Vi har involvert Fylkesberedskapsrådet og hatt drøftingsmøter for å finne en hensiktsmessig form på både deltakelse, forberedelse, gjennomføring og oppfølging av rådets drøftinger og prioriteringer. Vi har gjennomført rådets faste møte samt involvert relevante medlemmer i forbindelse med Øvelse Oslofjord. Vi har god dialog med aktørene og dette har stor betydning for både oppfølgingen av det sivilmilitære samarbeidet og kommunal beredskap. For å sikre behovet for å ivareta det konkrete arbeidet med underliggende planverk, oppfølging handlingsplaner i FylkesROS, helseberedskap og forsyningssikkerhet har vi bilaterale møteplasser. Endringer i risikobildet, kritiske samfunnsfunksjoner og evalueringer fra øvelser og hendelser er viktige elementer i dette. Vi har også jobbet med den embetsinterne strukturen og behovet for å få på plass gode rutiner, samarbeidsordninger, kommunikasjons- og rapporteringssystemer.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Vi viser til tidligere innsendt økonomirapportering per 31.12.2019 og egen tilskuddsrapportering til Miljødirektoratet.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Status på arbeidet med godkjenning og re-godkjenning av avfallsplaner i havner.

59 havner uten tidligere godkjent avfallsplan er godkjent i 2019 og 22 havner har fått regodkjent sine avfallsplaner. Det betyr at det er 216 havner i Oslo og Viken som har godkjente avfallsplaner. Vi har gjort 1 tilsyn på småbåthavn i år som har manglet godkjent avfallsplan.

se for øvrig tabell under pkt 3.1.4.4.1.3

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Status på gjennomførte tiltak mot fremmede organismer.

Det er gjennomført en rekke tiltak mot fremmede arter, for det meste bekjempelsestiltak i samarbeid med 19 kommuner i fylkene. Tabellen under viser hvordan våre fagmidler er brukt i 2019. Fordelingen på arter er gjort skjønnsmessig basert på erfaringer. Kommunenes egeninnsats i prosjektene varierer fra 50 % og oppimot 90 %. Tiltak i kommuner som ikke har mottatt bidrag fra oss er ikke med i oversikten. Arbeid med handlingsplan og informasjonstiltak er i stor grad utført av personell i korttidsengasjement og av fylkesmannens eget personell.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av tiltaket	Vurdering av tiltakets effekt	Sum
Kjempebjørnekjeks	Bekjempelse	14 kommuner	Oslo og Viken	Arten holdes i sjakk, og drives tilbake	vellykket, må følges opp videre	177 400
Kjempespringfrø	Bekjempelse	15 kommuner	Oslo og Viken	Bekjempelse særlig langs vann og i vassdrag med spredning	Vellykket, må følges opp videre	268 700
Russesvalerot	Bekjempelse	2 kommuner	Oslo-Nesodden	Holde forekomster i sjakk	Vellykket må følges opp videre	97 000
Parkslierekne/-slireknehybrider	Bekjempelse	10 kommuner	Oslo og Viken	Begrenser artens spredning og hindrer arten fra å dominere i prioriterte forekomster	Har ikke nok kunnskap om effekten av tiltaket - strategi må gjennomgås	113 700
Stillehavsøsters	Bekjempelse	5 kommuner	Oslofjorden	Bekjempelse, overvåking av bekjempende områder og noe kartlegging. Arten holdes i sjakk på prioriterte strender	Vellykket der den bekjempes, rapportert om mindre østers i 2019 en ventet	80 000
Kanadagullris	Bekjempelse	4 kommuner	Oslo-Nesodden-Bærum-Drammen	Bekjempelse av prioriterte forekomster - Hindrer arten fra videre dominans i de forekomster som bekjempes	vellykket der den bekjempes	94 500
Rynkerose	Bekjempelse	5 kommuner	Drammen-Røyken-Hurum-Bærum-Nesodden	bekjempelse på prioriterte forekomster Hindrer arten fra å dominere der den bekjempes og begrenser spredning inn i nærliggende naboområder	vellykket der den bekjempes, må følges opp over lang tid	112 000
Gravbergknapp	Bekjempelse	1 kommune	Bærum	Bekjempelse i utvalgt naturtype grunnlendt kalkmark	vellykket der den bekjempes men må følges opp over tid	35 900
Brunstorknebb	Bekjempelse	1 kommune	Nesodden	bekjempes i en prioritert forekomst for å hindre videre spredning	Vellykket, må følges opp med videre innsats og overvåking	13 000
Kuletistel, russekål, strandkarse	Bekjempelse	1 kommune	Oslo	Hindre artene fra å dominere der de bekjempes og forebygge spredning til nærliggende områder	Vellykket, holder de i sjakk der det bekjempes	72 800
Karplanter	Informasjonstiltak	Informasjon og veiledning	Oslo og Viken	Utarbeidet og tilrettelagt informasjon på fylkesmannens hjemmesider, arrangert samling for kommuner veiledning og koordinering	vellykket men må følges opp med gjentatt innsats for å opprettholde kunnskap og bevissthet, nettsidene må bearbeides noe mer	145 000
Alle	Utarbeidelse av regional handlingsplan	sammenstilling og utvidelse av planer fra tidligere fylker	Oslo og Viken	Handlingsplaner fra FMOA og FMØS er satt inn i ny felles struktur og vil være førende for prioriteringer i hele Oslo og Viken	Vellykket, skal sendes på sinnspillrunde våren 2020	150 000
						1 360 000

Vannforvaltningstiltak (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Status på vannforvaltningstiltak i vedtatte regionale tiltaksprogrammer fra 2016 innenfor eget myndighetsområde, ved utdrag/utskrift fra Vann-Nett.

Avvist - 33

Ferdig - 86

Foreslått - 57

Planlagt - 35

Startet - 262

Utsatt - 65

TOTALT - 538

Utvalgte naturtyper (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Status på utvalgte naturtyper (UN):

- 1) Antall plansaker som berører UN-lokaliteter.
- 2) Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter.

Fylkesmannen har i 2019 ikke hatt kapasitet til å føre konkret oversikt over antall plansaker som berører UN-lokaliteter. I de plansakene som berører UN-lokaliteter så er hensynet til lokalitetene i stor grad fulgt opp av kommunene. Der hvor det eventuelt kommer i konflikt gjøres det en vurdering av omfang og konsekvens for lokaliteten. I de sakene hvor konsekvensen blir for stor fremmer Fylkesmannen innsigelse. Dette ble ikke nødvendig i 2019. Slike planforslag blir i hovedsak løst gjennom dialog.

Status på utvalgte naturtyper (UN)

Antall saker fordelt på utvalgte naturtyper	Totalt antall saker	Kysttynghei	Slåttemark	Slåttemyr	Kalksjøer	Kalklindskog	Hule eiker
Antall plansaker som berører UN-lokaliteter	0						
Antall plansaker hvor det er tatt hensyn til UN-lokaliteter	0						

Fylkesmannen har i 2019 ikke hatt kapasitet til å føre konkret oversikt over antall plansaker som berører UN-lokaliteter

Sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner (fra kapittel 7.3.5.6 i TB)

Rapportere på

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner: Det skal rapporteres på følgende: Antall nye pålegg som er gitt, antall løpende pålegg og antall frivillige avtaler med konsesjonær. Rapport om løpende pålegg skal deles i pålegg om fiskeutsetting og øvrige pålegg

2019 er det fastsatt 1 pålegg hjemlet i konsesjonsvilkår. Det gjelder utsetting av ørret i Heggelivassdraget i Bærum. Aktiviteten de senere årene har ligget på 1-2 pålegg. Påleggene blir revidert etter behov basert på oppdaterte undersøkelser i regi av regulantene), bl.a. etter henvendelse fra rettighetshavere. Regulantene foretar ofte tiltak på frivillig basis (biotopforbedring osv.). Dette blir utført innenfor rammer /tillatelser gitt fra FM/NVE. Slike tilfelle anses pålegg ikke å være nødvendig. I eldre konsesjoner foreligger det heller ikke naturfaglig vilkår. Avventer derfor at også eldre konsesjoner får innarbeida standard naturforvaltningsvilkår eller bli revidert.

Ellers er det løpende møter/befaringer med regulanter etter behov.

Status på sektormyndigheten hjemlet i vassdragsreguleringskonsesjoner

Betegnelsen	Antall
Nye pålegg	1
Løpende pålegg om fiskeutsetting	22
Løpende pålegg øvrige	0
Frivillige avtaler med konsesjonærer	0

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Tilsynsarbeid i 2019 har vært hektisk, men kjempegøy. De tidligere embetene jobbet mye likt med samordning av tilsyn, men allikevel ble det en stor overgang å jobbe med dette, som et sammenslått embetet på grunn av vårt gigante embetet og et stort antall tilsyn.

Mye av fokuset har naturligvis internt vært å etablere strukturer og arbeidsprosesser, som gjør at vi kan jobbe med tilsynssamordning systematisk og målrettet, og ikke når vi har tid til det. Det første vi begynte med var å drøfte med embetsledelsen om embetets ambisjonsnivå på dette feltet og få nødvendige fullmakter for å komme i gang med utrulling av dette arbeidet i fagavdelingene. Embetsledelsen forpliktet seg gjennom oppfølging av tverrfaglige prosjekter også en oppfølging av tilsynssamordning. For å gjøre veien kort fra staben, som skal samordne tilsyn, til fagavdelingene fant vi ut at samordningsgruppen, bestående av seksjonsledere må benyttes. Hvert tredje uke har samordning av tilsyn vært på dagsorden og er det fortsatt den dag i dag. Da seksjonsledere ikke nødvendigvis er de som sitter tettest på tilsynsarbeid, har vi også opprett en tilsynskoordineringsgruppe, som jobber med det praktiske rundt samordning av tilsyn. Det er vedtatt flere rutiner, som ansvarliggjør og tydeliggjør roller fra øverste ledelse til tilsynslederne. I forbindelse med ny kommunelov har vi hatt informasjonsmøter med enkelte av våre fagavdelinger, både for å informere om endringer i regelverket og ikke minst for å forberede avdelinger på å ta i bruk nasjonal tilsynskalender fra 1.1.20.

Eksternt har vi opprettholdt både kontakt og fysiske møter med statlige tilsynsetater og kontrollutvalgssekretariater for våre kommuner og fylkeskommuner. Vi mener å ha god dialog med disse og terskelen for å ta kontakt med hverandre er lavt. Av saker som har blitt satt på dagsorden vært kap. 30 i ny kommunelov, tilsynskalender, veileder for å bedre samordning av statlig tilsyn og egenkontroll, harmonisering av tilsynsbegreper, gjensidig informasjonsutveksling om kommende tilsynsplaner m.m. Felles plan for koordinerte tilsyn har også blitt utarbeidet, og lagt ut på vår hjemmeside.

Tilsynsbelastningen hos oss har vært jevnt fordelt mellom kommuner og med den enkelte kommune. Tilsyn er ikke bare et tilsyn, og det gjøres forskjell når tilsynsbelastningen vurderes på den enkelte kommune om både hva slags type tilsyn det er, hvem det er med og hvilke metoder som benyttes. Selv om tilsyn kan være mange i antall, er de nødvendigvis ikke tyngende for kommunen, da de berører ulike deler av kommuneorganisasjonen. Vi har ikke mottatt spesielle tilbakemeldinger på den samlede tilsynsbyrden fra våre kommuner, bortsett fra sammenslåingskommuner, som ikke var særlige fornøyde med den planlagte aktiviteten mot dem. Men da disse tilsynene var risikovurderte, ble de allikevel gjennomført.

Når det gjelder arbeid med læring og forbedring i forbindelse med tilsyn har vi ikke gjort noe særskilt utover det tilsynsmetodene legger opp til i forbindelse med lands-omfattende- og felles nasjonale tilsyn. Altså at vi har veiledningsmøter for flere kommuner, enn de som reelt sett skal få tilsyn.

Av øvrig arbeid med samordning av tilsyn vil vi opplyse om at vi har sidd i arbeidsgruppen for arbeid med Tilsynskalender og Veileder for samordning av

kommunal egenkontroll og tilsyn. Dette har vært to lærerike prosjekter med mye læring og inspirasjon.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi:

Fylkesmannen sørger for videreformidling av økonomibestemmelsene og informasjon fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I 2019 har vi hatt fokus på ny kommunelov og tilhørende forskrifter. Vi har hatt flere henvendelser fra kommunene knyttet til dette.

Vi har drevet aktiv veiledning mot flere kommuner. Spesiell oppmerksomhet har vært viet til fellesnemnda for Indre Østfold. Her har Fylkesmannen vært tydelig på at investeringer må utsettes til ny kommune er dannet. Dette er basert på kommunenes egne situasjonsbeskrivelser, fellesnemndas uttalelse til Fylkesmannen om årsbudsjett og økonomiplan og det antatte økonomiske utgangspunktet for Indre Østfold kommune. Fylkesmannen har bidratt på møter i Fellesnemnda og møter i kommunestyret både i Eidsberg og Spydeberg.

Vi har deltatt på et møte med økonomisjefene i Hallingdal der vi har veiledet om generelt om god kommuneøkonomi med fokus på ny kommunelov og bruk av finansielle måltall. Vi planlegger flere slike møteplasser fremover.

Informasjon om kommuneproposisjon og statsbudsjett

Informasjon om hovedpunktene i kommuneproposisjonen utarbeides og sendes skriftlig til alle kommunene.

Vi avholdt informasjonsmøte for økonomisjefene om hovedpunktene i statsbudsjettet samme dag som budsjettet ble lagt frem. Dette møtet ble også streamet. Alt materialet som ble utarbeidet ble også oversendt skriftlig til kommunene.

Spørsmål fra kommuner om proposisjonen og statsbudsjettet blir fulgt opp og besvart løpende.

KOSTRA

Vi foretar en gjennomgang av nøkkeltall for å identifisere vesentlige feil og mangler. Vi besvarer også en del henvendelser fra kommunene.

Eiendomsforvaltning har vært fokusområde siden 2016, og vi har hatt tett dialog med flere av kommunene for å rette opp i feilrapporteringer. Dette arbeidet har bidratt til færre feil i rapporteringen på dette området.

Vi bruker KOSTRA-data aktivt i styringsdialogen med kommunene sammen med annen fagstatistikk. Vi oppfordrer ellers kommunen særlig til bruk av tilgjengelige KOSTRA-data i sine styringsdokumenter og ulike analyser internt.

ROBEK

I 2019 ble Nedre Eiker kommune og Halden kommune utmeldt av ROBEK. Ved utgangen av 2019 var ingen kommuner i Oslo og Viken innmeldt i ROBEK. Flere kommuner melder imidlertid om store utfordringer i driften og situasjonen for flere ser krevende ut og vil kreve tettere oppfølging.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.2.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

I 2019 ble Nedre Eiker kommune og Halden kommune utmeldt av ROBEK. Ved utgangen av 2019 var ingen kommuner i Oslo og Viken innmeldt i ROBEK.

Flere kommuner melder om store utfordringer i driften og situasjonen for flere ser krevende ut for flere av kommunene. Vi er i tett dialog med noen av disse kommunene. Dette arbeidet vil forsterkes i 2020 og vi vil legge opp til en tettere dialog med de kommunene der utfordringsbildet viser krevende prioriteringer.

Skjønnsmidler (fra kapittel 7.3.6.2.3 i TB)

Rapportere på

Omtale av prosess med kommunene i tildelingen av skjønnsmidler for 2020.

Alle søknader om prosjektskjønn ble mottatt og behandlet i ISORD, og rapporter/dokumentasjon fra prosjekter ligger også i basen.

Informasjon om prosjektskjønn ble gitt til våre kommuner under statsbudsjettsamling, som et eget brev og gjennom vår hjemmeside. Responser på midlene har alltid vært formidabel og medfører at vi må gjøre en hard prioritering av innkomne søknader. I 2019 fikk vi inn prosjektskjønnsøknader for godt over 50 mill. kroner, men hvorav litt over 14 mill. kroner til sammen ble utbetalt Oslo og kommuner i Viken.

Prosjektene som fikk midler ble valgt gjennom flere interne prosesser. I første runde var det stab for kommuneøkonomi som valgte ut prosjektene som etter departementets retningslinjer kvalifiserte seg til midler. I andre runde ble prosjekter som vi var usikre på diskutert i vår samordningsgruppe dvs. med representanter fra alle fagavdelinger. I tredje runde ble prosjektene pga. begrenset avsatt ramme valgt ut til endelig tildeling. Felles for de prosjektene vi har valgt å støtte er at flere kommuner samarbeider om dem, prosjektene er tverrfaglige, de omhandler på en eller annen måte en forenkling for innbyggere og at prosjekter har potensial for erfaringsoverføring til andre kommuner med liknende problemstillinger. For å nevne noen temaer omhandler prosjektene barnefattigdom, utenforskap, arbeid, integrering, helse, samskaping, styrking av lokaldemokratiet m.m.

Vi har også hatt møter med enkeltkommuner som har villet presentere resultater fra prosjekter for oss. Dette er prosjekter som har vært veldig vellykket.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)**Rapportere på**

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Omtale av virkninger og resultater av prosjektene. Noen få innovasjonsprosjekter kan trekkes spesielt fram.

Fylkesmannen skal stimulere til utvikling, fornying og innovasjon i kommunene gjennom bruk av skjønnsmidler og bidra til nettverksbygging og erfaringsoverføring mellom kommuner.

Som Kickoff på digitaliseringsarbeid i et sammenslått embetet ble Vikenkonferanse holdt for alle våre rådmenn, direktører og kommunalsjefer innen innovasjon/digitalisering og fagledere IKT i Viken. Målet med konferansen var å berede grunnen for et effektivt og nyttig samarbeid på digitaliseringsområdet. Det ble rettet oppmerksomhet mot hva kommuner kan gjøre – sammen, med tanke på en region som er i vekst, har lett tilgang på nødvendig digital kompetanse m.m. Under konferansen ble det drøftet utfordringer i kommunal sektor og skissert løsninger og tegnet et mulig fremtidsbilde gjennom utvikling av digitale verktøyer.

Fortsettelsen på vår Vikenkonferanse ble at kommuner i Viken gjennom rådmannsutvalget for de tidligere fylkene ble enige om et felles prosjekt kalt, DigiViken. Dette prosjektet fikk prosjektskjønn for å utvikle et strategisk samarbeid innen digitalisering for hele Viken regionen med kommuner og fylkeskommuner. Prosjektet styres av Bærum kommune, og er i en spennende utviklingsfase. For små kommuner som ikke har kapasitet eller midler til å drive med utviklingsarbeid alene, ser flere fordelene av et bredere samarbeid på tvers av kommuner og sektorer.

Drammen, Nordre Follo og Indre Østfold har hver for seg søkt om prosjektskjønnsmidler. De nevnte kommunene er sammenslåingskommuner og ulike behov med tanke på at nye strukturer i organisasjonen skal etableres.

- Prosjektet til Drammen kommune tar sikte på å sikre gode lokaldemokratiske løsninger ved sammenslåingen. I prosjektet skal det utvikles nye lokaldemokratiske metoder, opplæringsprogram og digitale løsninger som skal gjøre det enkelt å medvirke og interessant å delta i lokaldemokratiske arbeid.

- Nordre Follo har siden 2018 arbeidet med et prosjekt som handler budsjettprosess som endringsarena. Dette prosjektet har tre overordnede mål: - Å styrke sammenhengen mellom planprosesser og budsjettprosessen - Å tydeliggjøre det politiske handlingsrommet - Å legge et grunnlag for god økonomistyring i Nordre Follo.

- Indre Østfold har startet opp et arbeid knyttet til å utarbeide planstrategi og kommuneplan for den nye kommunen. I forbindelse med dette arbeidet, ønsker kommunen å være med i utviklingsprosjekter for å legge et godt grunnlag for politisk arbeid i den nye kommunen. Indre Østfold ønsker derfor å delta i KS sitt utviklingsnettverk «samfunnsdelen som politisk virkemiddel» samt nettverket «Utenforregnskap».

Utover prosjekter som har vi nevnt over, er det en del andre prosjekter som vi gleder å se resultater av, ett av dem er:

Arbeid med helhetlig overordnet regional risiko- og sårbarhetsanalyse for Gardermoregionen. Gardermoregionen består av de seks kommunene Eidsvoll, Gjerdrum, Hurdal, Nannestad, Nes og Ullensaker. Kommunene i Gardermoregionen er involvert i et mangesidig og tett samarbeid for å ivareta sitt arbeid knyttet til samfunnssikkerhet, risiko og sårbarhet. Analysen vil gi en regional oversikt over risiko og sårbarhet, som vil være nyttig for fag- og sektorområdene i kommunene og andre i deres arbeid med samfunnssikkerhet. Utover normal kommunal beredskapsplikt har disse kommunene tilleggsansvar for OSL hovedflyplass, Forsvaret, Ullersmo fengsel, Politiets utlendingsinternat på Trandum m.m.

Gode og vellykkede prosjekter spres både gjennom våre egne (eks. Vikenkonferanse) og andres arenaer (eks. KS regionale digitaliseringskonferanser).

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

I tre saker var habilitet et vurderingstema. Spørsmål om lukking av møte var tema i én sak.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	17	5	22
På eget initiativ	1	3	4

I tillegg ble 5 klager avvist fordi de formelle vilkårene for lovlighetskontroll ikke var oppfylt. 21 anmodninger om kontroll ble besvart med at vi ikke fant grunn til å foreta lovlighetskontroll på eget initiativ.

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.4.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Vi har særlig veiledet om reglene knyttet til valg av folkevalgte organer. Vi har også veiledet om avtroppende kommunestyrers myndighet i kommuner som ble sammenslått 1. januar 2020.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.4.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

På barnevernområdet er det etablert 3 interkommunale samarbeid ordinær barneverntjeneste etter vertskommunemodellen. I ett av samarbeidene deltar 6 kommuner de to andre samarbeidene deltar 3 kommuner. I tillegg er det etablert flere interkommunale samarbeid om akuttberedskap i barnevernet. Fire kommuner i Buskerud har inngått et interkommunalt samarbeid om felles Nav kontor.

Enkelte kommuner i vår region samarbeider om felles beredskapsråd. Fylkesmannen oppfordrer til denne type samarbeid og deltar i noen grad på møtene i rådene.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har i 2019 behandlet 264 klager på avslag på innsyn etter offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd. Av disse fikk 76 klager helt eller delvis medhold.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelser (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

Fylkesmannen samordnet uttalelser med statlige innsigelser til 60 planer. Flere av innsigelsene var av mer teknisk karakter og i mindre grad knyttet til

arealbruk. Ingen innsigelser ble avskåret.

Ut fra ressursituasjon og vakanser på plansiden, ble det i liten grad gjennomført dialog før innsigelsene ble fremmet.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	60
Antall innsigelser som er fremmet	86
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	0

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 rapporterer alle embedetene byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Vi har ikke klart å holde saksbehandlingsfristen i alle sakene. 2019 har vært preget av sammenslåingen av embedetene, og i tillegg til saksbehandling har vi jobbet mye med oppbygging av ny avdeling, utarbeiding av rutiner og sammenligning av praksis. Saksomfanget er omtrent som i 2018, men gjennomsnittlig saksbehandlingstid har økt noe sammenlignet med saksbehandlingstiden i de gamle embedetene.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
1 057	201	548	67	4	2	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embedetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Det er kun gitt medhold i 2 klager på reguleringsplan. Saksbehandlingstiden er overskredet i flere saker sammenlignet med resultatene for de tre embedetene i 2018. I 2019 er fristen overskredet i 57 % av sakene.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	113
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	99
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	65
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv innsatsen med de to tiltakene i tiltaksplanen for Bolig for velferd 2018-2020 gjennomført av regionale aktører under fylkesmannens ledelse.

Fylkesmannen har samordnet regionale myndigheter som Husbanken, IMDi, Nav region og fylkeskommunen i forhold til det boligsosiale arbeidet. Gjennom felles kommunebesøk og felles arrangement har vi arbeidet for at kommunene i større grad skal oppleve regionale myndigheter som samlet.

En tverrfaglig intern gruppe har i samarbeid med fylkeskommunen, Husbanken, IMDi og Nav region arrangert en boligsosial konferanse for kommunene og bydelene i våre fylker. Konferansen ble åpnet av fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland, og blant annet statsråd Monica Meland holdt innlegg.

Velferdspiloten: Velferdspiloten er et prosjektsamarbeid Fylkesmannen i Oslo og Viken har etablert for å sikre innbyggerne helhetlige og behovstilpassede bolig- og velferdstjenester i sin kommune. De fire største kommunene i «gamle Østfold» deltar. Ved å samordne det regionale statsapparatet og fylkeskommunen tilbyr fylkesmannen kommunene en koordinert og samlet innsats i arbeidet med å løse velferdsutfordringene de står overfor.

Fylkesmannen leder piloten, sammen med IMDI Øst, Bufetat Øst, Fylkeskommunen, Nav Øst-Viken, Husbanken Øst og Høgskolen i Østfold. Samlet skal vi støtte kommunene i innsatsen rettet mot de fire velferdspilarene bolig, arbeid, utdanning og helse. Høgskolen i Østfold skal forske på Velferdspiloten og leverer en rapport i november/desember 2020. De leverte en halvveisrapport i august 2019.

Velferdspiloten er organisert som et investeringsteam i hver av deltakerkommunene. Kommunene definerer sine velferdsutfordringer og etablerer faggrupper for å løse utfordringene. De regionale statlige aktørene og fylkeskommune bidrar med både ressurser og kompetanse i teamene på lik linje med kommunene, og hvert teammedlem stiller med delegert myndighet fra sin etat til å fatte beslutninger i de konkrete sakene. De fire kommunene som deltar har valgt barnefattigdom som sin samfunnsflope, uavhengig av hverandre.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Boligsosialkonferanse gjennomført tverrfaglig i samarbeide med Husbanken og Velferdspilot.	Boligsosialkonferanse og Velferdspilot. Tema også løftet på NAV ledersamling. Tema er tatt opp på møter med ledelsen i utvalgte kommuner i Sjumilstegdialog	

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2019. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Vi hadde totalt 4 lærlinger i 2019, alle innen kontor -og administrasjonsfag. To av disse fullførte sitt fagbrev i august hvorav en fikk vel bestått. De to andre hadde oppstart i august og forventes fullføre høsten 2021.

Rapportering på fellesføring 2019 (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

Utformingen av embedets utlysningstekster, intervjuveileder og innstillinger skal bidra til inkludering. Erfaring viser at også synliggjøring og kjennskap til de virkemidler NAV tilbyr i forbindelse med tilrettelegging, medfører at inkluderingsarbeidet blir enklere. Embedets HMS handlingsplan og ny tilpavningsavtale skal også omhandle inkludering. På grunn av behovet for systemendringer har vi ikke nådd 5 % målet, men jobber videre med denne føringen.

Rapportering kommunestruktur (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embedets arbeid og prosesser for dialog med kommuner om utfordringer fremover og hvilke muligheter som kan ligge i strukturendringer, ref. oppdrag 3.1.7.1.

I Viken var det 7 kommunesammenslåinger som ble forberedt i 2019. Disse sammenslåingene omfatter 19 kommuner i Viken, samt Svelvik fra Vestfold. Fylkesmannen har fulgt opp arbeidet i Fellesnemndene. Fylkesmannen har bl.a. stilt opp i møter med fellesnemnda for Indre Østfold der fokuset har vært på å begrense investeringer som vil bidra til å gi ny kommune begrenset handlingsrom fremover. Kommunesammenslåingene påvirker også det interkommunale samarbeidet mellom kommunene. Vi ser også at noen regioner foretar utredninger om ny regiontilhørighet.

Fylkesmannen legger opp til dialog med enkeltkommuner i 2020. Det er til nå planlagt 16 møter. Strukturendringer vil være et viktig tema på disse møtene. På grunn av kommunevalget, samt at 19 av kommunene har vært i en sammenslåingsprosess i 2019, så har vi avventet med dialogmøter til 2020. Grensejusteringssaker er også et prioritert område i 2020.

Internt arbeider vi gjennom samordningsgruppe med representanter fra alle fagavdelingene og stabene. Målet med denne gruppen er å bidra til god samordning overfor kommunene. I denne gruppen involverer vi fylkesmannens fagavdelinger i arbeidet med å legge til rette for en framtidsrettet kommunestruktur.

På begynnelsen av 2019 utarbeidet vi et forventningsbrev som ble sendt ut til alle kommunene. I dette brevet til kommunene satte vi søkelys på noen sentrale oppgaver som kommunene forvalter og som Regjeringen er spesielt opptatt av og har forventninger om.

Fellesføring 2019 - motvirke arbeidslivskriminalitet (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetenes anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet, jf. rundskriv H-8/17.

Vi har revidert våre rutiner for anskaffelser for å ivareta kravene for offentlige anskaffelser. I større og krevende kjøp innhenter vi råd, veiledning og gjennomføring fra Fylkesmennenes fellesadministrasjon (FMFA). Vi forutsetter at FMFA bygger opp økt kompetanse og kapasitet på innkjøpsområdet.

I de anskaffelsene som vi har gjennomført, blant annet inngåelse av renholdsavtale, har vi hatt fokus på regelverket herunder innhenting av skatteattester.

Ved inngående fakturaer og krav sjekkes alltid organisasjonsnummer nøye, og hvis de ikke har organisasjonsnummer utbetales det som lønn. Og alle utbetalinger til selvstendig næringsdrivende uten fast forretningssted rapporteres til skattemyndighetene.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.7.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Vi har etter invitasjon deltatt på samling for Fylkesmenn hos BUFdir. Vi deltok i en prosess som skulle utvikle nye mål og oppdrag på Universell utforming.

Vi er i ferd med å etablere ny kontakt med den nye fylkeskommunen Viken, med sikte på å få til regional samhandling. Vi bygger på relasjonene og erfaringene som vi har fra K1 og K2 og videre samarbeid på opplæring og prosjekter ved bruk av utviklingsmidler knyttet til plan- og bygningsloven.

Universell utforming er alltid påpekt i vår behandling, råd og uttalelser i plansaker. UU er også tema i folkehelsearbeidet.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.7.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen er opptatt av likestilling og tar opp temaet i ulike fora hvor dette er naturlig.

Vi har etter invitasjon deltatt på samling for Fylkesmenn hos BUFdir. Vi var med i en prosess for å gi innspill til nytt embetsoppdrag for Fylkesmannen på FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne, CRPD. Vi har også deltatt på SOR-konferansen Rett og urett, rettssikkerhet og tjenestekvalitet for mennesker med utviklingshemming.

Vi har fokus på LHBT barn i forbindelse med skolemiljø saker og at dette er en gruppe som kan være særlig utsatt. På barnevernsfeltet har vi også spilt inn tematikken i høringer som har vært aktuelle.

Vi har fokus på at likestilling ikke bare gjelder mellom kjønn, men også mellom ulike etniske grupper og mennesker med ulik seksuell legning. Fylkesmannen får fra tid til annen spørsmål fra departementene om å foreslå kandidater til ulike utvalg og nemnder. I dette arbeidet legger vi vekt på at våre forslag skal gjenspeile befolkningens mangfold i våre to fylker.

Likestilling er et element i talene på våre seremonier for nye norske statsborgere.

Internt følger vi de samme prinsippene, og i forbindelse med kunngjøring av ledige stillinger understreker vi alltid at: «Fylkesmannen er opptatt av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater å søke uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi er IA-bedrift og vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne.»

Vurdering av virkemiddelbruk på rettsikkerhetsområdet (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke vurderinger som ligger til grunn for valg av virkemiddel og oppfølgingsmåte av risikoutsatte kommuner på rettsikkerhetsområdet.

Vi vurderer til enhver tid hvilket virkemiddel vi skal velge. Siden vi har et stort krav til å føre tilsyn med kommunene, velges tilsyn ofte som virkemiddel. Vi følger opp risikoutsatte kommuner med ytterligere virkemidler som veiledning, dialogmøter og ved å oppmuntre dem til å være med på nasjonale satsninger.

Vi mottar mange henvendelser med bekymringer knyttet til skolers overholdelse av regelverket. Vi vurderer videre oppfølging av hver henvendelse konkret. Oftest sender vi saken til kommunen som ansvarlig for å oppfylle rettighetene, men noe ganger er det som kommer frem så pass bekymringsfullt også sett fra vår side at vi ber kommunen om en redegjørelse for saken. Dette gjøres som ledd i vurdering av om tilsyn er riktig virkemiddel videre. I flere tilfeller har slike henvendelser resultert i møter med berørt skole, kommune og PPT. Alle slike henvendelser registreres og inngår i vårt ROS-arbeid.

Flere av kommunene vi har ført tilsyn med på barnehageområdet, er etter vår vurdering sårbare og risikoutsatte på grunn av størrelse. I disse kommunene innehas barnehagemyndighetsrollen av kun én person, som i flere tilfeller både har eier- og myndighetsoppgaver. Vi har valgt tilsyn som virkemiddel med veiledningssamling innenfor tilsynets tema i forkant. Vi setter også av god tid på sluttmøtet til å veilede om selve tilsynet og tilsynets tema, men også til å diskutere andre problemstillinger kommunene eventuelt har.

Vi har lenge erfart at forvaltningskompetansen er lav hos barnehagemyndigheten i mange kommuner, og på rettssikkerhetsområdet er dette en risiko. Derfor har vi gitt tilbud om etterutdanning i barnehagejuss for barnehagemyndigheten i alle kommunene i Viken.

På skolemiljøområdet har vi i 2019 prøvd å balansere de ulike virkemidlene våre så godt som mulig. Vi er et omfattende sakstilfang som håndhevingsmyndighet. Enkelt sakene må prioriteres. Det samme gjelder tilsyn. For å øke regelverksetterlevelsen og forebygge at enda flere saker kommer til Fylkesmannen, har vi også hatt fokus på forebyggende aktiviteter som dialogmøter og veiledning av skoleeierne. Vi har tro på at kombinasjonen av virkemidlene våre gir størst effekt.

Rapportering saksbehandlingstid i skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid i håndhevings sakene per 31.12. Dere skal kun rapportere på saker som gjelder brutt/ikke brutt aktivitetsplikt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid der aktivitetsplikten er brutt er 152 dager.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid der aktivitetsplikten er oppfylt er 140 dager.

Barnehage- og utdanningsavdelingen setter raskt i gang saksbehandlingen og har i hele 2019 kontaktet melder og skolen, og som regel tatt stilling til hvordan saken skal behandles, innen fem dager etter at vi mottok meldingen. Vi har innenfor den tiden, eller raskt deretter, skrevet innhentingsbrev til skolene og skoleeiere og bedt om dokumentasjon på hvordan de har oppfylt aktivitetsplikten.

Vi opplever at denne raske kontakten ut kan være medvirkende til at sakene løses før vedtak og/eller situasjonen bedres for eleven, ved at skolen tar tak i saken og setter i gang tiltak. Det forhold at Fylkesmannen som objektiv instans kobles på, kan også lette kommunikasjonen og samhandlingen mellom skole og hjem til elevenes beste. I tillegg til mange saker der eleven har det bra i dag, har vi også en rekke saker til behandling hvor eleven har byttet skole relativt raskt etter at meldingen er sendt oss. I mange av disse sakene ønsker foresatte fortsatt vedtak. I sakene hvor vi fortsatt skal treffe vedtak, har vi på grunn av mengden saker vært nødt til å prioritere alvorlige saker, saker hvor eleven fortsatt går på skolen og hvor Fylkesmannen kan pålegge skolen tiltak.

For ordens skyld kan vi opplyse at vi har vi tatt vedtak om avvisning i 20 saker i denne perioden der gjennomsnittlig saksbehandlingstid har vært 31 dager.

Avdelingen har i 2019 brukt betydelige ressurser på å løse sakene etter håndhevingsordningen. Dette er komplekse saker som krever stor grad av utredning og flerfaglig kompetanse. Sakene er i seg selv så komplekse at de ofte ikke lar seg løse på kort tid. Samtidig har innføringen av ny struktur for fylkesmannsembetene ført til at flere erfarne saksbehandlere har sluttet i 2019. Vi har rekruttert dyktige fagfolk, men på skolemiljøområdet tar det tid å opparbeide kompetansen til å løse sakene effektivt.

Vi opplever at kvaliteten i saksbehandlingen er høy. Vi opplever også at sakene har høy prioritet på avdelingen. Mange av aktivitetene våre er med på å løse sakene til beste for elevene. Vi har som mål å redusere saksbehandlingstiden i 2020, og har lagt en plan for hvordan vi skal få det til.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØ1 pkt. 5.3.2. Fylkesmannen skal redegjøre for valg av tilsynsobjekt, omfang og innretning på tilsyn. I denne sammenheng må dere redegjøre for hvordan ulike kilder er brukt i vurderingen av tilsyn som virkemiddel. Dere skal vise hvilke vurderinger som har vært avgjørende for valg av tilsynsystema, tilsynsobjekt og innretningen på tilsynet. Dere skal synliggjøre hvordan risikoen for regelverksbrudd er redusert ved bruk av tilsyn som virkemiddel.

Tilsyn etter barnehageloven

I 2019 varslet Barnehage- og utdanningsavdelingen totalt elleve tilsyn på barnehageområdet. Vi har ført tilsyn med bestemmelsene i barnehageloven §§ 8, 16, 10, 11 og 17 a, samt barnehageloven § 14 a.

Avdelingen hadde *Barnehagemyndighetens plikt til å påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven § 8 jf. § 16* som tema i fem stedlige tilsyn. I to av disse kontrollerte vi også bemanning, jf. barnehageloven § 17 a. I to andre kontrollerte vi kommunens praksis ved godkjenning av barnehager. Tilsyn med barnehagemyndighetens plikter etter barnehageloven §§ 8 og 16 er omfattende og vi vurderte at det var nødvendig å gjennomføre disse tilsynene stedlig.

En kommune ble valgt ut ifra flere forhold som kan innebære økt risiko for lovbrudd. Vi var kjent med at kommunen hadde omorganisert og at samme person innehadde rollen som både myndighet og eier. Vi hadde henvendelser fra den private barnehagen i kommunen som gjaldt samordnet opptak og tildeling av tilskudd. Disse henvendelsene tydet på feil i kommunens lovforståelse.

En annen ble valgt på bakgrunn av flere utskiftninger hos barnehagemyndigheten, samt mange dispensasjoner fra utdanningskravet.

En tredje ble valgt på bakgrunn av henvendelser vi har fått fra barnehagemyndigheten selv og fra BASIL-rapporteringen. Ca. en fjerdedel av skjemaene i BASIL ble returnert fra oss på grunn av feilføringer og manglende kontroll fra barnehagemyndigheten knyttet til manglende pedagogisk bemanning, dispensasjoner, arealnorm og godkjenning. I tillegg var vi kjent med en sak knyttet til vold mot barnehagebarn via Sivilombudsmannen.

Fra en av kommunene i Viken var vi kjent med bekymringsmeldinger fra foreldre vedrørende flere av barnehagene i kommunen. Inntrykket var at barnehagemyndigheten ikke i tilstrekkelig grad fulgte opp de påklagede forholdene og således ikke oppfylte pliktene som følger av barnehageloven §§ 8 og 16.

Fra en annen kommune var vi kjent med at kommunen ikke har hatt en person med barnehagefaglig kompetanse fast ansatt for å ivareta barnehagemyndighetens oppgaver. Videre har det vært utskifting av kommunalsjef for oppvekst og denne har til tider ikke hatt verken skolefaglig- eller barnehagefaglig bakgrunn. Her har en og samme person ivaretatt både eier- og myndighetsoppgaver. I BASIL fremkom det en del endringer i barnehagenes godkjenninger.

Tema for fire av tilsynene var barnehageloven kapittel V A *Spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne*. I to av disse var tilsynet rettet inn mot kommunens plikt til å tilrettelegge barnehagetilbudet for barn med nedsatt funksjonsevne. Spesialpedagogisk hjelp var tema for et annet. I det siste tilsynet var både tilrettelegging og spesialpedagogisk hjelp tema.

Når det gjelder våre tilsyn med barnehageloven kapittel V A, gjelder noen av kontrollspørsmålene foreldrenes involvering. Vi vurderte derfor at det var nødvendig å intervju foreldrene og valgte derfor å gjennomføre også disse som stedlige tilsyn.

I en kommune har barnehagemyndigheten vært skiftet ut fire ganger i løpet av to år. Fylkesmannen har behandlet mange klager på barnehageloven § 19 g fra kommunen. Klagene har vist lav forvaltningskompetanse og feil lovforståelse.

Også en annen kommune ble valgt ut på grunn av flere klager på barnehageloven §§ 19 a og 19 g. Klagene viste også i denne kommunen lav forvaltningskompetanse og feil lovforståelse.

Den tredje kommunen ble valgt på grunn av andelen klager. Resultatet var i de aller fleste sakene, at klager fikk medhold. Gjennom vår klagebehandling har vi under «øvrige bemerkninger» også kommentert ulike forhold ved kommunens saksbehandling som vi mener viser lav forvaltningskompetanse. Disse er også vektlagt i vårt valg av tilsynsobjekt.

Den fjerde kommunen innenfor dette temaet, ble valgt på grunn av antall klager og fordi vedtakene var mangelfullt begrunnet.

Vår erfaring er at kommunene opplever barnehageloven kapittel V A som vanskelig og at det fattes mange vedtak med feil innhold. Det viser seg også at gjennomføringen ikke alltid er i samsvar med vedtak som er fattet. Dette er det sikkert flere grunner til, men i flere tilfeller skyldes det manglende ressurser. Når det gjelder valg av barnehageloven kapittel V A som tema for tilsyn, er det vår erfaring at dette er et område der det er høy sannsynlighet for brudd. Samtidig mener vi at dette har store konsekvenser for barna.

Vi har gjennomført veiledning om aktuelt regelverk i forkant av alle våre tilsyn i 2019. I sluttmøtene har vi gjennomgått våre funn og eksemplifisert hva som er bra ved kommunens praksis, og hva vi mener innebærer brudd på regelverket. Generelt er det vårt inntrykk at kommunene raskt endrer sin praksis innen rettefristen satt i tilsynsrapporten.

Vi varslet også tilsyn med to barnehager, jf. barnehageloven § 9 andre ledd. Tema for begge disse tilsynene var barnehageloven § 14 a, *krav til bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling*. Tilsyn med barnehagens bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling innebærer gjennomgang av barnehagens årsregnskaper. Disse tilsynene var derfor skriftlige.

Både tema for tilsynet og valg av tilsynsobjekt skjedde på bakgrunn av en anmodning fra Kunnskapsdepartementet. Kunnskapsdepartementets anmodning bygget på rapport fra BDO om markedssvikt, lønnsomhet og gevinstrealisering i private barnehager, publisert 7. mai 2018.

Departementet ba oss foreta en selvstendig vurdering av om informasjonen ga grunnlag for nærmere undersøkelser og eventuelt tilsyn, jf. barnehageloven § 9 andre ledd.

Vi besluttet å kontrollere barnehagenes etterlevelse av nærmere angitte lovkrav som følger av barnehageloven § 14 a og forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager (økonomiforskrift til barnehageloven). Vi så på om barnehagene var belastet kostnader som ikke direkte vedrører godkjent drift av barnehagen, om barnehagene overfor eier eller eiers nærstående eller selskap i samme konsern som eier hadde foretatt transaksjoner

eller blitt belastet kostnader på vilkår eller med beløp som avviker fra eller overstiger det som ville vært fastsatt mellom uavhengige parter.

Vi innhentet nødvendig dokumentasjon, men valgte i det ene tilfellet å ikke gå videre med tilsynet.

Tilsyn etter opplæringsloven

Vi har gjennomført tilsyn etter opplæringsloven som rapportert i tabell. Med unntak av to tilsyn i Kongsberg kommune, har tilsynene avdekket brudd på regelverket. Risikovurderingene gjøres på bakgrunn av opplysninger som kommer frem i GSI, KOSTRA, Elevundersøkelsen, klagesaker, saker vi mottar som førsteinstans, medieoppslag samt henvendelser fra elever/foresatte/andre. Vi har et områdeovervåkings skjema hvor opplysningene registreres og som vi bruker aktivt i tilsynsplanleggingen.

I 2019 har vi i hovedsak valgt stedlige tilsyn. Årsaken til det har vært at vi har ment det gir best læringseffekt og at det i flere tilfeller også er nødvendig for å opplyse sakene best mulig. Samtidig ser vi at vi at betydelige ressurser brukes på å kontrollere forhold som er i orden. Denne erfaringen tar vi med oss ved planlegging av tilsyn for 2020, hvor vi legger opp til flere skriftlige tilsyn med smalere tema.

Temaene vi førte tilsyn med i 2019 er valgt utfra risikovurderinger. Både utfra hvilke temaer vi av erfaring ser at det er stor risiko for lovbrudd, og utfra hvilken konsekvens lovbruddene har for elevene. Der vi har valgt to skoler i samme kommune, har vi ønsket at ulike skoler mht. trinn og antall elever skal inngå i tilsynet.

Vi opplever at tilsynene treffer godt og gir en mulighet til å skape reell endring eller forbedring for elevene. Vi opplever også at tilsynene gir stor læringseffekt hos kommunene og skolene, særlig i sammenheng med veiledning i slutt møter etter foreløpig tilsynsrapport.

Mer konkret ble en kommune/skole med tema spesialundervisning valgt fordi skolen har relativt høye "mobbetall" i Elevundersøkelsen sammenlignet med de øvrige skolene i kommunen. Skolen har også relativt høy andel elever med spesialundervisning. Vår kunnskap om sektoren tyder på at det kan være sammenheng mellom spesialundervisning og psykososialt skolemiljø. Et annet av spesialundervisningstilsynene ble valgt bl.a. fordi Barnehage- og utdanningsavdelingen over år har hatt to kompliserte klagesaker. Vi var derfor usikre på om skolene gjennomførte spesialundervisningen i samsvar med regelverket. Utdanningsdirektoratet oppfordret oss til å følge opp nettopp denne kommunen. Et annet spesialundervisningstilsyn ble gjennomført fordi vi tidligere har gjennomført tilsyn i kommunen som viste at ikke regelverket ble fulgt. Den ene skolen ble valgt ut fordi den hadde en egen gruppe for elever med nedsatt funksjonsevne.

Kommunene med tema elevenes utbytte av opplæringen ble valgt bl.a. fordi tilsynshistorikken vår tilsier at det er en tid siden vi gjennomførte forrige felles nasjonale tilsyn med kommunene. Skolene ble valgt på bakgrunn av tall fra Skoleporten innenfor områdene Elevundersøkelsen og læringsresultater. Videre har skolene utfra GSI-tall både elever som får særskilt norskopplæring og elever med vedtak om spesialundervisning.

Kommune og skolene med tema skolebasert vurdering ble valgt fordi det er vår erfaring at begrepet skolebasert vurdering generelt er lite kjent og brukt i skolen. Kommunen og skolene hadde ikke hatt tilsyn på dette tema tidligere og skolene ble valgt grunnet tall fra Skoleporten.

Vårt egeninitierte tilsyn om inntak av og opplæring for elever med behov for særskilt tilrettelegging i videregående skole ble igangsatt fordi Fylkesmannen har blitt oppfordret av nasjonale myndigheter til å være spesielt oppmerksom på rettighetene til elever med behov for særskilt tilrettelegging. Vi la videre til grunn informasjon fra tidligere felles nasjonalt tilsyn i kommunen (tema forvaltningstilsyn og elevenes utbytte av opplæringen) og klagesaker. Vi vurderte risikoen for lovbrudd som relativt stor på de fire videregående skolene vi valgte, som alle hadde egne tilrettelagte avdelinger for elever med særlige behov.

De egeninitierte tilsynene med tema særskilt språkopplæring er valgt med bakgrunn i tidligere tilsyn med forvaltningskompetanse. Elever som har behov for særskilt språkopplæring har ofte foresatte med svake norskkunnskaper, og som derfor ikke kjenner godt til sine rettigheter. Dette er en særlig sårbar elevgruppe. Vi har generelt få klagesaker, som kan være en risikofaktor på dette området. Skolene og kommunene ble valgt ut på bakgrunn av opplysninger om antall vedtak tall i GSI.

Temaet videregående opplæring for voksne ble valgt fordi det generelt er et tema som får lite oppmerksomhet, dvs. det er få klagesaker og få henvendelser. Vi har nylig gjennomført tilsyn med to av fylkeskommunene og var i gang med et annet tilsyn i en tredje fylkeskommune. Skolen ble valgt i samråd med fylkeskommunen, fordi den har flest deltakere i voksenopplæringen og at vi derigjennom potensielt når mange deltakere.

Tilsyn med tema tidlig innsats 1. til 4. trinn er valgt fordi vi ser at det er store forskjeller mellom kommunene på dette området. Skolene ble valgt ut grunnet tall i GSI.

Tilsyn med gjennomføring av nasjonale prøver ble valgt fordi PAS viste at elevene ved de valgte skolene ikke hadde gjennomført nasjonale prøver.

Tilsyn med skolemiljø

Vi har i 2019 prioritert å ha tilsyn med elevenes skolemiljø. Tilsyn er et viktig forebyggende virkemiddel. Vi har søkt å spre erfaringen fra de enkelttilsynene vi har gjennomført til andre kommuner.

Alle skolemiljøtilsynene våre er en del av det Fellesnasjonale tilsynet fra Utdanningsdirektoratet.

Flere av tilsynene har kombinert teamet skolemiljø med temaet spesialundervisning og/eller elevenes utbytte av opplæringen. Vi ser at saker som omhandler skolemiljø, ofte også omhandler den faglige tilretteleggingen av undervisningen og at elevenes trivsel ofte henger sammen med mestring.

Vi har i 2019 valgt å ha store stedlige tilsyn på teamet skolemiljø. Rapportene er omfattende og viser mange brudd på regelverket. Vi opplever at detaljeringsgraden i regelverket og at regelverket er relativt nytt, er årsaker som gjør at det blir mange regelbrudd.

Vi har i 2019 valgt å gjennomføre intervjuer for å opplyse tilsynene best mulig hva gjelder praksis. I 2020 vil vi forsøke smalere tilsyn med utgangspunkt i skriftlighet, men med intervjuer dersom det er nødvendig for å opplyse praksis.

Tilsynsobjektene er valgt på bakgrunn av en systematisk risikoanalyse der vi blant annet bruker nasjonal og lokal statistikk som grunnlag.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Tabellene under gir ikke et fullstendig bilde av Barnehage- og utdanningsavdelingens klagesaksbehandling i 2019. Vi er klageinstans på flere områder enn det som kommer frem i tabellene. Vi har f.eks. klagesaksbehandlet flere klager på vedtak om særskilt språkopplæring, både i offentlig grunnskole og friskoler. Vi har også behandlet flere klager på vedtak om annullering av eksamen ved friskole på grunn av fusk. Andre områder vi har klagesaksbehandlet er fritak fra undervisningen hjemlet i opplæringsloven § 2-3a og særskilt tilrettelegging av eksamen etter forskrift til opplæringsloven § 3-32. De ovenfor nevnte områdene er ikke ment å gi et fullstendig bilde av klagesaksbehandlingen vår, men peker på at tabellene ikke gir fullstendig informasjon.

I tillegg til tabellene, har Fylkesmannen i Oslo og Viken et nasjonalt ansvar for klagesensuren i eksamen i videregående opplæring for en rekke fag. Vi vil legge til noen nøkkeltall fra klagesaksbehandlingen på sentralt gitt skriftlig eksamen i videregående opplæring: Totalt mottok vi 8038 klager, og ca. 7300 ble behandlet på hurtigklagesensuren. Klagen ble ikke tatt til følge i ca. 87 % av sakene, mens i 11,5 % av tilfellene ble karakteren satt opp. I rundt 1,3 % av sakene ble utfallet av klagebehandlingen at karakteren ble satt ned.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16	1	0	1	0	0
Forskrift om familiebarnhager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	1	0	0	0	1
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	4	0	1	3	0
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16 a	1	0	1	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 19 e	25	3	11	11	0
Barnehageloven § 19 g	30	0	21	9	0
Barnehageloven § 19 h	0	0	0	0	0
	62	3	35	23	1

I tillegg har vi behandlet en klage på vedtak om skyss etter § 19 f. Klager fikk medhold. Vi har også behandlet en omgjøringsbegjæring som siden er påklaget til Utdanningsdirektoratet. Saken gjelder vedtak om tilbakebetaling av tilskudd. Når det gjelder klager på vedtak etter forskrift om tildeling av tilskudd og vedtak etter barnehageloven § 16 a har vi mottatt flere slike saker i 2019 som ikke ble ferdigbehandlet. Det er ingen nedgang i denne typen klager.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	8	0	8	0	0
Spesialundervisning, § 3-6	4	3	1	0	0
Skyss, § 3-7	17	1	14	2	0
Standpunkt i fag	21	0	6	15	0
Standpunkt i orden og oppførsel	1	1	0	0	0
	51	5	29	17	0

Vi regner med at punktet om rapportering på psykososialt skolemiljø er en feil.

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	1	0	1	0	0
Spesialundervisning, § 3-6	1	0	1	0	0
	2	0	2	0	0

Tabellen gir ikke et fullstendig bilde av vår klagesaksbehandling etter friskoleloven i vgo. Blant annet har vi behandlet flere saker om annullering av eksamen i vgo. Vi regner også her med at punktet om rapportering på psykososialt skolemiljø er feil.

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	2	0	2	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	1	0	0	0
Tegnspråkopplæring, § 2-6	3	1	2	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	67	0	66	1	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	2	0	0	2	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	5	2	3	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	37	18	15	4	0
Skysst, § 7-1	70	11	58	1	0
Skoleplassering, § 8-1	161	0	139	21	1
Fysisk skolemiljø, § 9a-2	1	0	1	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	9	0	9	0	0
Standpunkt i fag	282	0	106	176	0
Standpunkt i orden og oppførsel	6	4	2	0	0
Sum	646	37	403	205	1

Tabellen gir ikke et fullstendig bilde av vår klagesaksbehandling etter opplæringsloven i grunnskolen. Blant annet har vi behandlet klager på særskilt språkopplæring og fritak fra aktiviteter m.m. i opplæringen. Skolemiljøsakene som vi har behandlet som førsteinstans er heller ikke med her. Disse er allerede rapportert på til Utdanningsdirektoratet.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene	4	0	0	4	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	7	1	6	0	0
	11	1	6	4	0

I tillegg til klagesakene har vi i 2019 behandlet 112 saker som gjelder fritak fra vurdering med karakter i fremmedspråk. Skolemiljø saker under håndhevsordningen er ikke rapportert her siden vi er førsteinstans og allerede har rapportert til Udir.

Rapportering på egen kompetanse på regelverksområdet (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for egen kompetanse på regelverksområdet og tiltak som er iverksatt for å sikre god kvalitet.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i utgangspunktet god, sammensatt og riktig kompetanse på opplæringsområdet. Avdelingen består av pedagoger, jurister og andre medarbeidere med høyere utdanning. Mange har lang erfaring fra embetet og offentlig sektor. 2019 har imidlertid vært preget av at vi er en avdeling i omstilling etter at ny struktur for fylkesmannsembetene ble iverksatt, og flere erfarne medarbeidere har sluttet. Vi har rekruttert dyktige fagfolk, men når mange saksbehandlere slutter samtidig, er kapasiteten i perioder betydelig redusert samtidig som det tar tid å bli selvdreven og god på f.eks. tilsyn og klagesaksbehandling. Det har også vært krevende å finne felles beste praksis bygget på tidligere erfaringer og måter å løse sakene på. Vi har vært, og er til dels fortsatt, sårbar på noen saksområder.

I løpet av 2019 har vi rekruttert 27 personer i en avdeling som totalt består av 64.

Vi opplever at vi holder god kvalitet i arbeidet vårt og at det også er positivt at vi er blitt større fagmiljøer.

Samarbeidsforum i desentralisert ordning for kompetanseutvikling (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for roller og samhandling i partnerskapet for desentralisert ordning for kompetanseutvikling, og for hvilke prioriteringer som er gjort for bruk av kompetanseutviklingsmidlene, som det er enighet om i samarbeidsforumet.

Oslo og Viken har to etter- og videreutdanningsregioner for universitet og høyskoler (UH); Oslo Nord og Oslofjordalliansen. Disse er aktive i partnerskapet med skoleeiere i våre fylker. Alle skoleeiere har inngått partnerskap med hverandre og med UH. Organisasjonene er representert i ulike fora der utviklingsarbeidet planlegges. Prioriteringene har i 2019 blitt foretatt ut fra prinsipper utarbeidet regionalt, der de regionale arbeidsgruppene (basert på de gamle fylkene) har blitt enige om fordeling av midlene. Igangsatte prosjekter har blitt prioritert framfor nye, og mange prosjektene er knyttet til innføring av nytt læreplanverk.

Vi opplever at samhandlingen er god.

Sammenheng mellom desentralisert og andre statlige ordninger komp.utv. (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvordan etter- og videreutdanning (for eksempel lærerspesialister og veiledning av nyutdannede) blir benyttet i sammenheng med andre tiltak for kvalitetsutvikling.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2019 informert om veiledning av nyutdannede på fagsamling med kommunene som barnehagemyndighet og

skoleeier.

Fagfornyelsen står sentralt i kommunene og skolenes arbeid med kvalitetsutvikling, både innenfor og utenfor desentralisert ordning for kompetanseutvikling. Midlene til desentralisert ordning blir sett i sammenheng til andre statlige satsinger. I 2019 er midler til ordningen blant annet benyttet til prosjekter knyttet til nasjonale satsinger innenfor realfag som for eksempel realfagsløyper og lærerspesialist i naturfag.

Vi vil også trekke frem at flere kommuner i Oslo og Viken deltar i satsingen Inkluderende skole- og barnehagemiljø.

Etter vår vurdering blir ulike statlige tiltak innen etter- og videreutdanning sett i sammenheng på kommune- og skolenivå, men det er store variasjoner i hvilken grad kommunene/skolene kobler og benytter de ulike virkemidlene som finnes. Det er imidlertid vårt inntrykk at særlig desentralisert ordning har bidratt til større fokus på å stryke det profesjonelle læringsfellesskapet på skolen og i kommunen.

I tillegg til å legge til rette for deltakelse i desentralisert ordning og andre statlige satsinger som nevnt ovenfor, følger Barnehage- og utdanningsavdelingen også opp og sender ut informasjon om videreutdanning og oppfordrer til deltakelse i statlige videreutdanningstilbud.

Regional ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet (fra kapittel 7.3.8.8 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for kompetansebehov i barnehagene i fylket og hvilke prioriteringer som er gjort i samarbeidsforumets kompetanseutviklingsplan. Videre skal det redegjøres kort for hvordan ordningen ses i sammenheng med andre nasjonale satsinger og kompetansetiltak.

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på deltakelse i kompetansetiltak i regional ordning for barnehage.

Barnehage- og utdanningsavdelingen rigget de regionale ordningene i 2018 og iverksatte dem i januar 2019 for både Oslo og Viken. Det er etablert et bredt sammensatt samarbeidsforum og fire tematiske arbeidsgrupper pr fylke.

Embetene Buskerud, Østfold og Oslo og Akershus gjennomførte i 2018 en undersøkelse hos barnehageeiere/barnehager for å få informasjon om hvilke kompetansebehov barnehagene hadde. Målet var å få et grunnlag som kunne brukes i det videre arbeidet med regional ordning. Responsen var varierende, og særlig lav i Oslo og Akershus.

I arbeidet med regional ordning ble det utviklet eget skjema for behovsmelding for barnehageeiere/nettverk i Oslo og Viken hvor analyse av barnehagenes kompetansebehov ble etterspurt. Svarene synliggjorde en variert og til dels lav kompetanse på området. Barnehage- og utdanningsavdelingen har dialog med samarbeidsforum for Oslo og for Viken om utvikling av digitale ressurser som skal gi barnehageeier og -styrer verktøy og støtte til dette arbeidet.

I 2019 mottok Fylkesmannen i Oslo og Viken totalt 287 behovsmeldinger fra barnehageeiere og nettverk. Behovsmeldingene ga tydelige signaler om hvilke områder det var behov for økt kompetanse.

Kompetanseutvikling i barnehage - barnehagebasert tiltak

	Barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak
%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	73 %
%-andel kommunale barnehager i embetet som deltar i tiltak	24 %
%-andel private barnehager i embetet som deltar i tiltak	25 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagen som pedagogisk virksomhet	24 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Kommunikasjon og språk	11 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning	43 %
%-andel av alle deltatte barnehager som har deltatt på tema relatert til Barnehagens verdigrunnlag	9 %

Kompetanseutvikling i barnehage - andre tiltak

Kompetansetiltak barnehage	%-andel brukt av midler tildelt til regional ordning barnehage	Antall deltakere totalt	%-andel deltakere fra kommunale barnehager	%-andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0 %	0	0 %	0 %
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0 %	0	0 %	0 %
Barnehagefaglig grunnkompetanse	0 %	0	0 %	0 %
Tilretteleggingsmidler for lokal prioritering	40 %	687	53 %	47 %

Beregningen til reg. ordning er basert på opprinnelig bevilgning på kr 56 480' minus 8,4'' som vi fikk lov til å holde utenfor ordningen. Vi har utbetalt kr 35 131 395 til UH. Det er 73% av opprinnelig bevilgning. Vi har brukt kr 452 881 til møter for tematiske arbeidsgrupper og samarbeidsforum i Oslo og i Viken. Den totale bevilgningen for 2019 er på 62 721'. Midler som har kommet til, har vi fått lov til å bruke til tilretteleggingsmidler. Vi har utbetalt kr 24 987 500 som tilretteleggingsmidler. Det utgjør 39,84% av den totale bevilgningen. Restmidlene på kr 2,1 millioner er planlagt brukt, men ikke utbetalt, som tilretteleggingsmidler. Endringer i embetet, nye kommuner og rapporteringslinjer gir utfordringer i fht rapportering fra tilskuddsmottakere. Vi jobber for å sikre god informasjonsflyt fra FM til sektoren. Tilskuddsmottakere skal få utbetalt de midlene de forventer å motta.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.10 i TB)**Rapportere på**

Årsrapporten skal inneholde en egen vurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Fylkesmannen i Oslo og Viken forvalter tilskudd i tråd med retningslinjer og gjeldende regelverk fra våre oppdragsgivere.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2019 hatt fokus på å utarbeide felles rutiner og maler for det nye felles embetet, herunder også kontrollrutiner.

Oslo og Viken er et stort nytt embetet med et stort antall utbetalinger innenfor enkelte av ordningene, spesielt innen tilretteleggingsmidlene for barnehageeiere og midler til svømmeopplæring i barnehagen. For å kvalitetssikre og effektivisere behandlingen av det store volumet søknader samt minimere sårbarheten, vil avdelingen i 2020 ta initiativ til et samarbeid med Fylkesmennenes Fellesadministrasjon for en ytterligere digitalisering av søknadsprosessen.

Når det gjelder tilskuddsordningen svømmeundervisning for nyankomne minoritetsspråklige elever (prosjekt 62069) har avdelingen rapportert om et overforbruk på kr 448 000 for inneværende år. Etter 2. tertialrapportering ble tildelingen vår til ordningen redusert med kr 450 000. Dette ble ikke kommunisert i organisasjonen, noe som medførte fortsatte utbetalinger i tråd med opprinnelig bevilgning, noe som igjen førte til et overforbruk tilsvarende reduksjonen. For å få regnskapsmessig balanse i ordningen, har vi søkt Utdanningsdirektoratet om at den siste tildelingen i 2019 økes til kr 948 000 totalt i stedet for kr 500 000, eller at vi får et trekk i tildelingen for 2020. Internt er avviket fulgt opp med ytterligere kontrollrutiner.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.8.13.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har behandlet 54 klager etter introduksjonsloven. Av disse gjelder 20 retten til introduksjonsprogram (§ 2). Av disse var 13 levert av kvinner og syv av menn. To klager ble avvist, en ble opphevet og 17 ble opprettholdt. Det var 18 klager som gjaldt utvidet tid i introduksjonsprogrammet, av disse var seks levert av kvinner og 12 av menn. En klage ble opphevet og 17 ble opprettholdt. Det var 12 klager vedrørende stans av program (§ 7). Av disse var tre levert av kvinner og ni av menn. En klage ble avvist, en fikk delvis medhold, to ble opphevet mens åtte ble opprettholdt. Det har også vært fire klager om størrelsen eller trekk i introduksjonsstønad. En av disse var fra en kvinne og tre fra menn. En sak ble opphevet, en fikk delvis medhold og to ble opprettholdt.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.8.13.2 i TB)**Rapportere på**

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen i Oslo og Viken har behandlet elleve saker om rett til gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven. Av disse var fire levert av kvinner og syv av menn. En sak ble omgjort, en sak fikk delvis medhold og ni saker ble opprettholdt.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.8.13.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gjennomføre statsborgerseremonier for alle nye statsborgere i fylket som har fylt 12 år, samt medvirke til at andelen av nye statsborgere som deltar på seremoniene øker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier som er avholdt, totalt antall utsendte invitasjoner til nye norske statsborgere og totalt antall nye statsborgere som har deltatt i statsborgerseremoniene i fylket.

I 2019 hadde vi for første gang felles seremoni for nye norske statsborgere fra Østfold, Akershus, Oslo og Buskerud. Vi arrangerte to seremonier i Oslo Konserthus.

Til seremonien 15. juni ble det sendt ut 1486 invitasjoner og 296 nye statsborgere takket ja til å være med. Vi sendte ut 1928 invitasjoner og 391 nye statsborgere takket ja til å være med på seremonien 17. november. Til begge seremoniene var det en deltakerprosent på 20.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.8.13.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal også rapportere på antall deltakere i opplæring norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (også personer som ikke er omfattet av introduksjonsloven). I tillegg skal fylkesmannen rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har innhentet informasjon fra kommunene og rapportert via skjema til Kompetanse Norge med melding om de manglene og usikkerhetene som ligger i tallmaterialet.

Det ble rapportert om totalt 11032 deltakere og 544,55 årsverk for første halvår og 9903 deltakere og 502,29 årsverk for andre halvår. Fylkesmannen har ikke klart å få inn pålitelig rapportering fra tre mindre kommuner i vår region.

Gevinstrealisering på barnehage- og grunnopplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.14 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre kort for status på arbeidet med gevinstrealisering, jf. oppdrag 3.1.7.2.

Klagesaksbehandling og tilsynsvirksomhet: Gevinsten er økt kvalitet, likebehandling og mer enhetlig praksis og regelverksforståelse på grunn av større fagmiljø. Embetet oppnår bedre kvalitet ved at saksbehandlerne blir mer trent. Embetet har fått et utvidet grunnlag for risikovurdering og et bedre grunnlag for valg av virkemiddel overfor kommunene. Gjennomføring av tilsyn blir mer strømlinjet, samt avstemming av riktig regelverksforståelse og oppfølging av regelverksbrudd. Dette ivaretar rettssikkerheten til brukerne og gir legitimitet i virksomheten.

Informasjon og veiledning: Samlinger for skoleeiere, barnehageeiere og barnehagemyndigheter i fire fylker gir effektivisering i forhold til medgått tid, men gir utfordringer knyttet til at vi er store og at samlinger for mange samtidig ikke gir like god mulighet for oppfølging. Det kan gi effekt at alle skoleeiere, barnehageeiere og barnehagemyndighetene i vår region får den samme informasjonen og veiledningen. Embetene må heve kvaliteten på informasjonsarbeidet, for å kompensere for store samlinger med lite direkte oppfølging.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)**Rapportere på**

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.
- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning
- Ressurser benyttet til kontrollarbeid

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2019	40.0
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2019 (gjelder FMTL, FMNO og FMTF)	0.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	1.1
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	16.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2019 på reindriftsområdet (gjelder FMTL, FMNO og FMTF), jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	0.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2019	40.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2019	100.2

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart. (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)**Rapportere på**

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart (AR5) skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart AR5.

Vi har hatt AR5 som tema på kommuneseminar. Informasjon i forbindelse med massivoppdateringen ble sendt ut til kommunene via vårt nyhetsbrev. Også informasjon om kurstilbud fra Nibio har blitt distribuert via vårt nyhetsbrev. Videre har AR5 vært en integrert del av vår forvaltningskontroll. Ellers deltar vi på de Norge Digitalt-fora der Geovekstprosjekt planlegges og periodisk ajourhold av AR5 spilles inn.

I Viken har 48 av 51 kommuner gått over til SFKB. Fredrikstad, Hvaler og Lillestrøm har ikke gått over til denne forvaltningsløsningen ennå. Heller ikke Oslo oppdaterer foreløpig i SFKB.

Ut fra oversiktene hos NIBIO kan det se ut som om Fredrikstad, Kongsberg, Hvaler, Råde, Ullensaker, Hole, Flesberg, Rollag, Nore og Uvdal ikke har levert ajourhold av AR5 i 2019.

Fredrikstad leverte oppdatert AR5 til Kartverket den 13. desember i forbindelse med regionsreformen. Kommunen leverer fremdeles SOSI-filer til kartverket, en gang årlig for AR5. Sannsynligvis har Kartverket ikke rukket å legge inn basen før nyttår.

Kongsberg kommune melder om at de ikke har registrert noen aktivitet som skulle tilsi et ajourholdsbehov av AR5 for 2019. (Inngår ikke i tabellen.)

Hvaler kommune melder at ajourhold av AR5 ikke har vært høyt nok prioritert i 2019.

I Råde kommune rapporterer de om problemer med innleggingen av data grunnet låsing av datasettet i desember.

Ullensaker kommune melder at de har levert ajourholdsdata i 2019. De er likevel ydmyke med tanke på at de kan ha gjort feil i innleggingen i SFKB. De jobber med å finne ut av hva som kan ha gått galt

Hole er en kommune hvor jordbruksareal ikke endres mye. De hadde ingen endringer i AR5 liggende ved fristen for massivoppdatering i Lreg. Ut fra den kapasitet de har, konsentrerer de seg om arealer som er aktuelle for søknad om produksjonstilskudd. (Inngår ikke i tabellen.)

For Nore og Uvdal, Rollag og Flesberg kommuner har det vært kapasitets-utfordringer i 2019. Overgang til interkommunalt samarbeid for landbruksforvaltningen i hele Numedal fra høsten 2019 nevnes også som en årsak til nedprioritert ajourhold.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	13 %	7	52

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Kontrollene av kommunene skal bidra til å heve kommunenes kompetanse om forvaltninga av tilskuddsordningene i landbruket. Fylkesmannen vektlegger også at kontrollene skal bidra til likebehandling av saker. Habilitet er i fokus da det ofte viser å være en utfordring i mange kommuner.

Kommunene er positive til å bli kontrollert. Både ledere og saksbehandlere gir uttrykk for at kontrollene hjelper dem til å forbedre rutinene sine og løfte kvaliteten på arbeidet de gjøre. Sett fra Fylkesmannens side er kontrollresultatene tilfredsstillende med potensiale for forbedringer. Det er enkelte områder som oftere gir avvik enn andre områder. Manglende eller mangelfull dokumentasjon av at vilkårene for å tildele tilskudd er oppfylt, er en gjenganger. Det trenger ikke bety at vilkårene ikke er oppfylt. Manglende eller mangelfull dokumentasjon på utgifter ved anmodning om utbetaling av tilskudd, er en annen gjenganger.

I løpet av de siste åra har det blitt innført nye elektroniske søknadsskjemaer for mange tilskuddsordninger og tidligere elektroniske skjemaer er blitt erstattet med nye og bedre løsninger. Samtidig har det kommet nye elektroniske saksbehandlingsverktøy på flere ordninger. I disse systemene ligger det en rekke automatiske kontroller, som bidrar til å redusere feilføringer. Elektronisk kontroll av opplysningene og dokumentasjon i søknadene, god funksjonalitet for saksbehandler til å legge inn kommentarer i fagsystemene og elektroniske maler for vedtaksbrev, har generelt bidratt til å heve kvaliteten på saksbehandlingen og til å sikre likebehandling. I 2019 har det av ukjente årsaker vært mer feil i fagsystemet for regionale miljøtilskudd enn tidligere. Feilene har ført til merarbeid i kommunene.

Habilitet er en stadig utfordring i kommunene. Det arbeides med å få kommunene til å få på plass avtaler med nabokommune om å saksbehandle tilskuddssaker der kommunens egne saksbehandlere, leder, rådmann eller ordfører selv søker om tilskudd eller erstatning.

Ressurssituasjonen i flere kommuner er utfordrende, noe som gjør at det ikke er tid eller tilstrekkelig kompetanse til å ta tak i eksempelvis tilfeller der det er mistanke om at foretak ikke oppfyller kravet om å disponere jord eller dyr, kravet om aktiv drift eller ved mistanke om driftsfellesskap.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Søknadsomgangen for 2019 er ikke avsluttet ennå. Kommunenes arbeid med vurdering og dokumentasjon av avkortinger skjer parallelt med Fylkesmannens årsrapportering. Vi rapporterer derfor på søknadsomgangen for 2018.

I hele Viken kom det inn 6 248 søknader om produksjonstilskudd ved søknadsomgangen i 2018. Av 62 kommuner i tidligere Østfold, Akershus, Oslo og Buskerud har følgende avkortet:

39 kommuner har avkortet til sammen kr 621 000 for manglende eller mangelfull gjødslingsplan. 54 foretak hadde manglende eller mangelfull gjødslingsplan.

27 kommuner har avkortet til sammen kr 930 000 for feilopplysninger i søknaden.

4 kommuner har avkortet til sammen kr 193 000 for brudd på dyrevelferdsregelverket.

3 kommuner har avkortet til sammen kr 129 000 for brudd på annet regelverk enn dyrevelferdsregelverket. Gjelder fire foretak. Tre av dem er avkortet på grunn av driftsfellesskap. Den siste er avkortet på grunn av regionale miljøkrav.

1 kommune har avkortet kr 1 428 for manglende eller mangelfull plantevernjournal. I alt 14 foretak manglet eller hadde mangelfull plantevernjournal. Flere av disse hadde krysset av for at de hadde plantevernjournal, men ved kontroll viste det seg at de ikke hadde det og de hadde heller ikke benyttet plantevermidler.

Vårt generelle inntrykk er at kommunene avkorter i alvorlige tilfeller. Mindre avvik blir ikke avkortet. Fylkesmannen har begrensede muligheter, innenfor rimelig ressursbruk, til å analysere forskjeller i avkorting mellom kommunene. I vår dialog med kommunene gjennom telefon- og eposthenvendelser, fagsamlinger og forvaltningskontroll, vektlegger vi at kommunen må vurdere alle avvik med hensyn til avkorting og dokumentere vurderingene som er gjort i fagsystemet. Vårt inntrykk er at kommunene stadig blir bedre til å gjøre det.

Ekstraordinær saksmengde - erstatning etter avlingssvikt (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

Etter tørkesommeren 2018 har mange fylkesmenn også i 2019 måttet legge ekstra innsats i behandling av en ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Dette gjelder både erstatningssøknader og klager. På grunn av den spesielle situasjonen bes det om at fylkesmennene rapporterer på følgende:

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats i 2019 grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket i 2018.
- Beskriv kort hvilke andre oppgaver og ansvarsområder som eventuelt er nedprioritert eller forenklet for å gi rom for ekstrainsatsen.
- Gi en kort vurdering av hvilke av de ekstraordinære tiltakene som ble iverksatt i embetet og overfor kommunene i 2018 og 2019, som anbefales brukt i eventuelle lignende situasjoner.

Ekstrainsats hos FMOV

Arbeidsbelastningen etter tørkesommeren 2018 var stor også i 2019. Tørkesommeren 2018 medførte at 27 saksbehandlere jobbet med erstatningssaker mot normalt 4. I arkivene er det registrert over 19000 journalposter angående erstatning etter avlingssvikt. I 2017 og 2016 var tilsvarende henholdsvis 226 og 138 journalposter. For Buskerud, Oslo, Akershus og Østfold ble det opprettet om lag 5 500 søknader om erstatning. Mer enn 1000 av disse ble i sin helhet behandlet i 2019. I tillegg kommer etterkontroller i forbindelse med kornoppgave 3 og 4. Intensiteten i arbeidet begynte å avta noe etter første tertial 2019. Det ble da gradvis større andel av kompliserte saker, klagesaker og saker som av andre grunner ikke har latt seg behandle ferdig på et tidligere tidspunkt. Vi vil anslå at arbeidet med erstatning etter avlingssvikt etter tørkesommeren 2018 har lagt beslag på 5 årsverk hos Fylkesmannen i Oslo og Viken i 2019. I et normalår ville denne belastningen vært mindre enn et halvt årsverk.

Hva ble nedprioritert?

Vi har prioritert arbeidet med erstatning etter tørkesommeren 2018 høyt i tråd med de signaler som ble gitt fra Landbruksdirektoratet samt Landbruks- og matdepartementet. Dette har gått på bekostning av arbeid med risikovurderinger i forbindelse med kontrollarbeidet, gjennomføring av forvaltningskontroller, gjennomføring av kontroll innenfor husdyrkonsesjonsregelverket og oppdraget med å synliggjøre Inn på tunet. Alle måtte i større eller mindre grad omprioritere sine oppgaver for å få erstatningsarbeidet i land.

Ekstraordinære tiltak hos FMOV

Fylkesmennene i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus startet samarbeidet om erstatningsarbeidet og opererte som en enhet før sammenslåingen 1.1.2019. Prioriteringen av erstatningsarbeidet var forankret i embetsledelsen. Vi opprettet en "ekspertgruppe" av saksbehandlere som hadde hovedansvar for praksis og fremdrift. Allerede høsten 2018 hadde vi ukentlige Skype-møter, hvor vi diskuterte praksis, utfordrende saker og planla videre fremdrift. Vi samarbeidet om informasjon ut og om å svare på henvendelser på tvers av fylkesgrensene i det som nå er Viken.

- Informasjon til bønder. Fylkesmannen i Oslo og Viken ved de gamle embetene arrangerte informasjonsmøter for bøndene i samarbeid med kommunal landbruksforvaltning sensommeren/høsten 2018. Vi informerte også på møter som bondelagene arrangerte. Vi mener man reduserte antall henvendelser/spørsmål til både kommunene og FM ved å gjøre dette. Vi mener også at dette trolig ga mer riktig utfylte søknader, med riktig dokumentasjon. Dette gir også en mer effektiv saksbehandling. Vi produserte en informasjonsbrosjyre om ordningen til bønder. Denne ble publisert på papir informasjonsmøtene og hos landbrukskontor, men også digitalt i informasjonsbrev, på Facebook, nettsider etc.
- Informasjon og opplæring av landbrukskontorene. Vi hadde fagsamlinger om erstatningsordningen for landbruksforvaltningen høsten 2018, da ordningen var ny for mange på landbrukskontorene. Vi hadde også fagsamlinger senere om erstatningsberegning innen grovfôrproduksjon med husdyr, da vi så at dette var utfordrende for mange kommuner.
- Antall saksbehandlere. Mange ansatte hos FM som aldri hadde vært borti ordningen tidligere, fikk tidlig opplæring i å kunne saksbehandle. Alle disse bidro i større og mindre grad. Sammen klarte vi å skape god dagnadsånd! Et av embetene leide inn eksterne saksbehandlere. Om man får til det i en tilsvarende situasjon en annen gang er et økonomisk spørsmål.

Gode erfaringer til en annen gang - oppsummert:

1. Tett dialog og informasjonstiltak i samarbeid med ldir, kommunene og næringa
2. Embetenes mulighet til å kunne prioritere oppgaven opp på bekostning av andre oppgaver
3. Dugnadsånd og faglig fellesskap innad hos FM, men også på tvers av forvaltningsnivåene
4. Ekspertgruppa

Gylne Måltid (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)**Rapportere på**

Rapporter på bruk av midler til prosjekter under Gylne Måltid.

FMOV har ikke fått tildelt midler til dette for 2019.

Det ble, på oppdrag fra LMD, arbeidet med en konferanse om mat for eldre. Konferansen skulle være i desember, og vi kom sent i gang med planleggingen. Det er mange ledd som skal på plass når det skal arrangeres en konferanse som forutsetter samarbeid både på tvers av fagområder, nivå og geografi. Konferansen måtte avlyses på grunn av for få påmeldte.

Konferansen skulle vært avholdt på Glemmen videregående skole. Der ble det lagt ned arbeid med planlegging og innkjøp, og det ble kjøpt inn lokale varer til servering på konferansen. Til sammen kom arbeid og matvarer på kr. 20.606,- Dette ble fakturert LMD direkte fra Glemmen VGS.

Arbeidet for utsatte barn og unge (0-24) (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for hvilke tiltak som er gjennomført i arbeidet for utsatte barn og unge, både for å samordne regionale innsatser og for å styrke samarbeidet mellom sektorer og tjenester i kommunen. Fylkesmannen skal også gi en vurdering av arbeidet: hva lykkes godt og hva er mer utfordrende.

Ledelsen ved Fylkesmannen i Oslo og Viken etablerte en koordineringsgruppe 0-24. Koordineringsgruppen ledes av stab. Det ble laget en felles plan for arbeidet, hvor alle de ulike avdelingenes tiltak ble samlet i en felles oversikt. Det ble bestemt 4 konkrete tiltak som skulle gjennomføres på tvers av alle avdelinger.

Planen hadde også et vedlegg med 51 konkrete tiltak som avdelingene utfører som del av sin ordinære portefølje, og oppgaver som best løses i fellesskap mellom flere avdelinger.

Intern opplæring- Opprinnelig planla vi å gjennomføre 2 nivåer opplæring i Barnekonvensjonen på alle 3 arbeidsstedene i desember 2019. Før desember var det ikke mulig å belaste avdelingene med å avsette ressursene. Underveis erkjente vi at behovet er så ulikt, at vi endret på planen, og tilbød alle avdelinger skreddersydd opplæring, med eksempler og case. Intern opplæring ble gjennomført ved juridisk avdeling med interne krefter, og med eksterne innledere på Barnehage- og utdanningsavdelingen. Øvrige avdelinger måtte bli utsatt til 2020.

Sjumilssteget- kommunedialog- Fylkesmannen i Oslo og Viken valgte å bruke barnekonvensjonen som arbeidsmetode for å jobbe med utsatte barn og unge ut mot kommunene. Tiltaket og erfaringene fra Fokusgruppe ved Fylkesmannen i Østfold ble videreført. 4 kommuner fikk tilbud om Sjumilssteg-dialog, og Modum, bydel Bjerke og Hurdal takket ja. Sjumilssteg-dialog er todelt møter hvor en tverrfaglig gruppe fra Fylkesmannen gjennomfører en styrt dialog med øverste ledelse for alle områder som har ansvar for barn og unge, og styrt samtale med representanter for barn og unge fra samme kommune.

De tre møtene ble gjennomført i november og desember. I etterkant av møtet publiserer vi en rapport. Vi har fått gode tilbakemeldinger fra de kommunene hvor Sjumilssteg-dialogen ble gjennomført. Tiltaket er planlagt videreført i 2020.

Barnepanel- det ble i planen for 2019 besluttet å lage et Barnepanel, men dette tiltaket har ikke blitt gjennomført. Ettersom koordineringsgruppen 0-24 jobbet med utviklingen av tiltaket, ble det for arbeidskrevende. Vi vurderte om det var enklere å invitere erfarne brukerstemmer, som kom fra f eks Forandringsfabrikken, Mental helse oa, men erkjente at selv det ville kreve mye innsats, fordi man ikke kan trekke inn sårbare barn og unge til dialog, og så ikke gjøre en skikkelig innsats overfor dem man inviterer. Så vi besluttet ikke å gjennomføre tiltaket. I Sjumilssteg-dialogen gjennomfører vi samtaler med barn og unge, og vi viderefører og prioriterer dette tiltaket, og har vårt barnepanel på den måten.

Velferdspiloten- gjennomføres som et eget prosjekt.

I Velferdspiloten har en samlet regional stat på velferdsområdet, samt Høyskolen i Østfold og Østfold fylkeskommune opprettet avtale med kommunene Halden, Sarpsborg, Fredrikstad og Indre Østfold i Østfold.

Målet er å bidra til å løse kommunenes sammensatte velferdsutfordringer, samordne regionale aktører i møte med kommunene, og å avdekke uhensiktsmessig praksis og regelverk.

Kommunen velger selv utfordring de ønsker å fokusere på. Barnefattigdom og boligsosiale utfordringer er utfordringer flere av kommunene ønsker å prioritere.

Kommunene Halden, Sarpsborg, Fredrikstad og Indre Østfold har vært med på piloten

Koordinering internt- Utfordringene knyttet til omorganiseringen (med bl a stor utskifting av bemanning på flere avdelinger) har preget hele embetet, og har også preget gjennomføringen av 0-24 arbeidet. Klima- og miljøavdelingen kunne ikke prioritere deltagelse, men det ble gjennomført et møte med plangruppa fra Klima- og miljøavdelingen og Koordineringsgruppen 0-24. De store avdelingene som har mange oppgaver rettet mot utsatte barn og unge, har hatt 2 kontaktpersoner i koordineringsgruppen. Dette har vist seg å være et godt grep, som har sikret kontinuitet til tross for stor utskifting i koordineringsgruppen.

Koordineringsgruppen har gjennomført 10 møter i 2019, alle møter med bruk av Skype for å unngå reiser mellom de tre kontorstedene.

I tillegg ble det fra høsten 2019 gjennomført flere møter med planleggingen av Sjumilssteg-dialog for de som deltok på denne delen.

Koordinator for 0-24 deltok i ledergruppen vår og høst ved beslutning og evaluering av embetets arbeid.

Kommunikasjon internt og eksternt- Informasjon om 0-24 arbeidet ble publisert på FMOV hjemmeside og på den interne nettsiden OVersikt. Høsten 2019 ble det publisert en kronikk om Fylkesmannens arbeid med barnekonvensjonen på vår hjemmeside, Drammens tidende og Moss avis.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Vi har hatt få aktiviteter tilknyttet arbeidet med Nav veiledere i videregående skoler. I regi av Nav Vest Viken ble det avholdt et avslutningsseminar for prosjektet i Buskerud som representanter fra embetet deltok på. Vi er kjent med at Oslo kommune har utvidet sitt tilbud med veiledere på videregående skoler til flere skoler i Oslo. Utover dette har vi ikke hatt kapasitet til å følge opp dette nærmere. Vi er kjent med at de respektive fylkesleddene i Nav har vært tettere på.

Det todelt målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelt målet for rovviltpolitikken

Det todelt målet i forvaltningen av rovvilt er krevende, noe som innebærer stor innsats og ressursbruk. Fylkesmannen i Oslo og Viken er nå en del av to rovviltregioner og drifter to sekretariat for rovviltnemnder (region 2 og 4) med tilhørende bestandsmål for gaupe og ulv. Vi har det første året som nytt embete hatt stort fokus på den todelt målsætningen, og organisert oss med en faggruppe på tvers av landbruks- og klima- og miljøvernavdelingen hvor de fleste oppgavene knyttet til rovvilt- og beitedyrproblematikk skal løses. Vi opplever at det gir en god dialog mellom avdelingene og et godt utgangspunkt for å jobbe med den todelt målsætningen i rovviltforvaltningen.

Buskerud og Akershus var de fylkene med flest sau i Oslo og Viken i 2019. Antall foretak med sau i Buskerud har gått ned med rundt 7 % de siste ti årene, mens det er stabilt i Akershus og økt med 30 % i Østfold. I Oslo er det kun åtte foretak med sau. Antall søyer (før lamming) har i samme periode økt i hele Oslo og Viken. Den største prosentvise økningen ser vi i Østfold (70 %) og i Akershus (30 %). Til sammen var det rundt 970 foretak og 60 000 søyer i Oslo og Viken i 2019. Det har imidlertid aldri vært sluppet så få sauer og heller ikke vært så lavt tap av dyr på utmarksbeite i Akershus som i 2019. Totalt ble 11 478 søyer og lam sluppet på utmarksbeite. Nedgangen kan ha sammenheng med «ulvesommeren» i Hurdal/Hadeland 2017 og «tørkesommeren» på Østlandet 2018. Tapsprosenten var totalt på 4,2 prosent (søyer 3 % og lam 4,9 %). Gjennomsnittlig tapsprosent for søyer og lam var på henholdsvis 2,2 og 3,9 prosent i Buskerud. Vi må helt tilbake til 1994 for å finne tilsvarende lave tap på skogsbeiter som i år. Tapene er likevel svært høye hos besetninger i enkelte områder. Søknader om erstatning for husdyr drept av fredet rovvilt viser samme trend, og antall erstattede sau og lam er det laveste for Oslo og Viken så lenge det foreligger data i Rovbase (2006). Dette kan skyldes at utmarksbeite innenfor ulvesona ikke lenger kan brukes til småfe, og derfor er avvilet.

Når det gjelder bestandsmålene er det igjen nådd for gaupe i rovviltregion 2 etter å ha vært under målet i et par år. Det har imidlertid vært en vedvarende utfordring at vi ikke har klart å bygge opp gaupebestanden i region 4 mot bestandsmålet, selv uten kvotejakt. Vi har få virkemidler for å øke bestanden for denne regionen utover å vente på at den bygger seg opp igjen. For ulv (felles bestandsmål med region 5) har vi ligget over bestandsmålet siden 2016.

Spesielt for 2019 er at vi hadde en svært rolig beitesesong. Vi ga skadefellingstillatelser på ulv nord i Akershus i slutten av mai og en i starten av juli, uten at disse hendelsene førte til større eller langvarige tap. En slik beitesesong uten større tap til streifende ulv har også bidratt positivt til de lave tapstallene.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet ble slått sammen til en ny enhet fra 1.1.19. Det har betydning at i tillegg til vanlig drift, har også omorganisering og flytting vært viktige bestanddeler dette året. En del av våre administrativt ansatte ble skilt ut til FMFA 1.1.19. Vi gjennomførte flytting av arbeidssted i Oslo ved årsskiftet 2019/20. Vi har hatt

mer vakanser enn vanlig. Nevnte elementer har gjort at vi har utbetalt mindre lønn, mens andel driftsutgifter har økt. Spesielt har vi hatt utgifter knyttet til flytting og investering i nye lokaler. Vi mener likevel ikke at dette har påvirket den vanlige driften i vesentlig grad. Totalt sett mener vi at vi bruker midlene våre i samsvar med forventningene fra oppdragsgiverne våre. Årsresultatet endte med et lite mindreforbruk godt hjulpet av overførte midler fra de tre tidligere embetene fra 2018.

Tallene i ressursrapporteringen påvirkes av lønnsutvikling, vakanser og sykefravær. Som en følge av omorganiseringen kan det være endringer mellom resultatområder som påvirker tallene i 2019. Endring vedrørende Kommunal- og moderniseringsdepartementet skyldes i hovedsak overføring av ansatte til FMFA. Når det gjelder landbruk ble det jobbet med ekstra innsats på senhøsten 2018 og tidlig 2019 i forbindelse med avlingssvikten i 2018. Det ble også leid inn eksternt hjelp til å bistå med dette. Størstedelen av kostnaden til dette ble tatt i 2019, det er med å forklare økningen på landbruk. Sammenslåing av embetene har forrykket fordelingen mellom kapittel 0525 og fagmidler innenfor helseområdet. På justisområdet har det vært en nedgang knyttet til Vergemålsloven på grunn av flytting av oppgaver.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2019	Fagdep. 2019	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018
Arbeids- og sosialdepartementet	10 535	4 490	11 404	5 460
Barne- og familiedepartementet	21 214	1 337	22 541	1 227
Helse- og omsorgsdepartementet	58 968	36 346	65 684	29 984
Justis- og beredskapsdepartementet	9 832	54 513	15 548	56 675
Klima- og miljødepartementet	35 785	7 545	37 627	8 370
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	153 491	1 259	165 942	764
Kunnskapsdepartementet	32 753	46 190	29 567	50 586
Landbruks- og matdepartementet	33 446	191	31 822	18
Andre	1 382	0	881	0
Sum	357 406	151 871	381 016	153 084

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Embetet har i stor grad gjennomført samfunnsoppdraget, men som beskrevet i denne årsrapporten har vi avvik på noen områder.

Noen av disse avvikene er gjengangere, dette er områder hvor vi over tid har hatt utfordringer. Disse skal være godt kjent, også årsaken til avvikene. Ett eksempel er ressursbehovet på helseområdet.

I tillegg har 2019 vært et spesielt år, som følge av sammenslåingen av de tre embetene fra og med 2019. I løpet av høsten 2018 og gjennom 2019 valgte en del ansatte å slutte. Vi har hatt et større antall ansettelsler i 2019. Dette har gitt utfordringer både med hensyn til samfunnsoppdraget og økonomistyringen.

Vi kommer ut med et budsjettresultat i balanse, men bak tallene ligger mindre lønnskostnader som følge av vakanser og ekstra kostnader knyttet til nye lokaler og flyttingen dit.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Våre viktigste styringsverktøy er tildelingsbrevet, Virksomhets- og økonomiinstruksen, og embetets virksomhetsplan for fellesoppdragene. I tillegg har alle avdelingene laget egne virksomhetsplaner.

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene gjennom delegeringsreglementet.

Høsten 2019 vedtok vi strategiske mål og verdier for embetet, etter en grundig prosess med involvering. Målene danner grunnlag for videre strategi- og virksomhetsplanlegging i avdelingene.

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på en akseptabel måte.

4.1.1 Embetets risikostyring

Vi jobber med en implementering av RiskManager som et fullstendig dokumentstyringssystem. Avviksmodulen er implementert og brukes.

Fast i forbindelse med mottak av foreløpig tildelingsbrev og fremover i prosessen fram mot et ferdig budsjett. Utover dette tas det løpende ved behov, når endringer oppstår, eller ved indikasjoner på utfordringer. Avdelingene har et ansvar for løpende å rapportere til ledelsen om eventuelle avvik i forhold til måloppnåelsen.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten», "eForvaltningsforskriften § 15" og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter».

Vi fortsetter arbeidet med å innføre Risk Manager som kvalitetssystem. Alle dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll legges inn, og prosessene skal styres gjennom Risk Manager.

Det utarbeides økonomirapporter for avdelingene hver enkelt måned. Det utarbeides tilsvarende totalrapporter for hele embetet, men disse behandles i ledermøtet kun som kvartals og tertial-rapporter. Her følges avdelingene opp ved utkvittering av disse rapportene.

Vår internkontroll med informasjonssikkerheten bygger på DIFI (nå Digitaliseringsdirektoratet) sitt veiledningsmateriale, tilpasset våre forhold.

Fra 2019 har Fylkesmennenes fellesadministrasjon (FMFA) ansvar for veiledning, tilrettelegging og koordinering av arbeidet med informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhet skal ivaretas i alle tjenester fra FMFA. Fylkesmannen har allikevel et selvstendig ansvar for å følge opp informasjonssikkerhetsarbeidet i det løpende arbeidet i embetet.

Ved årsskiftet opprettet vi et sikkerhetsutvalg, ledet av assisterende fylkesmann, sammensatt av medlemmer fra hver enkelt organisasjonsenhet, til sammen 12. Sikkerhetsutvalget er ett av ledelsens virkemidler for å kvalitetssikre arbeidet med sikkerhet og personvern i embetet. Sikkerhetsutvalget arbeider forebyggende, kontrollerende og rådgivende. Det er avholdt 6 ordinære møter i 2019.

Styringsdokumentet «informasjonssikkerhet, mål, strategi og politikk» er vedtatt. Det samme gjelder instruks for medarbeidere og instruks for ledere. FMFA har kommet med en i hovedsak teknisk informasjonssikkerhetsinstruks.

Ovennevnte interne styringsdokumenter og sikkerhetsutvalget er sentrale i arbeidet med styringssystemet for informasjonssikkerhet. Et arbeid som fortsatt er i støpeskjeen. I tillegg til omorganiseringen pr 1.1.2019 er kontorsituasjonen under endring. Først i løpet av 2020 er dette på plass. Arbeidet med internkontroll av informasjonssikkerheten ivaretas av stab for kommuneøkonomi, analyse og internkontroll.

Sykefraværstatistikker utarbeides pr kvartal, og her meldes det konkret tilbake til embetets Arbeidsmiljøutvalg (AMU) på oppfølgingen.

Embetet har i 2019 etablert ny rutine for varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Omstillingsprosessen har som tidligere omtalt bidratt til at vi har mistet verdifull kompetanse innenfor enkelte avdelinger. Det har gjennom hele 2019 vært gjennomført ansettelsesprosesser for å erstatte alle de medarbeidere som har sluttet, samt sørge for kompetanseoverføring til nye medarbeidere. Dette har vært krevende for organisasjonen parallelt med ordinær drift. Vi ser at de tre kontorstedene har ulik tiltrekningskraft i ansettelsesprosesser, noe som har gitt utfordringer i erstatning av blant annet godt kvalifiserte jurister. Vi opplever også at lønnsnivået er under press ved ansettelse innenfor enkelte stillingsgrupper.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Kjøp av alt inventar gjennomføres i administrasjonsstaben og finansieres gjennom embetets felles driftsbudsjett. Vi forutsetter at FMFA har god oversikt over maskinvare. Vi besørger innkjøp av ergonomisk utstyr, også datateknisk. Vi koordinerer felles innkjøp for de tre kontorstedene. Vi har en etablert ordning med husansvarlige på hvert sted.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Vi mottok ingen merknader fra Riksrevisjonen i 2019.

Det har vært arbeidet godt med informasjonssikkerhet ved embetet. Kunnskap og holdninger på dette området betraktes som gode og vedlikeholdes gjennom policy og instruksjer, ledermøtets årlige gjennomgang og faste møter i sikkerhetsutvalget. Se punkt 4.1.2.

Ved årsskiftet til 2019 (og mot 2020) hadde vi ikke endelig avklaring på en IKT-hendelse som oppstod i 2018 (rapportert 2018). Teknisk oppfølging håndteres fra 1.1.2019 av FMFA.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

I henhold til arbeidsmiljølovens kapittel 7 og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, har Fylkesmannen i Oslo og Viken et partssammensatt arbeidsmiljøutvalg. Det har vært avholdt fire møter i 2019. Hovedfokus for arbeidsmiljøutvalget har blant annet vært å få på plass verneombud på tre kontorsteder, embetets flytteprosesser, medarbeiderundersøkelse, vurdere HMS handlingsplan mv. Pr. 31. desember hadde Fylkesmannen et sykefravær på 5,91 %. Sykefraværet har vært ganske stabilt gjennom hele 2019.

Gjennom embetets rekrutteringsprosesser er utlysningstekster, intervjuveiledning og innstillingsmaler utformet på en slik måte at det skal fremme lovens formål om likestilling og regjeringens mål knyttet til inkludering. Ny tilpasningsavtale er under utarbeidelse og skal gjenspeile embetets personalpolitikk innenfor områdene likestilling, diskriminering og miljø/bærekraft.

Det har i 2019 blitt gjennomført en medarbeiderundersøkelse som har gitt oss verdifull informasjon med tanke på det videre arbeide knyttet til arbeidsmiljøet i nytt embete. Undersøkelsen viste også at tema diskriminering må stå på agendaen.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Oslo og Viken er en region i vekst. Mens befolkningsveksten har gått ned i Norge som helhet, har området som nå utgjør Oslo og Viken opprettholdt en høy befolkningsvekst gjennom hele det siste tiåret, viser tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). Befolkningsstilvekst fra andre steder i landet og innvandring har bidratt til veksten. Ifølge framskrivningene fra SSB, vil det også i årene som kommer være størst befolkningsvekst i vår region. Dette vil utvilsomt gi økt oppdragsmengde i årene som kommer.

Størrelsen på embetet gjør at det tar tid og ressurser å få oversikt og kunnskap om kommunene. Høsten 2018 gjennomførte embetsledelsen et besøk i alle kommuner/regioner i Østfold og Buskerud. Dette gjorde vi for å bli litt kjent med nye kommuner før sammenslåingen. I det nye embetet planlegger embetsledelsen å gjennomføre kommunebesøk i samtlige kommuner i løpet av en fireårsperiode.

I året som gikk var det mange som sluttet som følge av omstillingen. Vi mistet mye kunnskap. Det er viktig å få til stabilitet i arbeidsstokken og bygge opp kompetanse og kunnskap, slik at vi på best mulig måte kan løse oppdraget vårt.

Vi har tre kontorsteder i embetet. Det er utfordrende. Det er ikke minst krevende for enkelte ledere, som skal følge opp medarbeidere på tre kontorsteder. Vi har satt i gang strategisk lederutvikling både i toppledergruppa og for seksjonssjefene. Dette er et område som prioriteres høyt og som er viktig for å bygge en felles kultur

Sammenslåingen av tre embeter skal gi oss større og mer robuste fagmiljø. Vi oppfordrer til kompetansedeling og tverrfaglig samarbeid. Mange nye medarbeidere ble ansatt i 2019, og flere blir ansatt i 2020. Det er gledelig at vi får nye medarbeidere som kan bidra til utvikling og tilføre ny kunnskap. Vi tar godt imot våre nye ansatte og har satt i gang et «onboarding»-program. På denne måten skal vi gjøre det enda bedre og mer oversiktlig for nye ansatte. Jevnlige medarbeiderundersøkelser gir en viktig pekepinn om hvilke områder vi kan forbedre oss på.

Som nevnt under kapittel 1.2 registrerer vi at dommene i Den europeiske menneskerettighetsdomstolen innenfor barnevernsfeltet og Nav/EØS sakene har skapt betydelige tillitsutfordringer til forvaltningen. Utfordringene knyttet til forståelse og anvendelse av internasjonal rett i forvaltningen strekker seg utover disse sakene. Dette gjelder ikke bare Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, men også FNs barnekonvensjon, og en praksis som er i strid med disse. I vårt arbeid ser vi en manglende forståelse av barnekonvensjonen og hvilken betydning den har hos mange aktører. Det er en betydelig tillitsutfordring dersom forvaltningen ikke er i stand til å forstå, innarbeide internasjonal rett og praktisere i samsvar med denne. En av de hovedutfordringene er at barn fortsatt ikke får oppfylt retten til å bli hørt. En direkte konsekvens er at barns rettsikkerhet svekkes, også med hensynet til ivaretagelse av barnets beste. At barn blir hørt på riktig måte, er i mange saker en forutsetning for at det offentlige klarer å hjelpe barna.

Vi vil i 2020 få betydelige oppgaver knyttet til videreføring av regjeringens kompetansestrategi for barnevernet. Det vil bli særlig utfordrende å følge opp kommunenes forberedelser på barnevernreformen og nye oppgaver fra 2022.

Det store omfanget av barneverninstitusjoner i våre fylker gjør at vi har store utfordringer med å tilfredsstille forskriftens krav til antall tilsynsbesøk på institusjonene. Også i 2020 vil dette være utfordrende slik ressursituasjonen er pr. i dag, selv med bistand fra ansatte som jobber på andre områder ved seksjonen og i sosialseksjonen.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Embetet kan i liten grad påvirke de eksterne rammebetingelsene. Vi tenker da særlig på sterkt økende saksmengde på flere fagområder. Internt vil vårt viktigste grep være hard prioritering mellom oppdrag. Se for øvrig punkt 5.1 ovenfor.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oslo og Viken.pdf](#)

FYLKESMANNEN I OSLO OG VIKEN
Org. nr.: 974761319

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Fylkesmannen i Oslo og Viken sitt årsregnskap for 2019. Årsregnskapet består av ledelseskomentarer og oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2019.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 1 937 658 483 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet.

Etter Riksrevisjonens mening gir Fylkesmannen i Oslo og Vikens årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2019 og kapitalposter pr 31. desember 2019, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten

Vi kommuniserer med ledelsen, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

Oslo; 20.05.2020

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Kari Kay
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur